

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV LENDA
KULTÚREGYESÜLETEK KÖZSÉGI SZÖVETSÉGE LENDVA

Zbornik
Antológia

Pobiralci rose Harmatfogók

Literarni večeri 2014
Irodalmi esték 2014

Zbornik
Antológia

Pobiralci rose Harmatfogók

Literarni večeri 2014
Irodalmi esték 2014

ZVEZA KULTURNIH DRUŠTEV LENDAVA
KULTÚREGYESÜLETEK KÖZSÉGI SZÖVETSÉGE LENDVA

Lendava, 2014 ∞ Lendva, 2014

LITERARNI VEČERI 2014 ∞ IRODALMI ESTÉK 2014

Avtorji ∞ Szervezők:

LIDIJA ALT, VERONA AUGUŠTIN, RADE BAKRAČEVIĆ, KORNELIJA BAŠA,
ZLATA FRAJZMAN, ROZIKA GOJIČ, GÖNCZ NORBERT, ŠTEFAN HUZJAN, DAVID KASABJI,
FRANC KOREN, TOMI LEVAČIČ, RENATA LUGOMER POHAJDA, JANJA MAGDIČ,
JOVAN MIRKOVIĆ, AVGUST OŠLAJ, OLGA PAUŠIČ, MARJETA RIBARIČ,
ALEKSANDER RUŽIČ, BISERKA SIJARIČ, ALOJZ ŠČAP, ŠTEFAN TOPLAK, VELIMIR TURK,
ALEKSANDER VARGA, ZÁGOREC CSUKA JUDIT, SLAVICA ZVER

Lektoriranje ∞ Lektorálás: Olga Paušič, dr. Merényi Annamária

Prevajanje ∞ Fordítás: Vida T. Judit

Oblikovanje ∞ Grafikai tervezés: Andrea Schneider

Založila ∞ Kiadó: Zveza kulturnih društev Lendava, 2014, Kultúregyesületek Községi Szövetsége Lendva, 2014

Urednica ∞ Szerkesztő: Danijela Hozjan

Tisk ∞ Nyomda: Tiskarna Saje Maribor

Naklada ∞ Példányszám: 150 izvodov; 150 példány

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

821.163.6(082)

POBIRALCI rose : literarni večeri 2014 : zbornik = Harmatfogók : irodalmi esték 2014 :
antológia / [avtorji Lidija Alt ... [et al.] ; prevajanje Vida T. Judit ; urednica Danijela Hozjan].
- Lendava = Lendva : Zveza kulturnih društev = Kultúregyesületek községi szövetsége, 2014

ISBN 978-961-93602-5-5

1. Vzp. stv. nasl. 2. Alt, Lidija 3. Hozjan, Danijela

COBISS.SI-ID 79950849

Recitatorji/interpretatorji besedil ∞ A szövegek előadói:

Jasna Bači, Monika Baša, Elvira Vaupotič Göncz, Norbert Göncz, Kristina Szóke, Jerica Trojak, Anica Varga, Marija Varga

Likovniki ∞ Képzőművészek: Elizabeta Tibaut, Marija Magdič, Koraljka Rajn, Mladen Rajn, Aleksandra Mikolaj, Aleksandra Hutinec, Galina Bek, Tihana Turk, Tatjana Kraljić, Jujlijana Levačić, Željko Kraljič, Mladen Palić, Marjana Kmet in Pavla Krajnc.

*

Tisk zbornika so nam omogočili: Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost in Občina Lendava. ∞

Az antológia nyomtatását lehetővé tették: Szlovén Köztársaság Kulturális Közalapítványa, Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség és Lendva Község.

*

Zahvaljujemo se sponzorjem, lektorjem, prevajalcem, recitatorjem, oblikovalki, likovnikom in vsem ustvarjalcem. ∞

Köszönetet mondunk a szponzoroknak, a lektoroknak, az előadóknak, a grafikai tervezőnek, a képzőművészeknek és az alkotóknak.

*

POBIRALCI rose [Elektronski vir] : literarni večeri 2014 : zbornik = Harmatfogók : irodalmi estek 2014 : antológia / [avtorji Lidija Alt ... [et al.] ; prevajanje Vida T. Judit ; urednica Danijela Hozjan]. - Lendava = Lendva : Zveza kulturnih društev = Kultúregyesületek községi szövetsége, 2014

Način dostopa (URL): <http://www.zkd-lendava.si-pobiralci-rose-zbornik-zkd>.

- Besedilo v slov. ali madž., uvodno besedilo in predstavitev avtorjev v slov. in madž.

ISBN 978-961-93614-3-6

1. Vzp. stv. nasl. 2. Alt, Lidija

COBISS.SI-ID 79973889

Beseda urednice

PO POTEH ZBORNIKA

Zveza kulturnih društev Lendava je tudi v letu 2014 pripravila literarne večere z namenom povezati vse samostojne ustvarjalce z območja občine Lendava (in tudi širše) na literarnem in likovnem področju, obiskovalcem pa pričarati kar se da lepe večere.

Vsako srečanje je teklo po dogovorjenem motu, predstavljena pa so bila različna dela naših ustvarjalcev v slovenskem, madžarskem, hrvaškem, srbskem in romskem jeziku. Literarnih večerov se je udeležilo lepo število ustvarjalcev in poslušalcev.

Januarja 2014 smo imeli 12. literarni večer. Na izbiro so bile teme: Želje, načrti v letu 2014, Kam plujemo? Pretreslo/osrečilo me je.

V mesecu februarju smo na 13. lit. večeru prisluhnili besedilom na temo Človeške slabosti (kleptomanija, laži ...); razen pesnikov in pisateljev smo vključili tudi likovnike in pripravili razstavo njihovih del, ki je bila na ogled v prostorih ZKD Lendava.

Razstave pripravljamo vsak mesec, vsakokrat ima možnost razstavljati drug avtor.

Marca, ko smo imeli 14. literarni večer, pa smo prisluhnili anekdotam, pisanim »vicem«, monologom v verzih in prozi.

Aprila smo v sklopu prireditve Pirhi, vino in velikonočni izdelki pripravili 15. literarni večer; tokrat so avtorji prispevali besedila o pomladi, veliki noči, ljudskih običajih, povezanih z veliko nočjo in prebujanju/rojevanju.

V prvi polovici letošnjega leta smo pripravili še 16. in 17. literarni večer.

Prvega na temo Mladost, norost, upanje, preživetje, slednjega pa v tednu vseslovenske ljubiteljske kulture z vsebino Moj prijatelj – ljubiteljski kulturnik, Tako te vidim, Portreti v pesmi in prozi.

Avtorji, ki so prispevali svoje prispevke in se udeleževali literarnih srečanj, so bili: gospe Olga Paušič, Lidija Alt, Biserka Sijarič, Vida T. Judit, Rozika Gojič, Kornelija Baša, Slavica Zver, Verona Avguštin, Marjeta Ribarič, Judit Zagorec Csuka, Janja Magdič, Zlatka Frajzman, Renata Lugomer Pohajda ter gospodje Franc Koren, Velimir Turk, Alojz Ščap, Rade Bakračević, Avgust Ošljaj, Norbert Göncz, Štefan Huzjan, Štefan Toplak, Tomi Levačič, Aleksander Varga, Aleksander Ružič, David Kasabji in Jovan Mirkovič.

Pesmi in prozo so na srečanjih brali: Kristina Szőke, Jasna Bači, Norbert Göncz, Jerica Trojak, Anica Varga, Elvira Vaupotič Göncz ter Monika Baša.

Literarna srečanja so z razstavami svojih del popestrili likovni umetniki: Elizabeta Tibaut in Marija Magdič iz Hotize, Marjana Kmet iz Zavod za razvoj umetnosti, kulture, ustvarjalnosti, turizma ter naravovarstva iz Trnja, člani Likovne Udruge IZVOR iz Murskega Središča ter članici Likovnega društva Gornja Radgona Marjana Kmet in Pavla Krajnc.

Tudi v tem zborniku je predstavljenih veliko zelo zanimivih del, ki smo jih strnili v zbirko Pobiralci rose 2014. Literarna dela – 120 pesmi, 18 proznih besedil, aforizmi, anekdote, pisani vici in monologi (skupaj 12 del), so predstavljeni na 160 straneh zbornika v slovenskem, madžarskem, hrvaškem, srbskem in romskem jeziku.

Ko smo romali zborniku naproti, so se nam v glavi porajale različne misli, želje, pričakovanja in zahvale. Vsaka naša postaja je bila srečanje, druženje, spoznavanje česa novega in zanimivega s končnim namenom postati boljši, poln novih idej, zanimivih in lepih doživetij, ki jih lahko v knjižni obliki prenašamo na ljudi dobre volje, saj v tem mozaiku besed brez težav vsak najde nekaj za svojo dušo.

Iskrena hvala vsem.

V Lendavi, novembra 2014

*Danijela HOZIAN
Predsednica ZKD Lendava*

AZ ÉVKÖNYV ÚTJÁN

A Lendvai Kultúregyesületek Községi Szövetsége a 2014-es évben is azzal a céllal szervezte meg az irodalmi esteket, hogy összefogja az önálló alkotókat az irodalom és a képzőművészet terén Lendván és környékén, valamint a szélesebb régióban. A látogatóknak pedig kellemes estét szeretett volna varázsolni. Mindegyik találkozást egy előre megbeszélt mottó irányított, az alkotók különböző műfajokban alkottak, szlovén, magyar, horvát, szerb és roma nyelven. Az irodalmi esteken szép számban vettek részt az alkotók és a hallgatók is. 2014 januárjában megszerveztük a 12. irodalmi estet, amelynek keretében a 2014-es évi kívánságainkat, terveinket, Merre tartunk? Megrázott/boldoggá tett témakört jártuk körbe. Februárban a 13. irodalmi est keretében az emberi gyarlóságok voltak a fő téma. Az írókon és a költőkön kívül a képzőművészek is bemutatkoztak. A kiállítás a Lendvai KKSz helyiségeiben volt megtekinthető. Kiállításokat minden hónapban szervezünk, így mindig másnak van lehetősége bemutatkozni. Márciusban, amikor a 14. irodalmi estre került sor, anekdotákat, színes vicceket, monológokat hallhattunk, de a farsangról sem feledkeztünk meg. Áprilisban a hímes tojás, borok és húsvéti disztárgyak kiállítása keretében szerveztük meg a 15. irodalmi estet Tavasz, húsvét, húsvéti népszokások, forradalom címmel. Az év első felében még sor került a 16. és 17. irodalmi estre is. Az elsőt a fiatalságnak, a bolondságnak, a reménynek, a megélhetésnek, az utóbbit pedig A néptáncos a barátom, népdalénekes a barátom. Így látlak én. Portrék versben és prózában címmel szerveztük meg.

Az irodalmi estek szerzői voltak: Paušič Olga, Alt Lidija, Sijarič Biserka, Gojič Rozika, Baša Kornelija, Zver Slavica, Avguštin Verona, Ribarič Marjeta, Zágorec Csuka Judit, Magdič Janja, Frajzman Zlatka, Lugomer Pohajda Renata, valamint Koren Franc, Turk Velimir, Ščap Alojz, Bakračević Rade, Ošljaj Avgust, Göncz Norbert, Huzjan Štefan, Toplak Štefan, Levačič Tomi, Varga Aleksander, Ružič Aleksander, Kasabji David és Mirkovič Jovan.

Az irodalmi esteken a szövegeket Szőke Kristina, Bači Jasna, Göncz Norbert, Trojak Jerica, Varga Anica, Vaupotič Göncz Elvira, valamint Baša Monika olvasták fel.

Az irodalmi esteket a kiállított műveikkel Tibaut Elizabeta és Magdič Marija a trnjei A Művészet, Kultúra, Kreativitás, Turizmus és Természetvédelem Fejlesztéséért Felelős Intézetből, a Mursko Središče-i IZVOR Művészeti Egyesület tagjai, valamint a Gornja Radgona-i Képzőművészeti Egyesületből Kmet Marjana és Krajnc Pavla szinesítették.

A Harmatfogók 2014-es kötetében is sok érdekes mű látott napvilágot. Az irodalmi rész 160 oldalán szlovén, magyar, horvát, szerb és roma nyelven 120 vers, 18 prózai mű, anekdota, vicc és monológ olvasható.

Amikor az antológiát készítettük, a fejünkben különböző gondolatok, vágyak, elvárások és köszönetek születtek. Minden egyes állomásunk találkozás, társalgás volt, új és érdekes dolgokat ismertünk meg, mindezt azzal a céllal, hogy jobbak, ötletesebbek legyünk, hiszen könyv formájában a jóakarató embereket is megszólíthatjuk, jókedvre deríthetjük. Ebben a színes mozaikban mindenki megtalálja a maga lelkének valót.

Köszönjük!

Lendva, 2014 július

HOZJAN Danijela,
a Lendvai KKSz elnöke

RAZNOLIKO, ZANIMIVO IN PRIVLAČNO

Lendavsko območje premore skupino literatov, ki razvijajo zavidljivo dejavnost. Pod vodstvom prizadevne Danijele Hozjan (in najbrž tudi drugih sodelavcev Zveze kulturnih društev Lendava) se razvijajo v pomembno regijsko dejavnost, saj prihajajo člani, avtorji iz celotne pomurske regije. Če upoštevamo, da se je doslej zvrstilo sedemnajst literarnih večerov, je to pomembno že zaradi tega, ker se na ta način ustvarjajo skupinski odnosi, kar je za literaturo zelo pomembno. Zdaj so se odločili, da bodo iz gradiva zadnjih petih srečanj, na katerih je nastopilo 26 avtorjev, izdali zbornik. Šele ko sem šel skozi besedila zbornika, sem lahko videl tudi posebno vrednost njihovega truda. Združujejo namreč avtorje vseh generacij in več manjšinskih skupnosti – pišejo v madžarščini, slovenščini, srbsščini in hrvaščini. Med njimi najdemo stare znance srečanj manjšinskih literatov Sosed tvojega brega, srečanj starejših avtorjev in pa mlajše avtorje, ki se jih spomnim iz literarnih delavnic v Mariboru. Pisanost te družčine zagotovo zahteva veliko medsebojnega spoštovanja in prilagajanja tako v jezikih kakor pri tematiki in stilih. In to je dobro za literaturo. Če pogledam sestavo po žanrih, med 62 prispevki tega kar obsežnega zbornika seveda odločno prevladujejo pesmi in pesniki-pesnice. Kar petdeset jih naštejemo (oh, in pri štetju me ne držite preveč za besedo!). Proze je seveda manj, objavljenih je štirinajst proznih prispevkov. Med njimi se najde samo ena aforistka, ki bi po priimku lahko pisala haiku, saj ima na moč pesniški priimek Baša. Njen možki pandan bi lahko bil nihče drug kot slavni Bašo in bila bi verjetno imeniten par. Šalo na stran. Poezija je nekaj takšnega kot osnovna oblika literarnega izražanja, iz katere šele z zorenjem nastaja proza. Seveda najdemo tudi »dvoživke«, kot so Norbert Göncz, Franc Koren ali Olga Paušič, ki je ena od prodornejših avtoric iz tega kroga in ki prinaša gladko berljivo pripoved iz vsakdanjega življenja. Zágorec-Csuka Judit prispeva zadnje čase vse bolj popularno pisemsko prozo in Norbert Göncz potopis. Če upoštevam nekaj poskusov s kratko zgodbo (Franc Koren ....), je prozna bera, če sem prištejemo še razmišljajoča, esejska prispeveka Kornelije Baša, kar širok. Pri pesmih je kar nekaj kontrastov med ljubezensko (Lidija Alt), domoljubno (Rozika Gojič) in gotsko-baladno poezijo (David Kasabji), najdemo pa tudi meta-postopke (kot je pesem o spanju s Freudom Franca Korena), socialno kritične, šale, satiro ... do čiste lirike (Renata Lugomer-Pohajda) in glasbeno tematiziranih pesmi Aleksandra Varge.

Posebej dragoceni se mi zdijo v tej družini drugojezični avtorji (Norbert Göncz, Zágorec-Csuka Judit, Renata Lugomer-Pohajda, Rade Bakračević, Zlatka Frajzman – Pupa, Štefan Toplak, Velimir Turk, tudi Biserka Sijarič), ki jih je dobra tretjina vseh nastopajočih. To preprosto pomeni, da je to mogoče napraviti in da najbrž ljudi povezuje prav ustvarjalnost.

Zakaj nastajajo takšni zborniki? V Sloveniji jih je kar nekaj, k njim se zatekajo tudi avtorji srednje generacije. Najprej je bržkone motiv v skupinskem nastopu.

To daje pogum tistim, ki so v literaturi morda nekoliko manj smeli. Potem je razlog seveda v odmiranju revij, ki so nekdaj dajale dober pregled nad literarnim ustvarjanjem, danes pa so bolj ali manj tujki v literarnem življenju in obsojene na samotarjenje. Življenje pa gre naprej in ustvarja nove oblike objavljanja, ki pa seveda niso tisto, kar je bila literarna javnost nekoč.

Morda je tak zbornik spodbuda za kakšen izobraževalni program, kakšno literarno delavnico, za kritične pogovore, ki bi obrusili avtorje. Ne zato, da bi pisali vsi enako, ampak da bi prišli do lastnega glasu, saj le lastni glas v literaturi šteje. Smelo, sodobno in odprto izobraževanje je ob literarnih prireditvah in ob objavah tretja, nepogrešljiva sestavina literarnega življenja.

Čestitam tako avtorjem kot organizatorjem tega podviga.

ELŐSZÓ

A kétnyelvű antológia magyar nyelvű részében többféle műfajú alkotás szerepel: versek, úti leírások, részletek egy készülő kisregényből, kisprózák. Szinte valamennyi művet két alkotó, Göncz Norbert és Zágorec-Csuka Judit szerzett, továbbá Štefan Topolak néhány alkotása is szerepel a könyvben.

Göncz Norbert műveinek nagyobb részét a szerelem ihlette. A Fusione, a Mint hajó a tengeren... és a Szerelemnek tengerén címűek biztos formakezelésről, jó ritmusérzékről tanúskodnak, nem döcögnek, képei a szerelmi líra szokásos toposzai (hajó, tenger, érzékszervek, csillag, múzsa stb.). A fa c. életképben egy szerelmes férfi érzései jelennek meg, e próza meghittséggel, melegséggel, humorral, csattanókkal mesél el egy karácsonyi történetet. A Földpokol c. vers létértelmező kérdéseket vet fel, szerkezete ügyes. Kifejezetten színvonalasak, az olvasó számára érdekesek a szerző naplóformában írt úti beszámolóí: stílusuk szellemes, az utazás izgalma, az új tájak felfedezése, a közösen átélt élmények felidézése, az idegen kultúrák megismerése és megismertetése nívós módon történik. Ugyanezeket jegyezhetjük fel a Kéktúra c. írásról is. Az Osztálykirándulás c. írás fikciója mutatja meg igazán a fiatal szerző tehetségét.

Zágorec-Csuka Judit ebben az antológiában két műfajjal szerepel: részleteket mutat készülő, levélformában íródott kisregényéből, valamint újabb verseket közöl. A Zsuhoz írt, beszámolóik közül az elsőt egy murakeresztúri általános iskolában tett látogatás, a másikat pedig egy Kanadában megrendezett tudományos konferencián szerzett élmények ihlették. A Zrínyi-szöveg a hadvezér munkásságából kiindulva, példákat felsorolva az egyéni feladatvállalás, a kisebbségi lét, egyén és közösség viszonyáig jut el. A szövegrészletben idézetek is szerepelnek a költőtől. A kanadai konferencia vonatkozásában az utazás és a megérkezés kapcsán átélt szorongások, a beilleszkedés és az alkalmazkodás nehézségei, az otthon és az otthoniak utáni honvágy, a jól prezentált előadás utáni öröm érzése adja a szöveg gerincét. Zágorec-Csuka Judit Akarod-e c. költeménye szerelmes költemény, öt kérdésre épül, a vége nyitott. A Fenyőerdőben és a Találkozás c. versek nem véletlenül kerültek egymás mellé: mindkettő misztikus, A Szent Föld c. pedig gondolati költemény.

Štefan Topolak Tarka barka viccei szellemesek. A Monológ című szösszenet ügyesen megírt, az Andekdota c. is kellemes olvasmány.

Lidija Alt

Sem Lidija Alt, domačinka iz Lendave. Poklicno se ukvarjam z otroki in tako imam tudi tu veliko možnosti igrati se z besedami. Zelo rada berem prozo, še rajši pa poezijo, v kateri neizmerno uživam. Tudi sama sem se večkrat preizkusila v pisanju pesmi. K temu so me prvotno spodbudili žalostni občutki ob izgubi meni dragih ljudi.

Sicer pa je tematika mojih pesmi raznolika. Nekaj od teh pesmi sem objavila v naši lokalni reviji LINDUA. Pisanje pesmi je moj hobi, ki me pomirja in v katerem najdem sebe.

Alt Lidija vagyok, és Lendván születtem. Mivel gyermekekkel foglalkozom, rengeteg lehetőségem adódik a szövegekkel való játékra. Szeretek prózai szövegeket olvasni, még inkább szeretem a verseket, amelyek olvasása nagy élmény számomra. Én is sokszor próbálkoztam a versírással. Számomra kedves emberek elvesztése miatt kezdtem verseket írni, amelyek eleinte igen szomorkás hangulatúak voltak.

Különben a verseim témája sokszínű. Néhány versem már megjelent a LINDUA folyóiratban is. A versírást kellemes szabadidőtöltésként élem meg, amely megnyugtat, és amelyben magamra találok.

Verona Auguštin

Iz mladosti je ostala želja, ki je tedaj nisem mogla uresničiti: pisati, pisati - brati, želja po znanju. Sanje so šle mimo mene. Sedaj se moje sanje delno vračajo, vzela sem si majhen prostor, kjer uresničujem delček sebe. Poezija me osrečuje, to je, kar čutim, vidim, tipam ...

Moje pesmi najdete v reviji Lindua.

A fiatalságom nagy vágya teljesült azzal, hogy írok. Az álmaim elmentek mellettem. Most szép lassan visszatérnek. Van egy kis helyiségem, ahol megvalósítom magamat. A versírás örömet szerez, hiszen benne van mindaz, amit érzek, látok, tapintok... A verseim a Lindua folyóiratban olvashatóak.

Rade Bakračević

Rojen sem bil 24. 6. 1939 v Raški. Po poklicu sem univ. dipl. inž. Študij sem končal v Ljubljani, sedaj pa živim v Radencih. Z novinarstvom in pisanjem se ukvarjam že od gimnazijskih let. Sem član mednarodnega in slovenskega društva novinarjev. Svoje pesmi in prozna dela sem objavil v več knjigah in časopisih.

1939. 6. 24-én születtem Raškában. Mérnök vagyok. Az egyetemi tanulmányaimat Ljubljanában fejeztem be, jelenleg Radencin élek. Újságírással és írással a gimnáziumi éveim óta foglalkozom. Az újságírók nemzetközi és szlovéniai egyesületének is tagja vagyok. Verseim és prózáim több könyvben és újságban láttak napvilágot.

Kornelija Baša

V življenju se je zgodilo toliko lepih, prijetnih stvari, toliko anekdot. In ko se zgodijo, se nam zdijo tako enkratne, čudovite in izjemne, da smo prepričani, da jih ni mogoče pozabiti. Pa še kako pozabimo! Kako hitro nam uidejo iz misli in spomina!

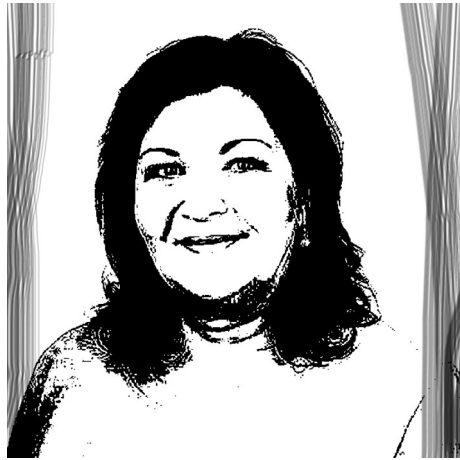
Velikokrat želim obuditi kakšen zanimiv dogodek iz otroštva mojih hčera, pa se ne morem spomniti. Zato čutim, da moram zapisovati vse, kar se me dotakne, za kar menim, da je pomembno.

Objavljam v glavnem v Lindui.

Az életben annyi szép és kellemes dolog történik, annyi anekdota. És amikor megtörténnek, egyedinek, gyönyörűnek és kivételesnek érezzük, sőt meg vagyunk győződve arról, hogy sosem lehet elfelejteni őket. Pedig hogy elfelejtjük őket! Milyen gyorsan elszállnak a gondolatainkból és emlékeinkből!

Sokszor azon kapom magamat, hogy szeretnék a lányaim gyermekkorából valami érdekeseget elmesélni, de semmi sem jut az eszembe. Ezért úgy érzem, hogy ami megérintett, ami fontos, azt mind le kell írnom.

Főleg a Lindua folyóiratban jelennek meg írásaim.

Zlata Frajzman

Rojena sem v Mariboru. Leta 1992 me je ljubezen pripeljala v Lendavo. Že v rani mladosti sem rada pisala pesmi, s katerimi sem izražala svoje občutke. Nato sem se nekaj časa posvetila družini. Znova pa sem začela ustvarjati na delovnem mestu, kjer sem zaposlena sedaj. Sodelujem na literarnih večerih in tu dobivam nove navdihe za pisanje pesmi.

Mariborban születtem. 1992-ben a szerelem hozott Lendvára. Már fiatalon verseket írtam, ezekben fejeztem ki érzéseimet, utána egy időre a családomé lett a főszerep. A mostani munkahelyemen kezdtem el ismét foglalkozni az írással. Irodalmi esteken veszek részt, így új ihletet is kapok a versíráshoz.

Rozika Gojič

Navdih iščem in zmerom najdem v nenehnem raziskovanju najglobljega notranjega dogajanja v človeški duši in vpliva okolja na odnose med ljudmi. Prvinskost je neizčrpen vir nadaljnjega preučevanja v moji poeziji. Cenim iskrenost in dobroto, ki vedno znova presenečata. Pesmi objavljam v Lindui.

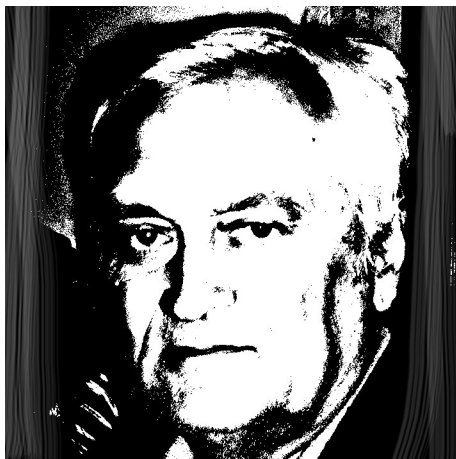
Az ihletet a legmélyebb belső történetekben, az emberi lélekben keresem, és meg is találok. A kezdetlegesség kimeríthetetlen forrás a verseim megértéséhez. Nagyra értékelem a becsületességet és a jóságot, amely mindig újra és újra meglepetést okoz számomra. A verseim a Lindua folyóiratban jelennek meg.

Göncz Norbert

Gyertyánosban nőttem fel. Pillanatnyilag a Nagykanizsai Batthyány Lajos Gimnázium humán osztályának tanulója vagyok. 10 éves koromban írtam meg az első versemet, azóta aktívan alkotok a próza, líra és dráma műfajaiban. Színes egyéniség vagyok, az írás mellett foglalkozok még zenével, művészettel és színjátszással.

Odraščal sem v Gaberju, trenutno pa sem dijak gimnazije Lajosa Batthyányja v Nagykanizsi. Svoje prvo pesem sem napisal, ko sem imel 10 let. Od takrat aktivno ustvarjam v vseh književnih zvrsteh. Sem vsestranska oseba, saj se poleg pisanja ukvarjam tudi z glasbo, umetnostjo in z gledališčem.

Štefan Huzjan

Sem Lendavčan, sedaj že upokojen, a še vedno aktiven na področju kulture. Rad likovno ustvarjam, sem tudi literat, šahist, velik ljubitelj narave, borec za zdravo okolje, nekoč pa me je mikalo tudi gledališče in sem veliko nastopal na domačem odru kot igralec in pevec. Sodeloval sem v Mešanem pevskem zboru Lendava, v madžarski folklorni skupini, madžarski dramski skupini ter na številnih likovnih razstavah doma in v tujini. Moje knjižne objave: Obrazi – skupaj z Olgo Paušič, Podaj roko svetlobi, Éltek, élnek. Pišem tudi v revijo Lindua, in sicer najraje pesmi ter črtice.

Lendván születtem, jelenleg nyugdíjasként élem életem, de még mindig aktívan szerepet vállalok a kultúrában. A képzőművészeti alkotások a szívem csücskében vannak, de irodalmárként, sakkoszként, természetjáróként ismernek, az egészséges környezet aktivistája vagyok. Valamikor a színház is érdekelt, sokat szerepeltem mint színész és énekes. Közreműködtem a lendvai vegyes kórusban, a magyar néptánc és színjátszó csoportban, valamint hazai és külföldi képzőművészeti kiállításokon is részt vettem. Köteteim: Obrazi – Olga Paušičsal, Podaj roko svetlobi, Éltek, élnek. Írásaim jelennek meg a Lindua folyóiratban is.

David Kasabji

Rodil sem se 12. junija 1992 Ružici in Ahmadu iz Lendave kot najstarejši sin. Kmalu sem dobil še brata Luko in sestro Saro. Po končani osnovni in srednji šoli v Lendavi sem se vpisal na študij elektrotehnike v Mariboru. Ker se zavedam, da je teoretično znanje potrebno nadgraditi tudi s praktičnim, sem se podal v lov za službo in se tako kot študent zaposlil v graškem podjetju NXP. Pesniti sem začel že v osnovni šoli in nadaljujem še danes. Začetniške osnovnošolske pesmi postajajo globlje in bolj preišljene: eksistencialistične, ljubezenske in refleksivne.

1992. június 12-én a lendvai Ružica és Ahmad legidősebb fiaként láttam meg a napvilágot. Utánam következtek Luka és Sara testvéreim. A lendvai általános és középiskola befejezése után Mariborban a Villamosmérnöki Karon folytattam tanulmányaimat. Mivel tudom, hogy nem csak elméleti tudásra van szükségem, egyetemistaként a grazi NXP vállalatnál dolgoztam. Versírással már általános iskolás koromban foglalkoztam, és a mai napig írogatok. Az éretlen általános iskolai alkotásaimat egy mélyebb, átgondoltabb, egzisztencialista, szerelmi és reflexív költészet váltotta fel.

Franc Koren

Del mene se je zmeraj odražal v pisni obliki. Zmeraj je bila del mene sporočilnost, ki sem jo prepuščal verzom, gnetel v besede, sledil mislim, pretopil v stavke in jih največkrat puščal na klopeh v parku, pod pepelniki v gostilnah, podarjal potencialnim ljubicam in ljubimcem in sedaj se jih je nekaj napaberkovalo za objavo v tej zbirki. Kot pleme spermijev, ki se odpravlja na bojni pohod.

Személyiségem egy részének mindig az írás volt a kifejezőeszköze. Az üzenetközvetítés a részem, így szavakba, versbe szedtem a gondolataimat, melyeket legtöbbször a parkban a padokon, a vendéglőkben a hamutartók alatt hagytam, alkalmi szeretőknek ajándékoztam. Most néhány e kiadványban jelenik meg. Mint egy spermatorzs, amely hadjáratra indul.

Tomi Levačič

Rojen sem bil 21. 6. 1982 v Murski Soboti. Sedaj živim in ustvarjam v romskem naselju Dolga vas. Sem ustanovitelj romskega društva Romano Jilo, ki deluje že deseto leto. V prostem času se ukvarjam s plesom, pisanjem, igranjem na kitaro, igranjem v dramskih delih ...

Odlomek, ki ga boste brali v romščini, pripoveduje o fantu, ki zaupa svoji materi, da je zaljubljen v dekle, ki ni Romkinja. Mati se nanj jezi in nasprotuje tej vezi, babica pa ga spodbuja.

Moja misel o življenju je:

Daj priložnost vsakemu, da popravi napako, kajti to priložnost boš nekoč potreboval tudi ti.

Muraszombatban születtem 1982. június 21-én. Jelenleg Hosszúfaluban, a romatelepen élek és alkotok. A már 10 éve működő Romano Jilo nevű roma egyesület alapítója vagyok. A szabadidőmben tánccal, írással, gitározással, színjátszással foglalkozom.

A roma nyelven megírt részlet egy fiúról szól, aki elmondja édesanyjának, hogy egy nem roma lányba szerelmes. Az édesanya nagyon mérges rá, ellenzi a kapcsolatot, de a nagymama támogatja az elhatározásában.

Az életfilozófiám:

Adj lehetőséget mindenkinek, hogy tanuljon a hibáiból, hiszen a jövőben talán te is kihasznárod majd ezt a lehetőséget.

Renata Lugomer Poahajda

Rojena sem 7.5.1963 v Zagrebu na Hrvaškem. Osnovno in srednjo šolo za matematiko - informatiko sem končala v Bjelovaru.

Leta 1987. sem diplomirala na Rudarsko-geološko-naftni univerzi na Oddelku naftnega rudarstva. Med študijem sem se prijavila na razpis za štipendije pri podjetju Nafta Lendava in sem se po diplomi v podjetju Nafta v Lendavi tudi zaposlila (na delovnem mestu rudarskega projektanta v tedanjem sektorju Raziskave in pridobivanje nafte in plina). Danes delam v podjetju PETROL GEOTERM kot vodja oddelka Razvoj in projektiranje. Od leta 1988 živim in sem zaposlena v Sloveniji. V Sloveniji sem se dvakrat udeležila literarnega srečanja pesnikov in pisateljev drugih narodnosti, ki stalno ali začasno bivajo v Sloveniji SOSED S TVOJEGA BREGA. Zadnjih osem let objavljam novinarska besedila in kolumne v informativnem časopisu Hrvaškega kulturnega društva Pomurje; sem tudi urednica časopisa.

1963. május 7-én születtem Zagrábban, Horvátországban. Az általános iskolát, valamint a matematika–informatika tagozatos középiskolát Bjelováron, Horvátországban fejeztem be.

1987-ben szereztem diplomát a Bányászati, Geológiai és Olajipari Egyetemen Olajbányászat Szakon. Tanulmányaim alatt a lendvai Nafta Vállalat ösztöndíjpályázatára jelentkeztem, így a diplomám megszerzése után a Nafta Vállalathoz kerültem mint bányászati tervező az akkori Olaj- és gázkutatói és termelési részlegre. Most a Petrol Geoterm cégnél dolgozom, mint a Fejlesztési és tervezési részleg vezetője.

1988-tól élek és dolgozom Szlovéniában. Kétszer vettem részt az állandóan vagy ideiglenesen itt élő más nemzetiségű költők és írók SOSED TVOJEGA BREGA c. irodalmi pályázatán. Az utóbbi nyolc évben az irodalmi alkotásaim a Pomurje Horvát Kultúregyesület újságjában olvashatók, amelynek két éve a szerkesztője is vagyok.

Janja Magdič

Po rodu sem iz Prlekije, zdaj pa živim z družino v Veliki Polani. Delam na JSKD OI Lendava kot vodja izpostave. Moje življenje se od mladih let prepleta z ljubiteljsko kulturo – pa naj bo to folklor, pesem ali literarno ustvarjanje. Pišem že od osnovnošolskih let. Pesmi sem predstavljala na različnih prireditvah doma in na Hrvaškem, sodelovala na literarnih srečanjih in tekmovanjih ter objavljala v različnih osnovnošolskih in gimnazijskih glasilih, Vestniku, Lindui ... V minulih letih se je nabralo veliko besedil iz vseh življenjskih obdobj. V pesmih izražam različne občutke ljudi in njihovih usod, rada pa pišem tudi o vsem lepem, kar nas obdaja. Papir vse prenese – zato me pisanje veseli in notranje bogati.

Prlekijai születésű vagyok, most viszont a családommal Velika Polánán élek. A SzKKK Lendvai Területi Kirendeltségén irodavezetőként dolgozom. Gyermekkorom óta kapcsolatban vagyok a műkedvelő csoportokkal, legyen az tánc, zene vagy irodalom. Versírással már általános iskolás korom óta foglalkozom. Verseimet itthon és Horvátországban is bemutatták, részt vettem irodalmi találkozókön és versenyeken, írásaim különböző iskolai és gimnáziumi újságokban, a Vestnik hetilapban vagy a Lindua folyóiratban jelentek meg. Az elmúlt években sok írásom született. A verseim az emberek érzéseit, a sorsukat tükrözik, de szeretek írni mindenről, ami szép, ami körülvesz bennünket. A papír mindent elbír – számomra ezért az írás öröm, és egyben gazdagít is.

Jovan Mirković

Napisal sem nekaj limerik in kratkih ironičnih pesmi, predvsem v esperantu. Pišem tudi črtice iz vsakdanjega življenja, ki hudomušno opisujejo človekove slabosti in nesmiselno hlastanje za dobrinami. V svojem blogu objavljam veliko anekdot in smešnic. Veliko teh kratkih zgodbic je objavljenih v esperantskem biltenu Dana fervejisto. V esperanto prevajam tudi strokovne članke s področja železnic in gradbeništva. Sodelujem v terminološki komisiji IFEF-a, kjer koordiniramo strokovno terminologijo, zato mi za druge zvrsti pisanja pogosto primanjkuje časa.

Mirković Jovan írt néhány rövid ironikus verset, főleg eszperantó nyelven. Ugyanúgy néhány karcolatot a mindennapokról, amelyek humorosan vázolják az emberi gyarlóságot, valamint a javak iránti szerencsétlen hajszát. A blogján anekdoták és vicces írások olvashatók. Ezek közül sok megjelent a Dana fervejisto folyóiratban. Sok vasúti és építészeti szakszöveg fordítója. Közreműködik az IFEF Terminológiai Bizottságában, ahol a szakterminológiát hangolja össze. Időhiány miatt más műfajokkal nem igen tud foglalkozni.

Avgust Ošljaj

Pesmi in teksti, ki jih pišem, so moje darilo življenju, ljudem, ki radi prisluhnejo naukom starih modrosti. Odraščal sem v lendavskem gradu, nekoč šoli, ko sem že pošiljal tekste in slike v mladinske časopise (PL, Jópajtás).

Sedaj kot upokojenec sodelujem na srečanjih seniorskih piscev. Moje pesmi imajo razmišljujočo tematiko.

Az írásaim az életnek, az embereknek szóló ajándékom. A lendvai várban nevelkedtem, a valamikori iskola helyiségeiben, és már fiatalként is elküldtem az írásaimat az ifjúsági folyóiratokba (PL, Jópajtás).

Mint nyugdíjas részt veszek a nyugdíjas írók találkozóin. A verseim témája nagyon elgondolkodtató.

Olga Paušič

Sem domačinka, rojena Lendavčanka, od malih nog zaljubljena v naš kraj. Po upokojitvi leta 2009 se s še večjo vnemo predajam literarnemu ustvarjanju. Pišem odrska besedila za lendavsko gledališko skupino Kofetarji (Kofetarji, En hribček bom kupil, Gremo na morje), tudi za šolske gledališke skupine (zbirki Šolski štosi in Veselo na oder); pozijo za odrasle bralce (Sanje o zvezdah) in prozo za mlade (romani: Junaki, Skrivnosti, Osumljen), kratko prozo za odrasle (Mavrični vsakdanjiki) in najmlajše (Imejmo jih radi, Pod belim gradom) ter potopise, ki jih lahko berete v revijah Svet in Ljudje, Horizont ter prilogah Dela, v Vestniku, Slovenskih novicah in Šolskih razgledih. Sem stalna sodelavka spletne revije Locutio in internetnega portala MojaLeta.si in članica uredništva revije Lindua.

Született lendvai vagyok, már gyermekkorom óta szerelmese e vidéknek. Nyugdíjba vonulásom óta még nagyobb buzgalommal alkotok. A lendvai Kofetarji színjátszó csoportnak írok színdarabokat, de az iskolai színjátszó csoportokról sem feledkezem el. Vannak felnőtteknek szóló verseim, kisprózám, fiataloknak szóló ifjúsági regényeim, és a legkisebbeknek szóló rövid történeteim. Rengeteg útirajzot jelentetek meg különböző folyóiratokban, hetilapokban vagy napilapokban. A Locutio online magazin és MojaLeta.si internetes portál állandó munkatársa vagyok, valamint a Lindua folyóirat szerkesztőségének tagja.

Marjeta Ribarič

Po rodu, po duši in razmišljanju sem prava Lendavčanka. Tu sem končala osnovno šolo, vzgojiteljsko pa v Mariboru. Kot vzgojiteljica sem bila vso svojo poklicno dobo del kolektiva Vrtca Lendava. Veselje do ustvarjanja na različnih področjih je raslo z mano od malih nog. Tudi poklic sam je spodbujal mojo ustvarjalnost tako na gledališkem, glasbenem kot literarnem področju. Tudi sedaj, ko sem upokojena, je v meni polno ustvarjalnega nemira, zato sem se pridružila pevskemu zboru Nimam časa, sodelujem v gledališki skupini Kofetarji, pišem v Linduo, Šolske razglede in Vestnik. Najbolj me mikajo kratka proza, odrska besedila za otroke in preproste otroške pesmi.

Lendván születtem, itt is fejeztem be az általános iskolát, majd Mariborban az óvónőképzőt. Óvónőként mindvégig a Lendvai Óvodában dolgoztam. Az alkotás iránti öröm már kiskorom óta elkísért, sőt a foglalkozásom is ihletet adott a színdarabok és a zenei és irodalmi alkotások terén is. Ma is, amikor már nyugdíjas vagyok, nagy bennem az alkotókészség, ezért csatlakoztam a Nimam časa énekkarhoz és a Kofetarji színjátszó csoporthoz is. A Linduában, a Vestnikben és a Šolski razglede c. újságban jelennek meg írásaim. Leginkább a kispróza, a gyermekeknek szánt színdarabok és az egyszerű gyermekversek ihletnek meg.

Aleksander Ružič

Doma sem v Gornjih Petrovcih. Star sem 64 let in sem upokojeni profesor geografije in zgodovine. Za mano je 42 let neposrednega pedagoškega dela v stroki. Raziskujem lokalno zgodovino in geografski prostor severovzhodnega Goričkega. Na spletni strani OŠ Gornji Petrovci je objavljenih mojih 23 avtorskih prispevkov s tega področja. Pri založbi Franc-Franc je izšel moj prvi roman z naslovom Ko se niti čas ne premakne, v Evangeličanskem listu pa v nadaljevanjih drugi z naslovom Zaklad. Zdaj objavljajo tretjega z naslovom Zgubljeni čas. Napisal in izdal sem tudi zelo obsežno Kroniko osnovnih šol v Občini Gornji Petrovci. Za KUD Goričko pišem in režiram skeče, ki jih naši amaterski igralci zelo uspešno predstavljajo po vsem Prekmurju in širše. Naštudiranih imajo že več kot 25. V tedniku Porabje in v Porabskem koledarju, ki izhajata v Monoštru, sem do sedaj objavil številne daljše in krajše literarne prispevke, vse v goričkem dialektu. Pesmi pišem že kar nekaj časa, ampak prvih osem sem poslal kar ZKD Lendava.

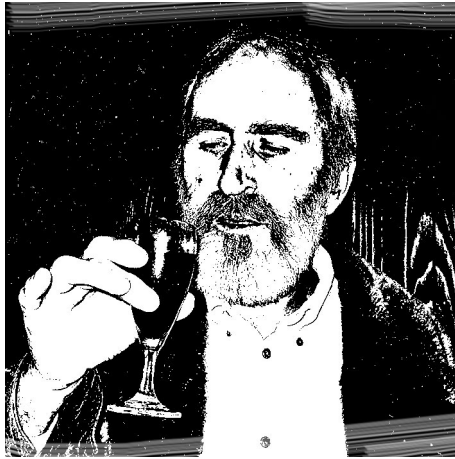
Gornji Petrovcin élek. 64 éves vagyok, nyugalmazott földrajz- és történelemtanár. 42 évig tanítással foglalkoztam. Jelenleg Goricskó északkeleti részének helyi történelmével és földrajzával foglalkozom. A Gornji Petrovci Általános Iskola honlapján 23 ilyen jellegű írásom jelent meg. A Franc-Franc Kiadónál jelent meg első regényem Ko se niti čas ne premakne címmel, az Evangeličanski listben pedig folytatásokban a második regényem Zaklad címmel. Most folytatásokban ugyanott jelenik meg a harmadik, Zgubljeni čas című regényem. A Gornji Petrovci Község általános iskoláinak krónikáját is feldolgoztam. A Goricskó Művelődési Egyesületnek rövid boházatokot írok és rendezek, melyeket amatőr színjátszóink Muravidék-szerte nagy sikerrel adnak elő. Már több mint 25 színre vitt boházatunk van. A Szentgotthárdon megjelenő rábavidéki Porabje hetilapban és Porabje naptárban számos hosszabb és rövidebb irodalmi alkotásom jelent meg, mindegyik goricskói tájszólásban. Versírással is már régóta foglalkozom, de az első nyolc versemet a lendvai KKSZ-nek küldtem el.

Biserka Sijarič

Poezijo sem začela pisati že v osnovni šoli in nanjo ne gledam zgolj kot na hobi, temveč kot potrebo po tovrstnem izražanju, je del mene in prav tako tudi rase z menoj. Za seboj imam tudi nekaj objav v reviji Mentor, v pomurskem Vestniku, Lindui, pesniških zbirkah "Jaz sem jaz in v meni nihče ne prebiva" (l. 2002) ter "Valovanje misli" (l. 2012).

A versírással már általános iskolásként foglalkoztatott, és nem csak hobbiként tekintek erre, hanem mint egy kifejezési lehetőség, amely szintén én vagyok, és együtt fejlődünk. Jelentek meg verseim a Mentor és Lindua folyóiratokban, a Vestnik hetilapban, valamint a »Jaz sem jaz in v meni nihče ne prebiva« és a »Valovanje misli« c. verseskötetekben.

Alojz Ščap

Sem ljubitelj vseh lepih umetnosti, še zlasti pa me privlačita likovna in glasbena ustvarjalnost. Sem predvsem konzument, se pa kdaj tudi sam spoprimem s poskusi, ustvariti kaj preprostega, vsakomur razumljivega in se izraziti v svojem delu tako, kot mi vele-va srce. Udinjanje v tej smeri mi pomeni popestritev in obogatitev, hkrati pa družabno vključenost med ljudi v sicer dokaj osamljenih poznih letih. In ne nazadnje - le tako lahko ljudem povem, da sem bil, da sem in da, z Gospodovo s pomočjo, morda še kaj malega bom.

Szeretem a művészeteket, különösen a képzőművészet és a zene érdekel. Főleg élvezője vagyok a művészeteknek, de néha megragadom a tollat, és magam is alkotok egyszerű, szívemhez közel álló írásokat, amelyeket mindenki megért. Így gazdagodik a lelkem, sőt ezek a társasági életemre is kihatnak. És nem utolsó sorban, így tudatom az emberekkel, hogy voltam, vagyok, és az Isten segítségével még néhány évig leszek.

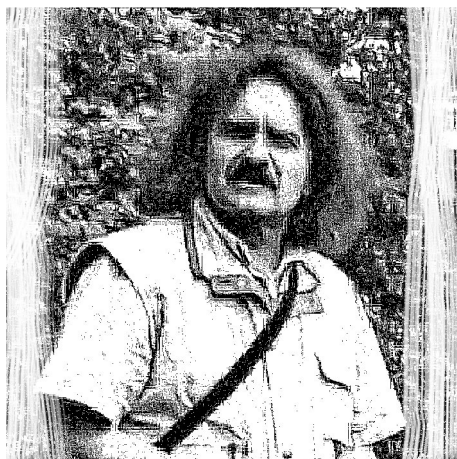
Štefan Toplak

Rojen sem bil 23. 11. 1932 v Lendavi. Mojo prvo učno pogodbo sem sklenil z Okrajnim magazinom 1948. leta. Šolo za trgovce sem končal v Brežicah leta 1951. Oktobra 1948 sem dobil dekret o zaposlitvi kot prodajalec v državni službi. Izobraževanje na šolskem centru za blagovni promet, potrebno za delovno mesto poslovodje, sem zaključil leta 1963 v Murski Soboti. Ko sem dopolnil 40 let delovne dobe, sem se upokojil.

V madžarski dramski skupini sem sodeloval 10 let. V Ravnah na Koroškem sem dobil tudi Linhartovo priznanje za odlično odigrano vlogo. Razen tega je moj hobi tudi zbiranje razglednic iz vsega sveta sveta in numizmatika (papirnat denar) različnih dežel sveta. Odkar pomnim, sem tudi vnet šahist. Moj največji uspeh je bil udeležba na šahovskem festivalu v Zalakarosu na Madžarskem, kjer sem prišel na jakostno lestvico FIDE.

1932. november 23-án születtem Lendván. Az Okrajni Magazinnal 1948-ban kötöttem oktatási szerződést. A kereskedelmi iskolát 1951-ben végeztem el Brežicán. Az 1948-as rendelettel eladó lettem. 1961-ben Muraszombatban fejeztem be az üzletvezetői tanulmányokat. 40 év munkaviszony után a lendvai Mercator Univerzaltól vonultam nyugdíjba. A magyar színjátszó csoportnak 10 évig voltam aktív tagja. Megkaptam a Ravné na Koroškem Linhart-elismerést. Ezen kívül hobbim a képeslapok gyűjtése, a numizmatika szerelmese is vagyok. Az egész életemet átszötte a sakk iránti szerelem. A legnagyobb sikerem, hogy a Zalakarosi Sakkfesztiválon FIDE-mesterré nyilvánítottak.

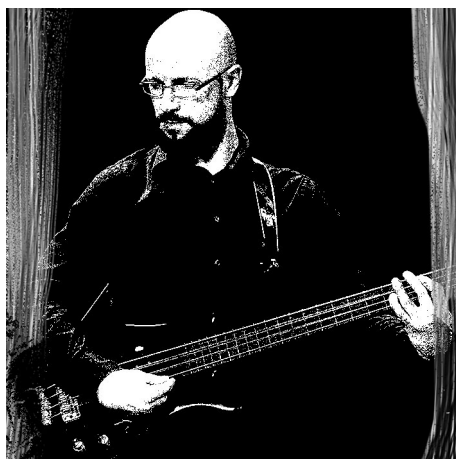

Velimir Turk

Velimir TURK, univ.dipl.inž. geologije, sem upokojenec, tudi vnet planinec, ribič in naravovarstvenik. Ukvarjam se tudi s transcendentarno meditacijo in makrobiotiko. Že vrsto let sem koordinator gibanja za zdravo življenje Mavrica.

Svojo prvo pesem Kiša sem napisal, ko sem imel 11 let. Danes pišem predvsem o naravi, odnosu človeka do narave in o medčloveških odnosih. Pišem v hrvaščini, slovenščini in angleščini. Doslej še nisem izdal samostojne pesniške zbirke, objavljaj sem pa v internem glasilu INE, v lendavski Lindui, vsako leto sodelujem tudi na natečaju Sosed s tvojega brega JSKD Slovenije

TURK Velimir geológusmérnök vagyok, már nyugdíjas. Lelkes hegymászó, halász és természetvédő. Transzcendentális meditációval és makrobiotikával is foglalkozom. Néhány éve a Szivárvány egészséges életmód mozgalom koordinálását végzem. Az első versemet 11 éves koromban írtam. Ma elsősorban a természetről, az emberek egymásközi és a természethez való viszonyáról írok. A verseket horvát, szlovén és angol nyelven írom. Eddig még nem jelent meg önálló verseskötetem, írásaim az INA online magazinban és a Linduában jelentek meg. Minden évben a JSKD által szervezett Sosed s tvojega brega pályázaton is részt veszek.

Aleksander Varga

Rojen sem bil avgusta 1975 v Prekmurju. Mladost sem preživel v Lendavi. Najprej sem se veliko ukvarjal z različnimi športi, nato pa sem se v srednji šoli navdušil za glasbo. Naučil sem se igrati bas kitaro in s prijatelji ustanovil dve glasbeni skupini. Poleg skladanja pesmi sem kaj hitro začel tudi s pisanjem besedil za pesmi, ki jih tu in tam pišem še sedaj. Po končani gimnaziji sem se odpravil v Maribor in Ljubljano na študij in končal ekonomski fakulteti na obeh univerzah. Po študiju sem se zaposlil v turizmu, s čimer se ukvarjam še danes. Po 16 letih sem se spet vrnil v Lendavo, kjer trenutno živim, delam in igram v glasbeni skupini Ethnotrip.

Muravidéken születtem 1975 augusztusában. A fiatalságomat Lendván töltöttem. Először különböző sportokkal foglalkoztam, a középiskolában viszont megfertőzött a zene. Megtanultam gitározni, és a barátaimmal két együttest is alapítottunk. A zeneszerzés mellett gyorsan megtanultam szövegeket is írni, néha-néha még most is írok. A gimnázium befejezése után Mariborban és Ljubljanában is befejeztem a Közgazdasági Egyetemet. A tanulmányaim után az idegenforgalomban helyezkedtem el, amivel még a mai napig is foglalkozom. 16 év után újra visszajöttem Lendvára. Jelenleg is itt élek, dolgozom és zenélek az Ethnotrip zenekarban.

Zágorec-Csuka Judit

Göntérházán születtem, jelenleg Kapcán élek, és az 1. Sz. Lendvai KÁI-ban könyvtárosként dolgozom. Az alkotásban kiteljesedek, szenvedélyes olvasó és színházkedvelő vagyok. Írok, amióta az eszemet tudom, leginkább verseket (több verseskötetem is megjelent: Viharverten, Kiűzve az Édenből, Kettős hangzat, Sivatagi szélben, Új horizontok). Fordítással is foglalkozom (Evgen Car: A gólyák is elpusztulnak). A szakmámmal kapcsolatosan szakmai és tudományos cikkeket is megjelentetek. Számos hazai és külföldi, főleg magyarországi folyóiratokban jelentek meg írásaim.

Doma sem iz Genterovcev, živim pa v Kapci in delam kot knjižničarka na DOŠ I LENDA. Ustvarjanje me izpolnjuje, sem tudi strastna bralka in ljubiteljica gledališča. Pišem, odkar pomnim, najraje poezijo (pesniške zbirke: Viharverten, V ognjenem kresu, Slepci na zemljevidu, Kiűzve az Édenből, Kettős hangzat, Sivatagi szélben, V sebi zate, Novi horizonti). Ukvarjam se tudi s prevajanjem (Evgen Car, Štrki umirajo). V povezavi s stroko objavljam strokovna in znanstvena besedila o šolskih, dvojezičnih knjižnicah, njihovi zgodovini, poslanstvu in prihodnosti. Objavljam v številnih tiskanih medijih tako doma kot na tujem, predvsem na Madžarskem.

Slavica Zver

Živim v Hotizi, v čudovitem kraju blizu reke Mure. Tukaj sem tudi rojena. Rada pišem poezijo in slikam, najraje s tehniko olje na platno. Pred mnogimi leti, že v srednji šoli, sem objavila svoje pesmi in prispevke v šolskem glasilu in v Vestniku. Iščem vrednote življenja, skrivnost prve ljubezni, ponos matere in zadovoljstvo dovršenosti ter pozabe. Kadar ustvarjam, se pred mojimi očmi odpirajo nove podobe lepote ljubezni in topline, ki me odnašajo daleč proč od vsakdana. Vsako novo delo napolni moje srce z novim žarom in preganja iz njega bolečino, žalost in osamljenost ...

Hotizán, a Mura folyó mellett élek. Itt is születtem. Szeretek verseket írni és festeni, legszívesebben olajfestményeket. Sok évvel ezelőtt, még a középiskolában jelentek meg a verseim és írásaim az iskolai újságban, valamint a Vestnikben. Keresem az élet értelmét, az első szerelem titkát, az anyák büszkeségét, valamint a teljesség és a feledés elégedettségét. Amikor alkotok, a lelki szemeim előtt a szerelem és a melegség új horizontjai nyílnak meg, melyek távol visznek a mindennapi élettől. Minden új alkotásom a szívemet új reménnyel tölti meg, és elkergeti belőle a fájdalmat, a szomorúságot és a magányosságot...

Andrea Schneider

Hkrati z zbornikom Pobiralci rose so nastajale moje prve ilustracije in oblikoval se je način povezovanja. Močni ustvarjalno-srčni utripi so me razburkali, ko sem, vsa potopljena v doživljanje, prisluhnila vživetim, zelo dobrim interpretacijam recitatorjev in avtorjev. Pogumno sem se lotila risb na moto posameznega literarnega večera, da ne bi pozabila vtisov.

Učila sem se osnov založništva, oblikovanja knjig in ilustriranja v svojem stilu. Dejavnosti in zanimanja sem prilagodila vsebinam zbornika in jih poskušala praktično doživeti, da sem lažje premagovala izzive dela in vsakdanjika.

Rada živim v Lendavi in spoznavam kulturo tukaj živečih ljudi. Prepustim se voditi duhu teh obmejnih pokrajin, kjer osebnostno in pri svojem delu z lahkoto napredujem.

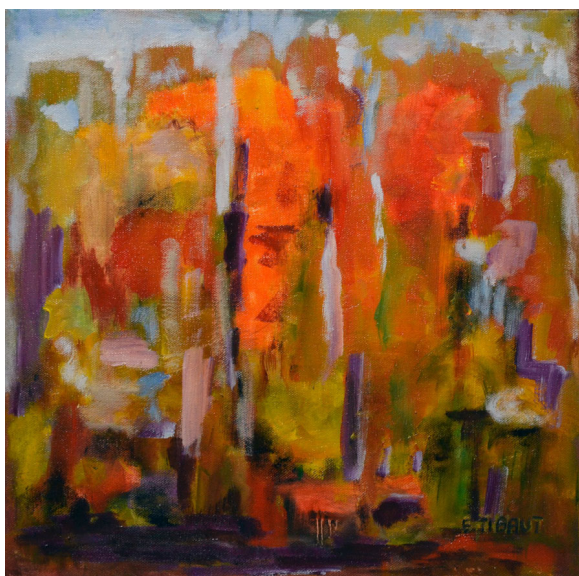
A Harmatfogók c. antológia keletkezése közben születtek meg első illusztrációim, amelyekkel színesíteni szerettem volna a benne megjelenő írásokat. A szerzők írásait olvasva heves alkotói láz fogott el, és bátran nekiláttam az egyes irodalmi estek mottójául szolgáló rajzok elkészítéséhez.

Tanulmányaimat a könyvkiadás, grafikai tervezés és illusztrálás szakon végeztem. A tevékenységeim végzését az antológia témájához alkalmaztam, megpróbáltam megélni azokat, hogy könnyebben vegyem a munkám és a mindennapok nyújtotta kihívásokat. Szeretek Lendván élni és ismerkedni az itt élők kultúrájával. Átadom magam a határmenti területek szellemének, ahol a személyiségemben és a munkámban egyaránt könnyedén fejlődhetek.

*Elizabeta Tibaut
Lendavski grad, cerkev (olje na platnu)*

*Elizabeta Tibaut
Pohod - abstrakt (olje na platnu)*

*Marija Magdič
Tihóžitje na stolu (olje na platnu)*

*Marija Magdič
Gozd jeseni (olje na platnu)*

ŽELJE IN NAČRTI V LETU 2014
KAM PLUJEMO?
PRETRESLO/OSREČILO ME JE ∞
KÍVÁNSÁGAINK, TERVEINK A 2014-ES ÉVBEN, MERRE TARTUNK?
MEGRÁZOTT/BOLDOGGÁ TETT

12. literarni večer ∞ 12. irodalmi est

Lidija Alt

ODHAJAVA

Pogled zastane,
oko se orosi,
dlan v dlani več ne čuti nežnosti.
Tišina kot krik v noč zazveni,
koraki odhajajo mimo,
misli ne najdejo skupne poti.

DALEČ SI

Vidim te,
a daleč si.

Čutim te,
a daleč si.

Slišim te,
a daleč si.

SANJE

Prišel si v moje sanje,
pustil stopinje si v njih.
Ko polagam misli vanje,
se mi solza porodi.

TI

TI,
ki rekli smo ti sonce,
si odganjala nam siv oblak.

TI,
ki rekli smo ti pesem,
si prinesla nam pomlad.

Zdaj spomin nam čuva dneve,
dneve naše radosti,
ki za vedno so ostali
v naši tihi notranjosti.

ŽIVLJENJE

Kaj mi prodajaš upe in sanje,
zakaj mi rišeš sončen dan,
ko pa je vsak nov dan
zame zlagan.

Rad bi s ponosom ti zrl v oči,
pokazal bi rad, kaj zmorejo moje moči,
a teža skrbi brez prihodnosti
mi upe in sanje znova kali.

Rozika Gojič

DOMOVINA

Ti moj si svet,
ki ves prostran
v ljubezni stkan -
krasi ga štoklje let

II.

in ptic svetov,
ki z vetrom prinesene –
nikoli izgubljene
v klasju žita so valov.

III.

Dobrote dar
iz tebe večno sije –
ljubezen, bratstvo vije,
ga tke v veliki žar

IV.

v večnost prerojen,
čvrst in močan –
nikoli poteptan;
ponosen, prekaljen

V.

živi za té
in te spoštuje,
viharjem t`min kljubuje –
nikoli ne zamre.

VI.

V stoletju stare zibelke
slovenskega rodú,
se z brati tu
življenja spet rodé ...

VII.

Kot širna pokrajina
dobilo si ime
ti, moje Prekmurje –
prijazna domovina.

V OBJEMU

Podaj mi roko,
stopiva nocoj
pod zvezdno nebo;
korak naju vodi
do rečne mrtvice,
kjer pesem nežno pojo
zasanjane ptice,
kjer tulpike bele cveto
in rahle meglice
legajo na zemljo.

Nad vso to lepoto
v nežnem se plesu
vrtijo kresnice.

V tišini noči
omamne vonjave
zrele prsti
te širne planjave –
kjer hrana bogov
kot prej je sedaj
mati številnih rodov.

V daljavi nekje
se rišejo griči –
le midva nocoj
nemi sva priči,
ko naju objema spokoj.

V duši je mir,
brezbrižna tišina,
vsa radost sveta –
v objemu neskončnem
še bitje srca.

V veselju strasti
med prsti polzi
le reka ljubezni,
ki znova življenje rodi.

Göncz Norbert

FUSIONE:
Hideg, sötét éjszakán,
Midőn kiléptem házam ajtaján,
Ő halkán lépett ki elém,
S nem volt más, csak Ő meg Én.

Előttem rejtélyként állt,
Keze kezemre talált.
Türkiz szemébe néztem én,
S nem volt más, csak Ő meg Én.

Gyönyörű szép hajába
Fényes koszorút font a hold,
S mint még addig soha,
Szívem vad ritmust dobolt.
S Ő is tudta amit Én,
Hogy nekem Ő, és neki Én.

Ajkai szóra nyíltak,
de végül bennakadt a szó.
S nem volt még egy leány sem,
oly őszintén ragyogó.
S Ő már rég sejtette, amit Én,
Hogy találkozunk, Ő meg Én.

Szólni akart újra
Eme égi tünemény,
S én akkor gyengéden

Ujjam ajkára helyezém.
Tudta Ő, s tudtam Én,
Így forrunk össze, Ő meg Én.

Az ajkam övére helyeztem,
Oh, a pillanat mámore.
S ajkairól csöpögött
isteni ambrózia.
S kárba veszni egy cseppet sem hagytam én.
Végül így lettünk eggyé, Ő meg Én.

Azóta nap mint nap róla álmodtam,
S vártam, hogy jöjjön eme szép leány.
S ím eljött, szememnek nem hittem én.
Hisz tudta, hogy találkozunk, Ő meg Én.

Boldogságunk nem törte meg emberi lény,
S azóta nem feledém,
Hogy nem volt más, csak Ő meg Én,
Rejtett csillagok égén.

MINT HAJÓ A TENGEREN...
(Rékának)

Valahol a messzeségben,
Szerelemnek tengerén,
Sodródik egy kis hajó.
S a kis hajóban te meg én.

Mondd, emlékszel az indulásra?
Szemedben izzott a fény.
S hogy hajóztunk boldogan,
Szerelemnek tengerén.

Élveztük az együttlétet,
Hogy nem volt más, csak te meg én.
S ezer csókot váltottunk,
Szerelemnek tengerén.

Ám idővel a nyugodt vizet,
Felkavarja a zord szél.
Mely pusztít és hajókat tör,
Szerelemnek tengerén.

Árbocaink kettétörtek,
S majd elvesztettelek én.
Amikor próbára tett minket idő
Szerelemnek tengerén.

De te óvtál engem minden rossztól,
S megannyiszor téged én.
Nem árthatott nekünk szélvész
Szerelemnek tengerén.

Volt úgy, hogy Loreley hangja
Csábított bércek tetején.
De csókod mindig megtérített
Szerelemnek tengerén.

Évek óta sodródunk ketten
E végtelen tengernek vizén.
S hullámok ringatnak bennünket,
Szerelemnek tengerén.

Jöhet megannyi szélvész,
Számunkra mindig van remény.
Boldog hajótöröttek vagyunk
Szerelemnek tengerén.

S tudom, hogy bízhatok benned,
Hisz Te vagy bennem a remény.
A remény, hogy hajónk majd egyszer
A boldogság kikötőjébe ér.

A FA

Abban az évben költöztünk Pestre újdonsült feleségemmel, Rékával.
Novemberben megünnepeltük az ötödik évfordulónkat, és mivel közelgett a karácsony, ő elkezdte a ház díszítését. Kint esett a hó, a házat a kandalló melege töltötte meg, és a narancshéjak ott melegedtek a radiátorunkon, finom karácsonyi illatot árasztva a szobában.

Rékával a kanapén pihentünk a fárasztó nap után, hiszen egész nap sürgölődött a házban, én pedig a kivilágításért voltam felelős. Ott feküdt mellettem mint valami kiskutyus, én pedig lassú mozdulatokkal túrtam bele gyönyörű, szőkés-barna hajába, és gyengéden simogattam az arcát, miközben ő a tévét nézte. Előttünk az asztalon két bögre tea gőzölgött, aminek az illata vegyült a narancsével, és így még karácsonyibb lett a hangulat.

Réka felemelte a fejét, és rám nézett, majd kijelentette:

- Norbi! Elfelejtettünk valamit!

Értetlenül néztem rá, mire ő felvilágosított:

- A fa! Elfelejtettük, és holnap már itt a karácsony!

Tekintetemmel gyorsan végigpásztáztam a szobát. Fa sehol! Rékára néztem, és vállat vontam, de ő addigra már előkészítette leghatásosabb fegyverét, amellyel minden egyes vitánkat meg szokta nyerni. Úgy nézett rám azokkal az ellenállhatatlan bocsizemekkel, mint még soha! Nekem persze megenyhült a szívem - mint mindig -, és már indultam is a kabátoméért. Az ajtóban nyomott egy csókot a számra, és én beszálltam a kocsiába. Mielőtt becsuktam volna a kocsis ajtaját, megígértem neki, hogy sietek, hiszen összebújós estét terveztünk.

A behavazott úton hajtottam a külváros felé, ahol a fenyőket árulták. Odaértem, és kinyitottam az ajtót, mire a kinti hideg levegő megcsapta az arcom. Majd kiszálltam, és hallottam, ahogy a friss hó ropogott a talpam alatt. Pont időben jöttem, hiszen az utolsó fenyő ott állt tőlem öt-hat méterre. Az árus odalépett hozzám, és kijelentette, hogy szerencsém van, mert éppen készült hazamenni, mire én elmondtam neki, hogy a nagy ünnepi hűhóban valahogy megfélekedtünk a fáról. Mosolygott és megismételte, hogy szerencsém van, majd az utolsó fához vezetett. Amíg sétáltunk, szemügyre vettem az öreget. Piros sapkája alól kilógott hosszú, ősz haja, és a szakállát zúzvara fedte be. A piros pufajakabáttól úgy festett, mint egy igazi télapó. Hihetetlen boldogság sugárzott az arcáról. Boldog volt, hogy segíthetett.

Szemügyre vettük a fát. Nem volt a legszebb, és nem is volt olyan nagy, de tudtam, hogy a feleségem örülni fog neki. Kifizettem, majd felerősítettük a kocsis tetejére. Megköszöntem az árusnak, és elbúcsúztunk. Beszálltam a kocsiába, elindultam hazafelé, s közben azt figyeltem, ahogy a hópihék balettszerűen táncolnak le az égboltról, és vegyülnek össze az őket tárt karokkal váró közönséggel a földön.

Hazaértem, a fát bevitettem a garázsba, kihegyeztem és beleállítottam az állványba. Réka mosolygott, és neki is állt a díszítésnek, amíg én egy forró zuhannyal jutalmaztam magam. Miután megtörölköztem és felöltöztem, én is segítettem a díszítésben. Rékám mosolya egyre szélesebb lett, és egyre lázasabban díszítette a kis fánkat.

Azt mondta, nagyon örül, hogy sikerült beszereznem a fát, és hogy egyszerűen gyönyörű. Na meg, hogy én milyen gyönyörű vagyok, és ezért majd még kitalál számomra valami nagyon extra ajándékot.

Amikor befejeztük a díszítést, lekapcsoltuk a villanyt, és a fa fényében álltunk. Csak a tévé hangja szűrődött át a hálószobából. Hirtelen megütötte a fülemet egy ismerős dallam. Nickleback – Far Away-je volt az, amit a kapcsolatunk legelején választot-

tunk közös számunknak. Eszembe jutott az a sok-sok pillanat amit vele oszthattam meg. Jó vagy rossz, de mindig a mi pillanataink voltak.

Most itt álltunk a „mi fánk“ előtt. A zene szólt, és most már ő is hallotta. Megfogtam a kezét, mélyen a szemébe néztem, és észrevettem, hogy gyönyörű arcán megjelenik egy könnycsepp. Tekintetemmel végigkísértem, ahogy eme kis sós vízcsepp végiggurul az arcán, útját a nyakán folytatja, és szépen lassan elfogy. Aztán újra ráemeltem tekintetem, és szemében megláttam a lány szerelmét. Azt a szerelmet, amit az első randinkon láttam a szemében, amikor „szeretlek“-em után kimondta: „én is.“ Azt a szerelmet, ami akkor ragyogott szemében, amikor megkértem a kezét, és azt a szerelmet, amellyel az oltár előtt kimondta: „Igen!“

Erősen megszorítottam a kezét, jelezve ezzel, hogy mindig itt leszek neki, hogy számíthat rám, és hogy szeretem. Magamhoz húztam, és szorosán átöleltem. Eszembe jutott az első ölelésünk, majd közvetlen utána az első csókunk is. Valami hasonló játszódhatott le benne is, hiszen láttam, ahogy reszket a meghatódottságtól. Oda-hajoltam hozzá, és a fülébe suttogtam halkán és érthetően: „Szeretlek Rékuskám.“ Elcsukló, de mégis gyönyörű hangján így felelt: „Én is.“

Ott álltunk a fa alatt összeölelkezve, és minden megszűnt létezni körülöttünk.

Tekintetünk találkozott, kezemmel végigsimítottam az arcán, és egy gyengéd, de mégis forró és szenvedélyes csókot váltottunk a „mi fánk“ alatt.

David Kasabji

KRALJICA NOČI

Noč se spušča pred mojim oknom,
zrem v temo, polno demonov.
Med črnino vidim svetlečo podobo,
ki drvi skozi gorečo gmoto.
Z rožo rdečo hiti med plameni,
obkoljena z uklenjenimi dušami,
ki blede hodijo neznano kam ...
Le kam drvi brezmadežna duša tam?

Kakor okamnel strmim v daljno puščavo,
puščavo tavajočih duš,
in še vedno spremljam njeno postavo,
kako drvi skozi ognjeni tuš.
Rad bi ji pokazal pravo pot,
a zdi se gluha za moje krike v noč,
čprav potrebuje pomoč.

Zakaj sledim njeni beli obleki,
ki edina osvetli pekel okrog nje?
Zakaj še vedno beži v isti smeri,
kaj ne vidi, da vedno bolj temno je?
Draga moja, poslušaj moj glas:
Hudič te vabi v past!

Pred menoj megla padati prične,
njeno postavo izgubljam izpred se.
Šele sedaj opazim, da jaz vklenjen sem,
brez moči strmim v pogubo prelepe duše.
A je to prekletstvo poeta?!

Slišim krike v daljavi,
demoni so vstali.
Slišim, kako korak pospeši,
hudič pa se glasno smeji.

Izgubljam zavest nad telesom,
bolečina mi pije kri,
ko vidim, kako brezmadežno telo izginja v temi.

Prebudim se v jutranji zarji,
svetlo je kakor v raju.

Tam ona leži, vklenjena izkrvavi,
moja kraljica noči.

Franc Koren

PRESPATI S FREUDOM

Razveseljačil bom tvojo vagino na vse štiri strani neba
in te z enim zamahom plavalca objel kot ocean
Kot bosa plesalka se boš iskala v ritmu valčka,
da ne potoneš prehitro
in ihteča cvilila čarobnost ritma
s podrhtavanjem na robu vulkana prikričala potres
skozi pore božanskega poplavljala kot zblaznela
metulj, ujet v svilo mavrice
Pridrvel bom kot tornado
nastavljeno jajce atakiral z belino,

oblizal skorjo, da bo spet koža
in zadržala boš dih s slino na mesnatih ustnicah
vse do dne, ko se te bo dotaknilo sporočilo
O ja... plodna si
In ja... postala boš mati
Vendar tudi takrat ne pozabi,
da boš že jutri potrebovala spet nekoga
da bo razveseljal tvoj vagino na vse štiri strani neba
in te z enim zamahom ...

LENDAVA!

Zmeraj manj nas je!
In vse bolj starejši
In vse bolj dolgočasni
in zato tudi bolj revni
se spotikamo drug ob drugega
in strašimo okostnjake
do vratu v termalni vodi
z rdečimi nosovi, prehlajenimi od vina
z vse bolj starih grčavih trt,
ki rodijo vse bolj sladko
in pozabljeno mladost
Oh Lendava, srečna vas ... pardon ... mesto domačih spominov
je nekdo napisal v Kanadi
... in umrl.

PRAVLJICA ZA PREBUJANJE
(za Alenko P.)

Spoznala sva se v trgovini in takoj trgovala.
Ti kot mavrična devica in jaz kot črni vitez z zlatim mečem.
Kupila si kosilnico, da sem lahko pokosil naravo, ki te je napadala z vseh strani, ob
tvoji hišici, ob robu gozda.
Tam, kjer je tvoj dom, ne raste trava, le mavrica. Si mi rekla.
In prav taka mavrična si pobegnila pred časom, da bi ostala nedolžna. Med trte,
v majhno hiško ob robu gozda. In priklicala mojstre, da ti jo uredijo v barvah vseh
letnih časov.
Ampak mojstri kot mojstri te niso razumeli. Trgali so tvojo mavrico in ti šepetali, da
trave pri nas rastejo spomladi, cvetijo poleti in žalujejo jeseni. In da hiška mora biti
dom, ne postelja za prezrte odtenke mavričnih barv.
In hvala bogu, da je bila pomlad in je zrasla trava. Drugače ne bi trgovala. Drugače
ne bi zril zlatega meča v barve črnine in ti pričaral neznane cvetove. In vonjave,

ki so napadale tvoje devištvo. Ti v plavi oblekici, z vijoličastim šalom in rumenimi čoveljčki. Rdečimi lasmi nad lilasto pobarvanimi ustnicami. Nasmehnila si se in me povabila na kavo. Jaz pa nisem zdržal in sem te takoj prijel za barve in poljubil na oči. Štorasto si se prestopila in presenečeno obnemela. Bila si deset let starejša in nisi bila navajena na Prekmurje. Tvoji horoskopi so se sesuli v veselje. Pozabila si na okus kave in preslišala dim cigarete, ko ti je zlati meč paral drobovje z nečim neznanim.

Popoldne sva kosila travo. In sončni zahod počastila z melodijo semen na zemljastih prstih. Tu bo tvoj vrt. Tu bo zrasla ozimnica za osamljene. Nekaj sva posadila za mavrično devico in nekaj za črnega viteza z zlatim mečem.

Potem si prihajala vsak teden. Nič več trgovati. Nobenega popusta ti nisem moral več dati. Samo sedela si nasproti mene, povedala svojo zgodbo, položila prst na moje čelo in pustila sled. In pila sva kavo. Jaz sem te poslušal in se te dotikal pod mizo, kar tako, da te spravim s tira. Vso pomlad, vse poletje, vse do septembra, ko sem te obiskal v hiški ob gozdu in me nisi spustila noter. Pred vrati sem ti pustil kremast kokosov kolač, oblit s čokolado. In čeprav je trava že odcvetela, me nisi več povabila, naj jo pokončam. Počakal sem, da si se odprla in mi povedala, da so mojstri končali. Da so barve začele bledeti. Da te je majhen siv polh obiskal s svojo družino, tako da je pregrizel streho. Da te je napadel zmaj in da ga čutiš v drobovju, kako leže svoja jajčeca. In da te je strah. In da si vložila že dvesto steklenk ozimnice z vrta, ki sva ga osemnila z zemljastimi prsti. In da rabiš zlati meč in črnega viteza vsak teden. Nič več za svoje mavrice. Ampak da prebode zmaja, ki polaga jajčeca in ti jemlje devištvo. In odžene polha in njegovo družino nazaj v njihovo sivino. Nekam na podstrešje. In potem si me vprašala, ali trava krvavi, ko ji kažeš moč podplatov. Ali joče.

Zadnjič si prišla decembra. V beli oblekici, v belem krznenem plašču in s plavimi čoveljčki, ki jih nisi nosila že dvajset let. In s pretirano rdečo šminko na ustnicah. Vse naokrog razbrazdane bledice uvele kože. Zunaj naju je stiskal mraz, vendar nisi hotela noter med ljudi. Držala si me za roko in mi šepetala, da si ponosna, da sem odgnal polha in njegovo družino. Da je ne vznemirjajo že nekaj časa. In da mi ne zameriš, da je zmaj še zmeraj v tebi. Da je izlegel že preveč jajc in da te njegova zalega žge po celem telesu. In da veš, da sem polomil zlati meč vse do ročaja in da je ostala le moja črnina viteštva. In da si zato vsa v belem. In da imaš samo dve uri časa. Dalj časa ne moreš ostati.

Ni več devica in mavrico lahko le še sanja.

In potem me je poljubila na usta. In jaz sem jo poljubil nazaj in ji razmazal šminko. In še dva dni zatem me je sčemel okus morfija. Zmaj je dihnil vame njen himen. Šele tri tedne zatem, ko so jo pokopali, sem izvedel, da je umrla. Čeprav je bil zunaj še mraz in sneg, sem prižgal kosilnico in kosil po dvorišču. Sosesti so me malce čudno gledali in godrnjali, vendar oni niso videli mavrične device in črnega viteza z zlatim mečem, kako me opazujeta in se bašeta z ozimnico.

Janja Magdič

KRAPJE MOJE

Ko sem zagledala luč sveta,
nisem vedela, da bo ravno tu moja zibelka,
ti, draga vasica moja,
v tebi preživela sem mnogo sreče-gorja.

Res lepa vasica si,
v mirnem kraju ležiš,
ponosno iz dneva v dan
pomagaš težave preživljati nam.

A ko nesreča te doleti,
tiha in mirna si tiste dni,
ko nesreča je mimo,
s tabo v veselju živimo.

Pogorela večkrat so tvoje hiše,
a pridne roke so vse popravile,
naslednjih nekaj let pa spet
si srečno živela kot okoliški svet.

Je res, da ležiš tik pozabljenih grobov,
grobov neznanih padlih vojakov?
Veliko gorja si preživela,
a meni si vsak dan lepša se zdela.

Enotni ljudje bi vsi bili,
če med sabo se ne bi prepirali.
Tvoje lipe poleti lepo dišijo
in potoki v bližini glasno žuborijo.

Moja rojstna vas si ti,
O, prav zato ti vseč si mi.
Jokajoč poslavlja se vsak od te,
Enkrat, še večkrat te rad obišče še.

MAMICI

Mamica, mama, res ni težko
ležati in spati pod hladno zemljo?
Se res je umirilo tvoje srce?
Počivajo zdaj tvoje trudne roke?

Kako si nekoč ljubila vse to:
otroke, dom, polje in vinsko goro!
V skrbi za nas ti neutrudni korak
drsel je iz ničnega v jutranji mrak.

Ko smo prosili te, da se spočij,
si rekla: »Zdaj za počitek časa še ni,
saj večno, večno počivala bom,
ko me v poslednji ponesete dom.«

V vejah ciprese, čuj, ptiček žgoli,
cipresa desetič nad grobom brsti.
V polja se naša spet vrača pomlad.
Mamica vstani, saj v grobu je hlad.

RIBICA

Morje v soncu se blešči,
v njem živalic mrgoli.
V morju je bila doma
ljubka mala ribica.

Sem ter tja je švigala,
z gibkim repom migala.
Pa je prišel morski som
in je rekel: »Zdaj te bom!«

Riba z repkom mignila,
daleč proč je švignila:
»Rad bi me pojedel ti,
vem, a kdo se te boji?«

Jovan Mirković

DEŽEVEN DAN

Pogledam levo: dež,
pogledam desno: dež,
pogledam gor: dež,
pogledam dol: dež,
pogledam v denarnico: tam pa vse suho !?!

Avgust Ošljaj

IZVIR

Prvič sva se srečala nekega Jutra
Pod steno je prišla Tvoja bistro modra voda
To je moj večni Izvir – si rekla
Čakam Nekoga, da ga odžejam!
Si to Ti? – si vprašala
Nisem Vode žejen – pravim suhih ust
Potem je to PRAvi Izvir zate
Lahko se odžejaš – Si dejala in izginila
In pil sem iz Tvojega Izvira – se odžejal
In spoznal – Tišino Modrega Izvira

POT

Poti so težke
Poti so lahko
Poti se Križajo

V prvem srečanju
Si me učila iskati
Tvoje Sledi
Sedaj na vsaki stezi
Najdem sled Tvojega stopala
Vem, kdaj si Tukaj šla in kam
Prepoznavam te brez Oči
Te slišim brez ušes – Te čutim brez prstov
Ti si me vse to naučila
Te tajne Večnega slednika

Ko obhodim vse Poti
Te spet srečam EdinA
In s Srcem pokličem tvoje Ime

HALJA

Teško Te je videti
V halji popolnega Kameleona
V času pred Časom
Obdana sama s Seboj
V ogledalu svoje Zavesti
Si se oblekla v ČAS

Ko Te iščem v njenih gubah
Se izgubljam v sijajni Lepoti
Pozabljam, da iščem Tebe
Ne haljo barvnega Kameleona
Ki se zdaj Kaže – zdaj Skriva
Vem, Ti si skrita v halji ČASA

KDO SI?

Hladno jutro je in zunaj lije, kot bi z iglo prebodel orjaški vodni balon, ki zdaj cedi iz svoje oble notranjosti neizmerne količine vlage. Jesen je, kaj hočemo. A ker je nedelja, je vse skupaj manj zoprno. Ni treba dirjati v službo, se obremenjevati z usodami drugih, se trapiti z nemirnimi otroki, reševati konfliktno situacije, biti mediator odraslim in kar je še takega v pedagoški praksi. Ljubim nedeljska jutra.

Najprej pregledam elektronsko pošto. Ob nedeljah se fanta obvezno oglasita in zapišeta, kaj je novega, kaj se jima dogaja, kakšna presenečenja naj pričakujem. Jan živi v Ljubljani, kjer ima službo, skromno stanovanje in nosečo prijateljico. Odprem poštni predal, polna upanja, da bom končno izvedela, ali naj čakam vnuka ali vnukinjo. Pa ni niti besede o tem, samo da sta v redu, da veliko pešačita, kar je dobro za plod in bodočo mamico, da iščeta večje stanovanje in bi jima kakšna finančna injekcija prišla zelo prav. Verjamem. A recesija je stisnila v kot tudi naju, zelo razumevajoča in doslej jako velikodušna starša. Težko bo ...

Edijevo sporočilo iz Maribora je bolj pisano. Še dva izpita sta mu ostala, a že pripravlja diplomsko nalogo, čez vikend pa bi rad potoval s prijatelji v Španijo. Dobili so letalske vozovnice po zelo ugodni ceni, in če bi mu lahko poslala kak evro za žepnino, bi mi bil zelo hvaležen.

Čudak, pomislim. Samo potoval bi, se zabaval in čakal na dobre priložnosti v življenju. Jan je mnogo bolj prizemljen, ve, kaj hoče in približno tudi to, kako bo svoje cilje dosegel. Edi, no, Edi je očitno svet zase. Zaželim si, da bi bilo kmalu konec vseh teh študijskih problemov in denarnih obveznosti, ki mi gredo že pošteno na živce. Še sreča, da imava oba z Dušanom še kar solidne dohodke, čeprav je Dušan že leto dni brezposeln. Dobiva nadomestilo, kar skupaj z mojo plačo kar nanese. Tako zaenkrat uspešno vlečeva ta družinski voz, ki se pomika po napornih ovinkih ...

Po branju sporočil sinov se potrudim še zbrisati reklamna sporočila, s katerimi me osrečujejo Dormeo, Tuš, Mana, Kompas ali kakšen tuj pošiljatelj. Tedaj se pojavi opozorilo, da sem prejela novo sporočilo. Že hočem pritisniti tipko za brisanje, ko mi prst obvisi v zraku. Ime pošiljatelja je silno nenavadno, pritegne me. Kdo neki je? Odprem pošto. Debelo pogoltnem in osupnem. Onemim!

*

Med kuho mi delajo možgani tristo na uro. Premlevam minule dogodke, kopljem po sledih, tuhtam o vsem, kar sem morebiti prezrla, pa bi morala videti, biti pozorna, občutljivejša. Razmišljam, ali naj Dušanu kaj rečem ali molčim. Tako hitro se razburi, včasih popeni v nekaj delčkih sekunde. Ne, ničesar mu ne bom omenjala. Saj je samo slutnja, v bistvu ne verjamem, da bi moglo biti res. Preveč neverjetno je, preveč nedojemljivo zame.

»Grevna na sprehod?« predlaga mož po kosilu. Zunaj je hladno, mokro, kot da se

je megla namenila zlepiti nebo z zemljo in oviti mesto v tančico mračne jesenske skrivnostnosti. Ne ljubi se mi preveč, a nekaj vendar morava početi, sicer se bo popoldan vlekel kot lepilni trak s pokvarjenega plastičnega koleščka.

Ovita v šal in s kapo na glavi sva kot potujoča svežnja, ki ju nosi v sivino ...

»Kaj misliš, se bosta Jan in Eva kmalu poročila?« zinem na polovici prvega kilometra. Tišina med nama me zelo moti. Sem klepetave sorte in pogosto imam občutek, da nosim srce na dlani. Ne morem in ne morem zadrževati čustev v sebi. In misli. Mnoge to bega, celo nadležno se jim zdi. Tudi Dušanu.

»Dvomim ... saj nimata denarja,« slišim godrnjav odgovor.

»Poroko običajno pripravijo in financirajo starši,« rečem.

»Pa imaš denar?«

»Nimam ga, a bi pač vzela kredit, kakšnih dva tisoč evrov naju ne bi ubilo, ne?«

»Kredit – v teh časih? Nimaš pojma, kakšne so ali še bodo bančne obresti.«

Groba sem, ko ga zavrnem: »Kar solidne prihodke imava. Ne bi smelo biti prehudo.«

»In čez leto dni, ko se upokojiš? Kredit ostane ...«

Pocukam ga za rokav, rekoč: »Dva tisoč evrov lahko odplačam v letu dni!«

Spogledava se. Morda slutí, da poroka starejšega sina in kredit zanjo ni tista osrednja tema, ki bi jo rada načela. Tako vrtajoče škili vame. Pomislim, da me pozna skoraj bolje kot jaz sebe. To pride z leti in če si dovolj pronicljiv.

Potem doda: »Kolikor vem, se sploh nočeta poročiti. Tako imata določene ugodnosti, ki bi jih s poroko izgubila. Dam jima prav. Poročen ali ne – saj po naših zakonih ni velike razlike.«

Zavijeva k potoku. Umazana rjava voda počasi leze po ozki, preveč zaraščeni strugi. Pomislim, da smo se kot otroci lahko kopali v nekoč bistrem potoku. Zdaj pa ...

Vest me grizlja, pika in vleče proti tlom. Naj mu kaj omenim?

Ne, ne bom, ne še. Prenaglano bi bilo. Oba bom razburila in potem naju bo obremenjevalo ves teden. Ne bom povedala, kaj me muči.

Misli, slutnje mi ne dajo miru. Nekomu se moram izpovedati. A v tem trenutku to ni Dušan.

Povzpnem se v četrto nadstropje bloka k prijateljici Nini. Če kdo, me bo ona res razumela in mi znala svetovati.

Pripravi nama čaj iz svežega ingverja in limet. Vso kuhinjo preplavijo dražeče vonjave, ki me spomnijo na Indijo. Samo tam od jutra do noči lebdiš v opojnih vonjavah.

»Nina, kako si ti ugotovila, da se tvoj sin drogira?« vprašam direktno, brez mnogo cincanja.

Globoko vzdihne, sede in se z velikimi rjavimi očmi potopi v moje: »Saj nisem. Moja največja napaka v življenju.«

»Morala si kaj opaziti! Pravijo, da se jim vidi v očeh, čeprav se naučijo zasvojenost dobro skrivati.«

Strmi vame in premišljuje, potem pove: »Nisem hotela misliti na to, preprosto sem bila slepa, gluha in brezbrizna. Ne lažem, nisem vedela, dokler mi niso drugi povedali.«

Pomolčim. Ne da mi miru. Vprašanja se prerivajo po moji glavi: »Kdo ti je povedal?«
»Zakaj sprašuješ? Otrok je že sedem let mrtev!« Besedo otrok izgovori s tolikšno nežnostjo, da me stisne, kot bi me kdo sunil v srce. Droben spomin privre v moje misli: nekega večera, ko je mladenič, precej opit, potrkal na moja vrata in zaprosil, naj mu posodim zavojček cigaret. Posodim! Povsod si je sposojal – denar, pijačo, cigarete – nikoli pa ničesar vrnil. Čuden otrok je bil, to smo videli vsi, le mati je živela v dobri veri, da bo postal slikar in glasbenik, da se bo prej ali slej postavil na svoje noge, razprl krila in odletel. Saj tudi je ... predoziranega so ga našli v na tleh večerja v nekem zakotnem murskosoboškem lokalu – mrtvega. Baj je imel roke široko razprte, kot bi hotel poleteti ...

Nina odvrne pogled in se zastrmi skozi kuhinjsko okno.

»Danes sem dobila čudno pošto,« povem, ker moram stisniti iz sebe.

»V kakšnem smislu čudno?«

»Čudno, no, po obliki in vsebini ... na vsak način čudno. Ti pokažem?«

Presedeva se v dnevno sobo k njenemu računalniku in odprem svoj poštni predal.

Obe se zabuljiva v sporočilo, ki žari v naju z velikega zaslona.

»Ta je pa dobra!« reče zaskrbljeno.

»Pošiljatelj mi ni znan. Že ime je čudno, ne? Felicij Skrivač. Kakšno ime! Kot da je izmišljeno. In kakšen naj bi bil namen sporočila?«

Sredi zaslona zija v naju s krepkimi črkami zapisana misel: Mama, ati ... jaz sem gej!

»Res čudno! Na kaj namiguje sporočilo? In kdo ti ga je poslal?«

»Pravim, da se mi niti sanja ne.«

»Odgovorila pa nisi, kajne?«

»Seveda nisem. Kaj pa naj bi odgovorila?«

»Naveži stik. Vprašaj, kdo je in kaj želi od tebe.«

»Misliš, da se bo odkril? Dvomim. Najbrž je kak provokator, psihič ...«

»Poskusi, bova videli.«

Pritisnem torej na ikono in vtipkam vprašanje: »Kdo si?« Pošljem sporočilo.

Potem čakava. Samo sediva, zadržujeva dih in čakava. Nič se ne zgodi.

»Brez zveze,« se jezim, »beden poskus. Iz tega ne bo nič.«

Zaman strmiva v zaslon, nič se ne zgodi.

Jezna sem. In nekako razočarana. S predlogom mi je Nina vlila upanje, da bi utegnila na hitro razvozlati čudno uganko. Ko spijeva čaj, me čisto mine, da bi ji zaupala svoje težke slutnje. Tudi ona ne dreza več vame. Enako tesnobna, kot sem šla k Nini, se vrnem domov v stanovanje številke 10.

Ko Dušan po 20. uri preveri izide žrebanja lota, ga odženem od računalnika in odprem poštni predal. Zazijam. Felicij Skrivač mi je odpisal. A sporočilo je tudi tokrat tako dvomno, da nisem niti malo bliže rešitvi uganke.

»Zaupaj, geji smo ljudje z velikim srcem.«

Samo toliko. Uporabil je prvo osebo množine, torej se prišteva med 'ljudi z velikim srcem', torej je gej. A kaj ima to opraviti z mano? Kje je povezava? Kaj mi želi povedati?

Zapišem vprašanje: »Na kaj namigujete? Kaj mi želite povedati s temi sporočili?« Obsedim in čakam. Slutim, da sem navezala stik, da bo odgovoril. A se ne zgodi nič. »Boš prenočila pri računalniku?« me predrami iz misli Dušan.

»Saj je šele pol devetih,« odvrnem precej neprijazno.

»Ves čas buljiš v seznam sporočil! V čem je finta?«

Stoji za mojim hrbtom, pa niti opazila nisem. Take stvari mi gredo na jetra ... ko me skrivaj opazuje, ko prisluškuje mojim telefonskim pogovorom s prijateljicami, bere mojo pošto ... Deluje kot vohljač, ki je prepričan, da imam vse polno mračnih skrivnosti. Prej, некоč, ni bil takšen. Zadnje leto, potem ko je ostal brez službe in je ves nesrečen čakal trenutek, ko se bo lahko upokojil, se je v njem nabralo za ocean grenkobe, razočaranj in strahu, ki jih je otesal na meni. Bila sem odličen strelovod! Na vrtljivem stolu se obrnem proti njemu. Zdaj si zreva iz oči v oči, čeravno so njegove višje, gori nad mano. Sive so, preiskujoče, vrtajoče in sumničave.

»Kako bi sprejel dejstvo, da je tvoj sin gej?« ustrelim vanj z žgočo ostjo vroče hudobije.

»Moj sin ... gej? Ženska, so ti zavreli možgani? Kje pobiraš take ... gnusne misli?«

»Teoretično. Kaj bi storil, kako bi ravnal?«

Najbrž je moj pogled tako prepričljiv, da ga okupira in prisili k resnemu premisleku. Čutim, da sem ga prizadela. On najbrž čuti, da sem sama prizadeta.

»Pomisli no, najin sin nikakor ne bi mogel biti gej, ker ... no, ker ...«

»Saj vem, da ni, kar tako sem te izzvala. In pričakovala, da se boš odzval, kot si se: eksplozivno, z velikim odporom, z gnusom. Kako bi penil šele, če bi bilo res!«

»Ne maram gejev, lezbijk, transvestitov ... tretjespolnikov, ničesar, kar ni naravno, kot ne prenesem sojinega sira namesto mesa. Torej ti je jasno, ne?«

Pa se je obrnil in šel v spalnico, kjer je na svojem televizorju lahko mirno spremljal nedeljsko glasbeno oddajo, ki ga je, kot je rad rekel, vrnila v mladost in v boljše čase.

**

Divji ponedeljek. Vodstvo šole je imelo nalogo pridobiti vsaj petnajst delavcev, ki bi bili voljni iti v soboto na sindikalne demonstracije v Ljubljano. Ker nismo pokazali posebnega navdušenja, so si izmislili nekakšen žreb in 'padla' sem med petnajst izbranih. To me je spravilo v slabo voljo, tako da so še otroci v razredu čudno gledali vame. Spraševali niso, prišepetavali pa. Presneto, zadnje leto poučujem in zdaj me najdejo, da moram na demonstracije v prestolnico!

V prosti uri sem obsedela v zbornici. Kolegici sta zasedli oba računalnika, namenjena učiteljem za delo, zato sem vzela v roke Nedelo in ga brez posebnega zanimanja prelistala. Misli so begale od Felicija Skrivača do Dušanove burne reakcije na moj izziv ... k soboti, ki jo bom morala preživeti sredi vesoljne gneče na Kongresnem trgu v Ljubljani ...

Potem se mi je pa oko obesilo na čuden naslov na strani 23: Gej v družini je blagoslov. Avtor prispevka je zapisal, da je za Zapoteke, avtohtono prebivalstvo Mehike, nepopisna sreča imeti v družini dečka oziroma moškega – muxo – čigar videz

in življenje nasploh sta stereotipno ženska. Družba jih ne zavrača, ampak občuduje. Piše tudi, da so mnoge matere srečnejše, če je njihov sin homoseksualec, kot če bi imele hčer; ona bi namreč v večini primerov zapustila družino, sin gej pa ostane praviloma doma.

Nenavadno. Nikoli mi ne bi prišlo na misel kaj podobnega.

Za vsak primer vtaknem časopis v šolsko torbo, morda pride prav.

Končno se ena od kolegic odlepi od računalnika, da lahko potešim svojo neznosno radovednost. Odprem svoj poštni predal. Ničesar novega. Potem pa ... glej ga, zlomka! Sporočilo od Felicija Skrivača, prispelo ob 9. uri – a sporočilo je bilo že odpirano! Dušan! Spet si je drznil brati mojo elektronsko pošto. Presneti pujs! Najraje bi sedla v avto, se odpeljala domov in ga zadavila!

Ali pa ... Odprem sporočilo. V njem je z modro barvo naveden link in pripisano: Preberite, razumeli boste.

Pritisnem na link in odpre se dokaj obsežno besedilo – članek iz neke strokovne revije – z izzivalnim naslovom, ki sem ga, odkrito povedano, pričakovala: Mama, ati ... jaz sem gej.

Ob imenu avtorja članka mi preneha biti srce.

***

Petindvajset stopnic od vhodnih vrat v blok do stanovanja številka deset se je zdelo kot večnost. Stopala sem stopnico za stopnico in si želela, da Dušana ni doma. Samo to, da mi ni treba govoriti z njim, poslušati njegovih gnusa in odpora polnih besed, ki bi tokrat letele v natančno določeno tarčo z imenom in priimkom. Ne bi prenesla. Tisti hip tega ne bi prenesla.

Vrata v stanovanje so bila zaklenjena. Hvala bogu!

Na kuhinjski mizi je pustil listek s sporočilom: »Pridem pred večerom.« Samo toliko. Kam ga je odneslo, si nisem mogla niti približno predstavljati. Včasih je šel v gorice, v družinsko vinsko klet, tam mizaril ali izdeloval intarzije, drugič se je odpeljal do Bukovniškega jezera pri Dobrovniku in se sprehajal ali tekel ... a danes, po branju članka, ga je najbrž vsega presunjenega odneslo še kam dalje ...

Ves čas so me begale misli iz prebranega članka v reviji: »Kako povedati staršem? Staršem, ki si predstavljajo svojega sina v večini primerov kot bodočega skrbnega, odgovornega družinskega očeta, ljubečega moža ... Nočna mora, če samo pomislim na trenutek resnice ...«

Tako razmišlja moj sin. Tako sodi o naju? O Dušanu in meni? Se naju boji?

Groza! Vse, kar se je nabralo od včerajšnjega jutra, se zdi res kot nočna mora. Kot da bi se življenje prekucnilo, kot da bi se vsa moja dosedanja prepričanja pod dotikom čarobne palice obrnila na glavo. Moj sin ... gej? Ne, ne more biti! Kje sem bila, da nisem začutila, spoznala, dojela? Tudi Nina ni! Končalo se je s katastrofo! Kako, da doslej nisem niti pomislila na kaj takšnega? Sem zelo strpna oseba, v šoli, med otroki sem se naučila razumeti vse mogoče vrste drugačnosti – doma pa sem popolnoma zatajila. Lahko sploh kaj popravim?

Tako rada ga imam, mojega fanta sivih oči in kodrastih svetlih las, polnega humorja, prebliskov, pozitivne energije ... A je sploh pomembno, kakšna je njegova spolna usmerjenost, h komu je nagnjen, kam ga bolj vleče? Odrasel človek je in ima vso pravico, da se odloči, kakor misli, da je prav ...

Misli me prebadajo, preskakujejo meje razumevanja, odklanjanja in zanikanja, tiščijo me, bolijo, da ne vem več, v katero smer naj razmišljam. Kaj bo z Dušanom? Že tako je sesut, izguba službe, ponižanje zaradi občutka nekoristnosti ga je potisnilo na dno vseh dnov ...

Prekine me zvonjenje na vhodnih vratih. Nina je.

»Iz trgovine prihajam, ne bom vstopila. Povej mi, se je skrivnostnež kaj oglasil?«

Zadihana se nasloni na podboj vrat in se smehlja vame.

Vidim, kako smehljaj počasi usiha, izgine ali zaledeni na njenem licu. Gleda me ...

S polomljenim glasom ji povem. Razgrnem vso bolečo resnico.

»Kje si bil?« tiho vprašam moža, ko ob sedmih, že v temi, odloži plašč, me objame in trdno stisne k sebi.

»V Mariboru,« prizna, potopi obraz v moje lase in dolgo molči.

»Brez mene? Zakaj si šel brez mene?«

»Ne vem, kar neslo me je ...«

»In? Si govoril z Edijem?«

»Ja, sem.«

»In?«

»Težko mi je bilo, zdaj mi je še težje ... A moral sem izdavit svoje muke. Razumeš?«

»Poskušam razumeti. Kaj si mu pa rekel?«

»Da ga imava rada ... da je pred nami dolga pot, pred mano je dolga pot ... upam, da me je razumel ... res upam ...«

Čutim, kako postajajo moji lasje pod njegovim obrazom vse bolj vlažni ...

ÉS NEM TÖRTÉNT MEG A CSODA – RÉSZLET EGY KISREGÉNYBŐL

KEDVES ZSU!

Röviden szeretnék neked beszámolni egy múlt heti felismerésről, amikor Murakeresztúron jártam a kéttannyelvű (magyar–horvát) Zrínyi Miklós Általános Iskolában, ahova meghívtak egy koszorúzással összekötött iskolai megemlékezésre, amelyet Zrínyi Miklós költőnek, politikusnak és hadvezérnek szenteltek. Zrínyi Miklós összesen 44 évet élt, amikor vadászbaleset érte 1664. november 18-án a kuršaneci erdőben, egyedül kellett meghalnia testi szenvedés és magány közepette. Kétkedhetett az élete értelméről is? Egész életében magára hagyták, mint végvári főurat, arisztokratát itt, a magyar–horvát határsávban. Mindig egyedül maradt a sorsdöntő fordulatok közepette, igazi, hűséges követői alig voltak, politikai törekvéseit nem értették meg, a Bécsi Haditanácsban többször is megrágalmazták, Kanizsa alól elparancsolták, a magyar nemesség sem értette meg törökverő harcait, terveit, hiába hirdette a törökellenes harcokat. Érdemes volt-e felépítenie a Zrínyi-Újvárat – vagy ahogy mondják, Új-Zrínyivárat –, ha túlerővel és nagy bosszúval lerombolták a törökök? Érdemes volt-e vagyonát, javait, pénzét fegyverekre, katonákra költenie? Nem lett volna-e hasznosabb Itáliában maradnia, Velencében vagy Firenzében élnie könyvek, kristályok, agarak közt? Csak művészetre, vadászatra, irodalomra gondolnia? Érdemes volt-e emberekkel leveleznie, akik cserben hagyták. 1664. május 19-i levelében elpanaszolta Bonzi püspöknek, hogy nagyon várja a francia csapatokat, akik segítségül jönnének, mert szűkösek az eszközei, amivel legyőzhetné a törököt Kanizsa alatt. Sajnos nem érkeztek meg a francia csapatok. Majd folytatta a levelet: „Ha ebben az ostromban és a következő hadjáratban valami nagyobb eredményt érünk el, az nem a mi érdemünk lesz, hanem az Isten csodája.” És nem történt meg a csoda, erősebb volt a túlerő, a törökök összefogása. Ennyi. És egy másik levele Zrínyi Miklósnak, amelyet Bécsbe írt 1664. július 17-én I. Lipót császárnak: „Legkedvesebb fölség ... Kanizsát nem vettük be ... De mit fárasszam Fölségedet ezeknek a szégyenletes dolgoknak további részletezésével? ... Birtokaim feldúlva, jobbágyaim szétszórva, magamat katonáimtól megfosztva az elpusztított, néptelen, az ellenség előtt nyitvaálló Muraközben. Negyven éve védtem mostanáig a magam és enyéimnek sok verejtékével és vérével az ottománok óriási hatalmával szemben. Most ott mentem tönkre, ahonnét segítséget kellett volna remélnem, amibe minden bizalmamat és reménységemet helyeztem. És, ami a legnagyobb fájdalom: hogy sem Fölségedet nem szolgálhattam, sem a kereszténységnek nem használhattam vele. Most ezzel az egy szál karddal oldalamon várom fölséged parancsait. Legszentebb Fölségednek alázatos és örökké hűséges alattvalója Comes Nicolaus a Zriny.” Hiábavaló feltenni a kérdést, hogy mi lett volna, ha ...? Egyszerűen nem akart középszerű ember lenni. Közben kiváló költővé, íróvá, hadvezérré és élesen látó politikussá vált... S ráment az élete. Méltósággal viselte a csapásokat, a veszte-

ségeket is. Ez a véleményem.

A hitelességedért, azért, hogy elhiggyék, hogy ki is vagy igazán: rámege az életed. Jó példa rá Zrínyi Miklós küldetése is. Habár élete végén hiábavlónak tartotta az egészet: talán még a küldetését is. De az idő utólag még jobban felkarolta őt, míg sok mindenki más, a fölöttesei, császárok és királyok feledésbe merültek, mert középszerűek voltak. Én is tudom, hogy milyen érzés magadra maradni, akár a magánéletben, akár a közéletben. De egyedül sokkal több energiára van szükséged végigjárni az utadat. De ez sem lehetetlen. Zrínyi Miklós költő a példaképem, mert nem volt középszerű ember, de életében számos titok merült fel, s a legnagyobb titok a halála maradt. Megölte-e a vaddisznó, vagy előre kitervezett gyilkosság áldozata lett? Nem tudni. Szerintem meg kellett halnia, mert az idő, amelyben élt, már nem az eszméit képviselte. Tehát, ha túléli a balesetet, akkor sem lett volna boldog, hiszen a törökök kiegyeztek a Habsburgokkal. Véget ért volna így is, úgy is a harca. Egyébként a létezésnek semmilyen célja nincsen. Maga az élet sem jó dolog, a boldogság pedig nem tartozik a létezés céljai közé, az állatok életében sincsen jelen, nem hiányzik nekik. De mi emberek vagyunk. Számomra az is furcsa kérdés, hogy van-e a kisebbségi létnek politikamentes összefüggése? És milyen az? Tehát boldog lehetek-e mint kisebbségi magyar, ha a boldogságom a politikától függ? Valószínűleg nem. Ezért változtatok az egészen, nem a kisebbségi politikában keresem a boldogulásomat, 47 év küszködése után erre döbbsentem rá, mert ebben nem boldogulhatok. Jövő októberében lejár a helyi közösségbeli megbízatásom, többet nem akarok a helyi közösség elnöke lenni, nem tudok ebben a helyzetben boldogulni, valahogy másképpen segítem azokat az embereket, akik megérdemlik, akár a faluban, akár máshol, azon kívül. Itt most nem utak aszfaltozására, kultúrház felújítására gondolok, hanem másra, ami talán nem éppen pénztől függő dolog. A pénzzel sokkal nehezebb segíteni, ha nem szerzed meg, akkor pedig lehetetlen előre lépni, ha ezt várják el tőled. De hát, ezt is meg kellett tapasztalnom. A politikában és a kisebbségi politikában is csak a gyűlöletet és a megosztottságot tapasztaltam többnyire, persze voltak élmények, amelyek másról szóltak, pl. a kárpátaljai utunk és vendégszereplésünk a magyarság legkeletibb csücskében, ahol nagy szeretettel fogadtak bennünket ismeretlenül is. A népzene összekötött bennünket. Ha úgy nézem, a magyar zeneművészet határtalan, de ez már nem politika.

Az is szempont, hogy a muravidéki vagy szlovéniai magyarok mennyire gazdagok, és mások mennyire mértek fel bennünket gazdagnak? Általában erre az a válasz, hogy jól élünk. De ez nem minden, pénzen sok mindent lehetetlen megvásárolni, pl. a gondolkodás képességét, habár akinek van pénze, megfizetheti a tanácsadót is, ez is megoldható, de ez mégsem az ő gondolkodása. Viszont a gazdagok nem gyámoltalanok. Egészségesebbek, mert megfizethetik? És erősek, mert különben nem lennének pénzesek. A szegények mindig erőtlenebbek... Nem tudom, hova is helyezem magamat?

Öllelek és csókollak:

Júlia Lendváról

Slavica Zver

MEGLA

Rekli so,
da lena sem kot megla,
ki počasi na nebu vesla
in nihče se zanjo ne zanima.

Kar naenkrat
prihrumel vihar je,
ki razburkal je
valove vse.

Strmo butala sem
v čeri in skale te,
ki branile so mi
v tvoj objem ...

NA POTI ŽIVLJENJA

Na poti življenja sva se poznala,
si zazrla v oči in obljubila si,
da skupna bodo pota najina,
vodila naju bo ljubezen zvestega srca.

Čas mineval je, dnevi tekli so,
besede lepe pozabila sva oba,
a ljubezen sva le ohranila.

Sedaj zopet ostala sama sem,
kruta usoda ločila naju je,
a spomin v srcu vedno bo ostal,
ta nikakor ne bo zaspal.

SANJE

Stojim na domačem pragu
in čakam,
da objameš me ...

Prihajaš ...
Takšen kot некоč;
nežen, nasmejan, poln ljubezni ...

Objameš me ...
Srečno in varno se počutim
v tvojem objemu ...

Zbudim se ...
To bile so le sanje,
samo sladke sanje ...
SREDI PREKMURSKIH RAVNIN

Sredi prekmurskih ravnin,
kjer pšenica najlepše valovi,
kjer potok žubori,
tam dom je moj.

Tukaj srečno sem živela,
za dom, družino sem skrbela,
minilo je vse to,
nikdar vrnilo se ne bo.

Sredi prekmurskih ravnin,
kjer vaška cerkvice stoji,
sama tam živim
in za naš dom skrbim.

USTAVI KORAK

Prijatelj moj, postoj na svoji poti,
ustavi korak, kam hitiš?
Poslušaj klic samotne ptice,
samo za hip ustavi korak.

Prisluhni moji želji,
ustavi korak, ozri se naokrog,
za trenutek se zamisli,
prijatelj moj, samo za hip
ustavi korak in me poglej.

VRTNICA

Bila sem kakor
vrtnica cvetoča,
vsa opojna, vsa dehteča,
ves svet bil je moj.

Bila sem žena, mati,
vsa predana, zaželena,
ljubljenjena,
ves svet bil je moj.

Danes starka sem,
vsa otožna, zgubana,
od vseh pozabljenjena,
cvet življenja mimo je odšel.

Galina Bek
Judith otsjeca glavo neprijatelju (tuš)

Željko Kraljić
Duh Prošlosti (olje)

Aleksandra Mikolaj
Gneздо (grafika)

Koraljka Rajn
Ljepi zimski dan (olje na platnu)

ČLOVEŠKE SLABOSTI (kleptomanija, laži ...) ∞
EMBERI GYARLÓSÁGOK (kleptománia, hazugságok ...)

13. literarni večer ∞ 13. irodalmi est

Lidija Alt

ZIMA JE (Iz dnevnika: DELO z Romi v Dolgi vasi)

Zima je,
mraz kaže svojo moč,
družina moja
kliče na pomoč.

“Le kaj naj storim?”

Ognjišče je hladno,
drv več ni,
otroci so lačni,
jih zebe prav do kosti.

“Le kaj naj storim?”

V žep še pogledam,
niti cvenka ni v njem,
nakar zatulim kot volk
v to širo no.

“Le kaj naj storim?!”

Pri kmetu sem prosil
kruha in drv,
pa me nagnal je,
rekoč: “Prekleti lenuh!”

“Le kaj naj storim?”

Odšel bom tja daleč,
na konec vasi,
nakradel bom hrane
za nekaj si dni.

“Da, le to lahko storim.”

REKLA MI JE ...

Rekla mi je,
da sem tatica,
malopridna ciganica.

Rekla mi je.

Jaz pa le cvetje
na njenem vrtu sem nabrala,
z njimi teto v vrtcu nasmejala.

Rekla mi je,
da sem tatica,
malopridna ciganica.

Rekla mi je.

MAMICA , KJE SI?

Mamica, kje si?
Pozno je že.
Lačna, prezeblja
čakava te.

Ak' te ne bo
danes domov,
bova spet morala
k teti pod krov.

Tam pa se nama
slabo godi,
umivat nas teta
vsak dan podi.

Mamica, pridi,
doma je lepo,
se spet bomo usedli
pod širno nebo.

AFORIZMI

Poleti sem obiskala enega od uradov.
Vsi delajo v rokavicah, bundah, oviti so s šali.
Klima ne deluje. Mraz pa reže do kosti.
Zamrznili so odnosi.

Pravim jim: „Ne razujem.“
Odgovorijo: „Ker si blond!“
Čez čas se pobarvam na rjavo ...
Sedaj razujem še manj!

Bliža se pust.
Prijateljica mi je sporočila:
„Za pusta bom korenček.“
„Samo, da je kdo ne 'nariba'!“ pomislim.

ČLOVEŠKE SLABOSTI

Morda je že malo pozno, da delim z vami razmišljanja o človeških slabostih, pa vendar ... za kakšno primerno priložnost, da bo kaj pri roki za prebrati ali prisluhniti, če kdo želi slišati ...

Kaj je človeška slabosti?

V prenesenem pomenu je to nekaj, kar ni v skladu s pričakovanimi lastnostmi, neka značajska negativna lastnost ali pa predajanje različnim oblikam užitek.

Sosed Joška ima zelo rad vino, kar naj bi bila njegova slaba lastnost, saj se pogosto vdaja užitkom, ki ga med pitjem in po pitju zagotavlja vinček. Naslednji dan zelo trpi, kar pomeni, da se za svoj greh predajanja užitkom nekako spokori. Do popoldneva ga pokora mine in je spet pripravljen na nekaj, kar ne ustreza okolici in ni prav. To naj bi pomenilo, da je moj sosed Joška slab človek, pijanec, živi v neskladju s pričakovanjem okolja, ni moralen.

Pa kako ga naj obsojam, ko pa je vedno pripravljen pomagati, za dober špricer poškropi gorice, pokosi travo, v času »zadetosti« pripoveduje najzanimivejše zgodbe, poka od zdravja in veselja in s slednjim okužuje vse nas. Čeprav živi skromno, se nikoli ne pritožuje ali kliče na proteste za večjo socialno pomoč.

Na poti v službo velikokrat srečam učence, mlade učiteljice, mamice, ki hitijo v nasprotno smer, hitijo v »svojo« službo. Po enem letu sem obupala, ne pozdravljam jih več. Res ne, in prav berete: ne pozdravljam jih več, saj NIKOLI niso odzdravili! Jih je bilo morda sram, da jih je pozdravila starejša oseba? Ne vem, saj so svoje glave

še bolj sklonili in namenili pogled pločniku. Ja, ta jih ne nadleguje s pozdravi, ne išče očesnega stika, ne nasmehne se. Groza, ko te že zjutraj čakajo takšne neprijetnosti! V majhni Lendavi smo vsi sosedje, živimo drug poleg drugega! Oprostite: živimo DRUG MIMO drugega.

Vendar: kdo bi za nas rekel, da imamo človeške slabosti? Saj ne lažemo, ne krademo, ne goljufamo, se ne drogiramo. Smo morda nevzgojeni, butasti, zamišljeni, zaverovani, »zakompleksani« ... smo pijanci? Pijani od lastne majhnosti, nekulturnosti, nečimrnosti, pomanjkanja samozavesti, bolnosti?

Če ne bomo dvignili pogleda, se pogledali v oči, se pobožali z nežnostjo, dobronamernostjo, spoštovanjem ... bomo dovolili, da drugi prepoznajo naše človeške slabosti, da le-te prepoznajo tudi v sebi.

Sosed Joška je trezen nekaj ur na dan, vidi, kako malo ljudi ga pogleda v oči in pobegne v klet, leže pod sodček in se malo razvedri.

Kdaj bomo mi spregledali? Zakaj je zaradi lakote ukradena klobasa v trgovini večji greh, kot to, da greš mimo nekoga, ki potrebuje pomoč in ga »spregledaš«? Kdaj bo laž o oceni v šoli manjši greh, kot to, da zjutraj na poti ne pozdravljaš? Lahko živimo z različnimi oblikami zasvojenosti, vendar če se ne bomo okužili z vedrino, prijateljstvom, nasmehom, prijaznostjo ... o, Bog nam pomagaj rešiti se iz pasti, zaradi katere izgubljam naša življenja.

Zato: prijazen pozdrav vsem!

Ilenija

Zlatka Frajzman-Pupa

STARA MESTA

Stara mesta više nisu ista ...
Zaspalo je sećanje na stolici ...
I šibica, što je davno prestala sijati,
Plam su kojeg nema
izmaknuti rubovi naša je zadaća.
U uglu ili na stolu
šulja se vreme,
urežu se slutnje,
kuda kad stanu pesme ...

Göncz Norbert

FÖLDPOKOL

A halálhörgést rejtő ajtók,
Unalmukban felsóhajtának.
Csöpögő sárga mérget
Izzadnak a falak.

Én verejtékezem,
S a hőségben fázok.
Nyaldossák testem
E pokoli lángok.

Miféle pokol ez?
Földnek rút pokla!
Ocsmány lények lakta
Lángoló puszta.

Disznófejű nagyurak nyáladzanak
egy halomnyi pénz fölött.
Minden lélek hűbéres csupán,
Mind, mind röghöz kötött.

Én is termék vagyok,
Mint az összes többi.
Figura, amit az élet sakktabláján
Odébb lehet lökni.
Odébb kell tolni,
S én bátran, önként
Feláldozom magam
Egy felsőbbrendű lényért.

Hisz tudom, hogy számomra
Nincs már új tavasz.
A pisztoly tára töltött,
S én meghúzom a ravaszt.

Csonka kezemmel nem játszok
Többé a fekete zongorán.
S fiaink jussa már rég nem
A szent Kánaán.

A Szent Folyamba dobált
Hullák föltámadnak,
S bűneiktől ittasan
Örömtáncot járnak.

Halott csecsszopók,
Kiket anyjuk elhagyott,
Zengnek most ősi
Szent dallamot.

S én látom vak szemeimmel, hallom
süket fülemmel a fájdalomat a dalban.
Én is velük énekelek,
Hőségben és fagyban.

A torz alakok közt
Én is ott vagyok.
Testem jéghideg,
Mérget izzadok.

S nekiesünk egymásnak...
Tépjük, mardossuk egymás húsát.
Szemet szemért, fogat fogért.
Lelket lélekért...

Ártatlan lelkeket akarunk magunknak.
Ártatlan... Mindannyiunknak hazudtak!
Hisz az emberek bűnösen születnek,
És bűnösen halnak...

Franc Koren

KAKO ZLAGANE SO LAHKO SANJE – (tri v enem)

Potem sem odprl kovček s kitaro
Ti si mi odprla vrata
Potem sem vzel kitaro v roke in jo pobožal
Nežno sem te poljubil in se ti prepustil
Potem sem si jo dal v naročje, potrepljal po vratu in uglasil
Prijela si me za roke, odvrгла haljo s sebe in povlekla v sobo
Potem sem zaobjel njen trup, preletel polja in poiskal trzalico
Nabrekle bradavice si mi položila v naročje in nabreknila sta še jezika
Potem sem podrgnil po strunah in preigral lestvico – tako za vajo
Najprej si nekaj momljala, dokler te nisem poiskal tam spodaj, kjer si najbolj dovzet-
na
Potem sem zaigral melodijo in ti zapel
Sprejela si me in trznila
Potem sem trzal po strunah in priklical še refren
Nisi dolgo zdržala, da si prišla do visokega C
Potem sem končal, piano, pianissimo in počakal odziv
Visoki C je povlekel iz mene vso moškost
Potem si mi odprla vrata in jaz sem vstopil brez kitare
Obležala sva v delčku sekunde in začutila življenje
Potem je zazvonila ura ... treba bo vstati, si mi rekla
Kako zlagane so lahko včasih sanje ...

ROMSKO SRCE (prizor iz drame Romsko srce)

Đulijano je doma nemiren, mama Anđelka to opazi, mu pristopi in ga vpraša, kaj mu je.)

Anđelka: So si muro šavo, so najtuke mišto so sas, phen če dake te šaj žutiv tu? Trobun tu luve vaj vareso aver?

Đulijano; Oj mama, mama šaj phenav tuke, či hasa tut manca?

Anđelka; Na muro šavo na.

Đulijano; Kamav jekha ša numaj voj naj amari, kamav te phenav ke naj romnji hanem šukar parni gajži.

Anđelka; Sooo phenes muro šavo ke voj si gajži naj romnji, kado pale či anesa mange khire ke me či kamav te hav man e gajženca. Si tu šukar amare romnjane šeja kodola pale či mekav te kames ...

Anđelka: De tu pale žatar khatar ... Jooojj devla kadalestar majfeder darus taj vorta kado reslas ma ... (govori jezno)

Babica Anika sliši pogovor ter pristopi in skuša Đulijana pomiriti ...

Anika: So hantume so si o bajo ko kas čitromal te kamel vaj so si kaci galama?

Anđelka: Čo unoko kerel amenge hape vorbin lesa tu ...

Anika: Av mande muro šavo taj phen mange so si. Na šun če da ke voj si dili ...

Đulijano: Kamav jekha ša numaj voj naj romnji hanem gajži

Anika: Muro šavo kade phenuv tuke. Tu na ašun če da taj dades vaj varekas avres, tu te kams kadala gajža intregone jilesa, taj voj te kamel tut kade khonik či biril te phenel te na kamen tumen. Tu mista la site boristu site ...

Đulijano: Joj mami numaj tu kames ma, numaj tu san pe muri rig ... Nađon kamav tut.

Anika: Ža tu numaj pala čire sune, taj kam ča gajža ...

NOCTURNO

Moj prozor,
na kiši,
pod oblakom,
plače, okupan....
I oči neke
u prolazu....
Ulice prljave,
raskvašene potocima,
nose težinu ovog grada.
I sudbina neka,
pod teretom života,
nastavlja svoj tok.
A moj prozor,
na kiši,
pod oblakom,
plače, okupan.

SJEĆANJE

Jutro je,
novi budi se dan.
Ja naslonjena
na tugu sjećanja,
stojim prazna
i želim
da mi svoju ruku daš.
Tebe više nema.
Ja suhih očiju
promatram tišinu.
Stapam se s njom,
kao da želim pronaći
tragove tvog postojanja.
Jutro je
novi budi se dan.
Nema te,
sve bio je san.

PROLAZNICI

Zašto da te pitam
da li me voliš?
Zašto da te
nagovaram na laž
da bi me za tren
učinio sretnom.
Zašto
trošiti riječi,
koje odjekuju,
a ništa ne znače.
Nemoj mi
ništa reći.
Ljepše je vjerovati,
nadati se
i sanjariti.
Kada šutiš,
tvoja duša govori.
Uostalom,
čemu trošiti riječi,
kada ćemo jednom
ionako biti
samo prolaznici.

BOG

Kako da gledam
u sunce
kad oblak je u mislima?
Kako da pružim ruke
kada ne vjerujem ljudima.
Podižem pogled
k nebu
i govorim zvijezdama.
Ta svijetlost i treptaj
u tmini
daje mi odgovor
na sva moja pitanja.

KAKO RASTEM

Volim se buditi
u jutro
okupana nadom
i buđenjem dana.
Otetu se toploj
sigurnosti poselje,
kao dijete
od utrobe, majci.
Novi dan,
novi je početak
u kojem
svakim trenom
sve više rastem i
postojim.

MOŽDA JE BOLJE TAKO

Možda je bolje da zvijezde ostanu
tamo gore,
nego da jih ti spuštaš na moj dlan.

Možda je bolje da sunce i dalje zalazi
na obzorju,
nego da vječno sja u tvojim očima.

Možda je bolje da oblaci plove nebom,
dostojantveno i mirno,
nego da mi donose tvoj odraz u plavetnilu.

Možda je bolje da nesretne ljubavi
nestaju u zaborav,
nego da vječno sanjamo
otvorenih očiju.

Avgust Ošljaj

DOM

Moj DOM je večnost
Shranjena v mojem Srcu
Zasladkana z Radostjo
Ko sem doumel da
Tudi Ti stanuješ TAM
Ne v haljah Časa
Sem Te vso prepoznal
Ne sprašuj – Ne išči več – si rekla
TRikrat sem te srečala Doma

TO SI TI

Iskal sem Te v svetu in videl Tvoja dela
A kje si Ti Ljubezen moja?
Iskal sem Te v sebi in našel Tvoje sledi
A kje si Ti Ljubezen moja?
Končno Te nisem več iskal – le ljubil v RAdoSTI
Moja Radost je tvoj Izvir tvoja Halja tvoj dOM
In TuKaj sem Te našel tretjič
SeDaj podaj mi roko – Ljubezen moja!

Olga Paušič

DAMA

Bila je fina mestna dama,
hodila zrihtana kot pav,
nikoli nič ji ni b'lo prav,
bila je vzvišena – a sama.
Nekoč je v trgovini
po lepem zahrepenela,
jo misel je prevzela
in prsti so jo zarsbeli.
V torbico parfum je skrila,
mimo blagajne stopila,
še z očesom ni trenila,
veselo v sončen dan krenila.

Presneto – kako zlahka gre,
pomisli dama smeje
in čez nekaj dni
spet v drogeriji pase oči.
Še druge trgovine obiskuje,
drzno polni torbico,
še piščanec v njej obleži,
fina gospa nima slabe vesti.
Nihče pozoren ni na damo,
ki ljubi tudi čajno salamo.
Torej še čajni servis gre z njo
na lično domačo polico.
Omisli si torbico z dvojnimi dnom,
tako da odpade sleherni dvom.
Vse bolj predrzna postaja dama,
vsaka akcija prava omama!
Nekoč pa se dami se skoraj zalomi!
Ko v torbo tlači dve salami,
nek malček izbulji oči,
šokiran v tatico strmi.

In pred blagajno mulček dé:

»Mami, mami, tej dami
sta v torbico padli salami!«

Kača ljudi v damo strmi!

Blagajničarka zine od čuda
in sploh ne ve, kaj naj stori,
a dama sitno zarenči:

»Mali laže, da se kar kadi!«

Se malčkova mama razkuri
in fini dami grozi – pa reče,
naj pri priči

salami na pult položi.

Dama torbico odpre,

ropotijo iztovori,

a glej ga, zlomka,

salam nikjer ni!

Mama osupne, v zadregi zardi,

tamali začuden molči

in tuhta, kje čarovnija tiči.

Dama pa že domov hiti.

»Fina dama – kleptomanka?»

Saj ne more biti!«
pravi ženska pri blagajni.
Se dalje delat ji mudi.
Dama sladko se smehlja.
Njena težka torbica
od salame se šibi,
ki skrita v dvojnem dnu tiči.

Aleksander Varga

BREZPOTJA UPANJA

Tja ...
Na brezpotja upanja.
Z luknjastimi cestami v krožiščih,
z utripajočimi semaforji hrepenenja v slepih ulicah.

Tja ...
Spet tja ...
... na brezpotja upanja.

Skozi sanje tam hodim po prstih
in tipam gosti zrak,
diham mehko upanje na daljni poti ...
tam, kjer sanje nimajo poti ...

Tam ...
spet tam,
s kompasom v prsih.

Tu ...
na brezpotjih ...
kjer moje ime je iskra,
skrita v očeh,
Iskra, ki se lesketa na nebu brezpotij.

Tu ...
spet tu,
kjer pot se ne konča.

POTI

Ti in jaz,
Krogla na obzorju,
Šum cvetov,
Vonj polomljenih valov.

Jaz in ti,
Vztrajna igra sreče,
Tam nekje
Se čudna kocka meče.
Pozabi zdaj na dolge korake,
Ki sva jih prehodila od takrat.
Ozri se na vse tiste stopinje,
Ki sva jih vklesala v goro.

Spusti vse, kar dolgo sva nosila,
Razpri roke, naj nese te srce.

Pojdi ... čaka nova pot.
Sanjaj ... vidim te od tod.

KJER SE VETER RODI ...

Prazne so ceste, tiha je noč,
tu ni noben'ga, ki dal bi mi moč.

Boleča tišina, še luna zdaj spi,
še misel počiva, ko Tebe tu ni!

Rad bi Te srečal, ti sebe bi dal,
za tvojo ljubezen vse bi prodal.

Chorus:

Me primi za roko ... odpelji me stran,
Tja daleč v neznano ... kjer se veter rodi ...
Naj stopim ... naj tečem ... naj s Tabo letim ...
V mislih tišina ... v srcu vihar.

Trpel bi, ne jedel, še dihal bi ne,
bi zvezde ugasnil, da videl bi Te.

Je žarek posvetil, prebuja se dan,
vse polno življenja prihaja na plan.

Mi srce utripa, me trebuh ščemi,
v daljavi kot sonce prihajaš zdaj Ti.

Chorus:

Me primi za roko ... odpelji me stran,
Tja daleč v neznano ... kjer se veter rodi ...
Naj stopim ... naj tečem ... naj s Tabo letim ...
V mislih tišina ... v srcu vihar.
Ko sanjava skupaj ... ko s Tabo bedim,
ko slišim tišino in čutim vihar.
Te primem za roko ... s Teboj poletim ...
Takrat v neznanem se veter rodi.

*Aleksandra Hutinec
Tango (akril na platnu)*

*Aleksandra Hutinec
Šah (akril na platnu)*

Julijana Levačić
Ruže I. (tuš)

Koraljka Rajn
Kitajska (monotipija)

ANEKDOTE, PISANI VICI, MONOLOGI, O PUSTU ∞
ANEKDOTÁK, SZÍNES VICCEK, MONOLÓGOK, FARSANG

14. literarni večer ∞ 14. irodalmi est

Lidija Alt

BESEDE SRCA

Siv dan je.
Siva je cesta.
Siva misel spremlja moj korak.

Nasproti mi pride ženica
rožnatih misli,
lepih želja.

Besede srca mi izlije,
jih v mehko zahvalo ovije
in reče hvaležno:
"MAGA OLYAN LÓ !"... "MAGA OLYAN JÓ!"...
(VI STE TAKŠEN KONJ!... VI STE TAKO DOBRI.)

Pomislim-
Zares.
Včasih sem tudi "konj."

Ob besedah zahvale
začutim toplino,
saj žarek iskren pregnal je sivino.

MLADA GOSPA

Živela lepa, mlada je gospa,
bila je vedrega duha,
se s kolesom rada je vozila
in s tem si zdravje je krepila.

Nekega večera po bregu se spustila,
nič slabega sluteč,
ravnotežje s kolesom je lovila.
A glej ga, zlomka!
Policaji so v križišču stali
in ji strogo zaklicali:
"Gospa, luč vam ne sveti!
Ustavite, prosim,
le kam se vam tako mudi?!"

Gospa pa mimo njih
z veliko hitrostjo oddrvi
in jim v odgovor smelo zakriči:
"Pojdite mi s poti,
ne samo luči,
tudi zavora taji!"

Pognali za njo so se plavi možje,
a iskrenost gospe
strogost policajev omilila je.

Rade Bakračević

BEZ ODGOVORA:

U valovima sam tražio istinu.
Nad razjarenom prirodom stajao je čovek.
Njegove misli bile su duboke a snaga isuviše mala.
Nije mogao da nađe odgovor.
Nadvili su se nad njegovim telom svojom izuzetnom snagom.
Kapljice rose pružile su mu mir.
Toplota njegovih misli pokrila je livadu na kojoj je tražio smisao sreće.
Na njenim grudima stvarao je večnost.
Mada bez odgovora stvorio je život.
Produžio je svoju vrstu u nedogled.
Nisu ga primili pod svoje okrilje.
Tražili su pristanak na njihov način života.
Nisu ga dobili.
Sa svojom neprirodnom snagom okovali su mu misli.
Zapečatili su njegovu sudbinu.
Bacili su ga u nepovrat.
Iz njenog pogleda nastao je novi život.
Obećala je da zaborav neće biti deo njenog života.
Kroz pukotine u krošnjama drveća tražila je prošlost.
Budućnost joj nije bila naklonjena.
Dala je novi život da joj vrate ljubav.
Nije dobila odgovor.
Čekala je na obali reke koja je vodila u smisao života.
Talasi hladne reke odneli su njene želje.
Sa njima je otišao deo života.
Čekala je povratak koji nije stizao
Ostalo je čekanje.
Obećali su odgovor u nekim drugim vremenima.

SENKA

Pružio sam ruke ka tvojoj senci.
Čekao sam odgovor.
Senka je u granama stvorila toplinu prirodnog gnezda.
Mesto odgovora raširila si zenice prema suncu.
U tvojim zenicama našao sam odgovor.
Tvoje telo nije bilo spremno za šapat pod lipom.
Za trenutak sam utonuo u naramak sreće.
Tvoj čarobni glas davao je smisao životu.
Kao pupoljak otvarala si svoju mladost.
Stvarao se novi život, koji će vratiti sreću u njihove misli.
Ni kapi kiše nisu mogle da promene mladalačku razuzdanost.
Kroz drvenu ogradu ostvarene su želje.
Nismo razumeli događaje koji su bili ispunjeni ljubavlju.
U nekoj novoj budućnosti razumeće mladost.
Vratitiće se toplota u dušu čoveka.
Rastrgaće paukovu mrežu koja ih je zatvorila pred svemogućim.
Dobiće pozitivnu snagu iz energije koja ih je čekala u dubini nepoznatog.
Sa hiljadama cvetova stvarali smo novo jutro.
Sunce i kiša stvorili su pravo gnezdo za ljubav.

VRATILA SI SE U ZAGRLJAJ

Dole pod livadom ogrejala si srce.
Potok je nosio sitno kamenje.
Tvoje noge su utonule u bistru vodu.
U mislima si tražila odgovor.
Obećanje za budućnost dobila si iznenada.
Trava se zatalasala i poslala odgovor.
Moji prsti su se izgubili u tvojoj bujnoj kosi.
Sa kapima kiše stigla je noć.
Kroz prozor na tavanu pojavili su se zraci meseca.
Bila je noć za pamćenje.
Kroz odškrinuta vrata čuo se glas divljine.
Daleko dole potok je tekao svoj ustaljeni pravac.
Priroda je odvojila deo tišine za tvoj san.
Valovita trava prelivala se u sjaju mesečevog svetla.
Sve je utonulo u tamnu noć.
Očekivalo se novo jutro.
Očekivao se odgovor iz utrobe zemlje.
Lenjo po stazi približili su se sunčevi zraci.

Otvorila si oči i dobila odgovor koga si čekala.
Sve je stvoreno za tebe i tvoju mladost.
Odlučila si se da se vratiš u zagrljaj, koji je tebi bio namenjen.
U traženju odgovora nastao je život.
Iz reči su se stvorila dela.
Prohujalo je vreme bez cilja i nade.
Očekivanja su se ostvarila.
Vratila si se u zagrljaj iz koga se više nisi mogla niti htela odvojiti.

NOVO DOBA

Na vrhu kamenite planine zaustavili su svoje korake.
Pogled se izgubio među zvezdama.
Na zemlji je nastalo treperenje.
Kroz gustu šumu probijao se zahuktali konj.
Sunčevi zraci lagano su padali na pokošenu travu
Oko drveta života rastle su ruže.
Njihov miris stiže do neba.
Na tromedi između neba, zemlje i sunca ustalasala se mladost.
Izmešali su svoje poglede prema budućnosti.
Mladost je čekala odgovor, koji nije stizao.
Unakrsnim pitanjima tražili su odgovor za budućnost.
Svojim pitanjima zbunili su generacije, koje nisu našle odgovor.
Izgubila se nit koja ih je vezala hiljadama godina.
Hteli su da osvoje budućnost.
Ostali su bez korena.
Njihov trag se zaustavio pod drvetom života.
Naišla je neka nova reka.
Naišli su neki novi ljudi.
Otvorila su se vrata budućnosti.
Zajednički su otvorili novo doba.
Niko ih više nije mogao zaustaviti.
Pružili su ruku tražeći odgovor.
Odgovor je stigao u pravo vreme.
Stvorili su novo doba.
Njihove želje postale su stvarnost.

ŽENSKE V PASTEH VSAKDANJKA

Nikoli ni bilo bolje biti ženska, kot prav v današnjem času.

Imamo toliko pravic, možnosti in priložnosti, kot še nikoli do sedaj.

Na primer:

- Smemo hoditi v službo. Zaželeno je, da prinesemo domov čim večjo plačo.
- Še pred službo smemo postreči vse družinske člane z zajtrkom, nasveti, lahko podelimo kakšno žepnino.
- Po službi smemo kuhati, spet streči, pomivati, prati, čistiti, likati, svetovati, se učiti, pomagati pri učenju, vzgajati otroke, obdelovati vrt, vkuhavati zelenjavo, pomagati na njivi, vinogradu, sadovnjaku. Smemo uporabljati rokavice, da bodo zvečer v gledališču, pri prijateljih, na koncertu, na večerji, na kopanju,... naše roke videti nežne in negovane, kot da pri nas vse delo opravijo moški.
- Smemo obdržati svoj priimek, imeti jih celo 2 ali tri. Lahko jih menjujemo skupaj z moškimi ali pa tudi brez njih. Poročimo se z enim, priimek pa lahko obdržimo od prejšnjega. Tudi našim otrokom lahko podarimo svoje priimke, priimek očeta, sedanjega in tudi priimek bivšega partnerja.
- Svoje može smemo tikati. To VELIKO pravico si je morala moja babica izboriti. Bilo pa je tako:

» – Nagymama, maga igazán valamikor magázta a férjért? Anya mesélt valamit arról – kíváncsiskottam a nagymamámnál.

– Hát ezt jó hallotad, gyereköm. A gyereköknek kedvezni kölött a szülüket, tőlem meg a zúram évárta, hogy magázzam. Aztán a Katanyénye hazagyütt Amerikábu, hallota, hogy a zöreapádnok azt mondam hogy »gyűjön ebídznyí«.

Férehijott, aztán monda:

– Te Roza, meg vagy zavarodva, lefeküdti vele, meg gyerekököt adtá neki, aztán magázod?!? Ezt mámo má csak a buta, elmoradotak csinýállák.

Na, aztán este az mondam neki:

– Hallod, te Pista.

A zöregapád meg azt monda neköm:

– Hát, ki beszil itten?

– Én, Roza, a te felesédöd.

Erre meg monda:

– Az én feleségöm tisztöl engom, aztán magáz.

Te, gyereköm, én ako akorán fétem..., de mégis azt montam neki, hogy tisztölöm úgy is, csak nem kédezom, meg nem is magázom. Ako meg azt monta, hogy majd ako tegezhetöm, ha utonéröm ötet a zévekbe, (hát 6 évve vót fiatallab, hogyan értem vóna uton). Egy üdejig nem vót könnyü, mások miatt. De akko má Katanyénye végígment a faluba, aztán így lassan az aszonyok abbahagytok, aztán többet nem magáztok a zúrunkat.«

- Kakšne bitke so izborile za nas naše babice? Sploh to cenimo? Se nimamo za kaj boriti? Že od leta 1930 lahko nosimo ženske tudi hlače. Hlače.. zašite, ker tiste, v prenesenem pomenu besede, nosimo že iz obdobja Adama in Eve. Seveda, še sedaj bi živeli v raj, če ne bi hotela Eva biti glavna. Ubogi Adam in vsi zapeljani Adamčki. Še danes trpijo grozne muke zardi rdečega jabolka.

- Moški so celo dovolili, da je ženska, Marie Curie odkrila radioaktivnost, da je prejela Nobelovo nagrado. Kako velikodušno!

- Že pred davnimi časi, pa smo smele stopiti tudi v politiko, nositi krono. Najznamenitejše: Marija Terezija, Indira Gandhi, Margaret Thatcher, Angela Merckel. Pa serijske morilke, npr. Elizabeth Bathory – najbolj krvoločna v zgodovini. Predvsem moški pravijo, da so vse to bili moški, sicer kastrirani, vendar z odločno moško dušo, ki se uspešno skriva v ženskem telesu. Vse to je tudi znanstveno utemeljeno. Pa pogledjmo nekaj utemeljitev dr. Ruglja (citati iz njegovih del):

- “Vse ženske so frigidne, nadute, slepe, sadistične in poniževanja vredne. Moški pa so kilavi, lenobe, pijanci, impotentni, pedrasti...”

- “Za vse partnerske, družinske in starševske probleme tega sveta so krive ženske! Zato ker izbirajo neustrezne oplojevalce!”

- “Vse ženske so biološko, psihološko, sociološko in filozofsko inferiorne! Enostavno niso sposobne za moške zadeve. Sodoben in vsestransko razvit moški ima ženo, tajnico, prvo in drugo asistentko - in z vsemi lahko vzpostavlja “obetaven erotičen odnos”. Jaz sem star 77 let, pa imam še vedno te možnosti! Vse delajo zame! Povejte mi kje lahko najdete 77 letno žensko, ki bi zanjo delal mož, tajnik in asistent?!”

- Pa še ena pomembna znanstvena ugotovitev mag. Vodeba (temu bi še sam Freud zavidal!): Feminizem je kot ideologija v močni zablodi, saj s konceptom enačenja spola uničuje možatost moških, po drugi strani pa tudi feminilnost žensk. Danes so spodobnega (beri: dobrega) seksa sposobne prakticirati pretežno mlade ženske – ki pogosto postanejo »terapevtke«, torej ljubice, dvajset let starejšim (seksualno obupanim) moškimi. Očetov »Ne!« je izgubil veljavo. Ne uboga ga sin, ne hčerka, še najmanj pa žena. Dokler očetov »Ne (smeš)!« ne bo zalegel, in dokler ga ne bodo ubogali sin (in hči) in tudi žena (!), se slovenski družbi slabo piše.

Deklica mora za razvoj normalne oziroma klasične ženske spolne želje (po koitusu oziroma moškem penisu) odraščati ob prisotnem očetu. Aseksualnost, frigidnost, nimfomanija, promiskuitetnost, prostitucija in podobne neobičajnosti se v (manifestni) spolni želji napajajo iz otroštva, iz deključinega odnosa do očeta (vključno s fantazmatskim odnosom do njegovega penisa).

Če je fenomen Ojdipovega kompleksa realnost – nekaj kar (vz)drži – potem »mora« otrok svojega. (povzeto iz uvodnika knjige Romana Vodeba: O spolu).

Očitno je nekaj: zgodovinsko odkriteje plastike, polistirena, polietilene, polipropilena, poliamida, najlona, akrila, silikona, poliurenana in še kakšnega POLi že pušča za sabo svoje škodljive posledice. Plastika zelo poškoduje kromosom Y. Iz tega lahko

logično sklepamo, da imajo psihoanalitiki in drugi znanstveniki, ki so se spravili nad potomke Eve velike težave z ipsilonom, saj so zaradi preštevilnih in preobsežnih kontaktov s plastiko okuženi, okvarjeni, poškodovani, zapackani, onesnaženi, kar jih vodi v pogubo.

Nas, drage dame, varujeta 2 komosoma X, zato bomo rešile svet. Ste dobro? Ste OK? Ostanite še naprej.

... pa izogibajte se plastike.

Zlata Frajzman - Pupa

AKO TEBE NEMA

Šta može pesma ako Tebe nema?
Na koja god vrata pokucaš tišina ...
Kuda ići, koga tražiti?
Daljina, tuđina ili nešto drugo?
Gde je Tvoj dom, da li si ga imao?
Ko će mi to reći?
Ni sunca nema, da me ugrije.

KO SI ?

Ko si, gde ideš?
I je si li, to Ti?
Iz daljine sveta i sveta daljine ...
Tačno u dubinu moga srca ...
Nežno poput klavira,
Tek iz sna nežne violine.
Nežan je trenutak i reč što korača Tebi,
I penje se opet Tebi.
E kad bi bila ... i jeste nežna reč ...
Darežljiva budi i jasna???
Poveži srane sveta, prepoznaj pretka što odavno traži svoj put ...
I sad ga kroz mene traži ... nežno šapuče.

Franc Koren

NA OJDIPOVI SLEDI

Osem prevar iz zavedanj se je
izpelo na najini poti
štiri preveč za nabrekle
ustnice poljubov zavesti
dvakrat si oslepela in dvakrat
poletela po feniksovi poti
in zmeraj me kot nobenkrat prevzela

Se kdaj vprašaš, kako in ali?
A tudi tvoji otroci?

Avgust Ošljaj

LJUBEZEN MOJA

Moje oči Te iščejo v SVET LOBI
A Ti Si Modra v Belem
Le ko Te dežne kaplje razprše
V Mavrico moje RADOsTI
Vidim Tvojo Modro Lepoto
Moja učesa slišijo Zvoke
Doumevajo Besede okolja
A Ti si tih Šepet v Bučanju
Le ko Sama zaigraš s Flavto
Strune moje Radosti vzdrhte
V Tišino Tvoje Modre Lepote
Vonj Tvojih las opija me v nočni sapi
Mesečina lo poljublja lice moje
Vabi pogled moj proti Zvezdi
Ki odpira SRCE moje Tebi
Ki poznam Te le v Besedi Modre Lepote
EDINA

PREPOZNAVANJE

Čakam Trenutek ko me prepoznaš
Vem že Tisočkrat Si me pozdravila
Me Tisočkrat vodila z roko Očeta
Me tisočkrat dojila z mlekom Matere
Že tisočkrat bila Prijateljica Učiteljica Dekla
Bila si mi Otrok in Mož in Žena
Že Tisočkrat Si bila moja Najdražja
Ljubezen Prepoznavaj in Poljubi me !

BLOKOVCI
(Anekdote)

Blokovci ali blokarji so osebk, živeči v večstanovanjskih objektih, ki jih je zgradila praviloma država (kdo bi sicer?), namenjeni so pa skupinam manj premožnih državljanov, ki si svojih družinskih palač bodisi ne morejo privoščiti ali preprosto ne želijo vlagati svojega težko prisluženega denarja v zidove. No, takih blokarjev je vse več, saj vidimo, da iz prisluženega danes svoje hiše po pošteni poti pač ne moreš postaviti. Pravzaprav v tem, da živimo v bloku, ne vidim ničesar slabega.

Odkar pomnim, smo tudi mi blokarji. Živeli smo v najstarejšem lendavskem bloku na Trgu Ljudske pravice 6, kjer biva moja 86-letna mati še danes. Zgrajen je bil leta 1953, kar je zapisano pri vhodu, tako da si podatek lahko vsak dobro ogleda. Nekoč, ko smo se mi vselili tja, je bila to lična, lepo vzdrževana stavba s šestimi dvosobnimi stanovanji, v katerih so bivali sami zanimivi ljudje. Oče je zmerom poudarjal: »Če imaš dobre sosede, s katerimi si deliš streho nad glavo, si zadel loterijo.«

In res. Bili smo kot velika, 6-članska razširjena družina. Dvanajst odraslih osebkov in v nekem hipu kar 14 otrok. Živahno je bilo, pestro in zabavno! Otroci smo se družili na dvorišču, poznali veliko igrice, ki so nam zapolnjevale proste ure, saj v tistih časih o televiziji, računalnikih in mobilnikih še niti sanjali nismo. Knjige so nam bile v pravem pomenu besede najboljše prijateljice. In nadvse radi smo prisluhnili pripovedovanju odraslih, najpogosteje moških, ki so ob lepem vremenu obvezno posedali na klopek ob robu blokovske zelenice, kjer so politizirali, udrihali po svojih zakonskih partnerjih ali modrovali o vzgoji in življenjskih resnicah, radi pa tudi trosili mastne vice, ki jih otroci niti nismo v celoti razumeli, a smo se smejali – ker so se oni!

Naš spodnji sosed, gospod Avgust, je bil glavni humorist v bloku. Enkrat je pripovedoval tole: »Z ženo sva se namenila na sejem v Čakovec. Toplo je bilo, sonce je lepo grelo, vijugasta cesta in počasna vožnja z najinim prastarim fičkom pa sta tudi prispevali, da je moja Trezi že pred Murskim Središčem zadremala. Pustil sem jo spati, saj mi ves čas med vožnjo pleše po živcih s svojimi pripombami o tem, kako ne znam voziti. No, pred Čakovcem se Trezi predrami in mi - tako še napol v spanju – reče: 'Ljubi, krasno sem spala, celo sanjala sem, si misliš? Si tudi ti kaj zadremal?' Najprej sem pomislil, da me zajebava, ker to res dobro obvlada, potem sem pa prasnjal v krohot, ki ni popustil vse do Čakovca. Si mislite? (Avgust je odlično posnemal ženin piskajoč glas.) Si tudi ti kaj zadremal, ljubi?«

Poslušalci so se režali njegovi zgodbi, potem pa reče sosed Srečko: »To ni nič. Kaj pa moja? No, saj jo poznate, od jutra do noči glanca po stanovanju. Na smrt je šparavčna, bolešno varčna gospodinja. Pravim ji, da je obsedena, a nič ne zaleže. Pred kakšnimi štirinajstimi dnevi sem prišel bolj pozno domov, bilo je okoli polnoči. Priznam, nisem bil čisto trezen. Moja pa seveda - kot nebeški ključar Peter - stoji pri vratih in me takoj vsega pregleda, preveri, izpraša, prevoha, če sem kaj zil vase, na

koncu te torture pa ji rečem: 'Lačen sem, daj mi kaj na krožnik!'

Ona pa: 'Samo puding imam v hladilniku.'

'Vraga pa puding! Kaj konkretnega bi, žena.'

In grem k hladilniku, ga odprem, prebrskam in naletim na svinjske zrezke, zavite v papir. Sveže od mesarja.

'Surovi so, saj vidiš. To bo na mizi jutri!' se dela ženska pametno.

Uh, kako mi je zavrelo! Pa sem vzel krožnik, naložil zrezke nanj, si odrezal lep kos kruha – in jih pojedel. Surove! Nalašč, ker mi je prekipelo! Saj nismo reveži, presneto. Kdo normalen bi jedel opolnoči puding –a?«

Moška družčina uživa, razpoloženje med njimi je prijateljsko solidarno, v posmehovanju svojih boljših polovic so jako enotni.

Oglasi se moj oče: »Moji Ani se je tudi pred kratkim skoraj utrgalo! V tovarni je imela popoldansko izmeno, jaz sem bil na kartanju, punce pa same doma. Kaj naj vedno preverjam, kje so, kaj počnejo? Saj so vse tri že skoraj srednješolke. Morajo se navaditi skrbeti zase, ne? No, ko pride moja Ana ob desetih zvečer domov z dela, seveda najprej preveri, če je vse na svojem mestu. Pa tisti večer ni bilo vse na svojem mestu: Sonje ni bilo v njeni postelji!

'Kje je Sonja?' vsa prestrašena cvili moja žena.

Odkrito ji priznam, da nimam pojma, saj me ves popoldan ni bilo doma.

'Spet si kartal, kaj? Punce pa prepuščene ulici,' me je zmerjala.

Protestiral sem, češ da nikakor niso bile prepuščene ulici, ampak blokovskemu dvorišču. Kako strupeno me je gledala! Če bi pogledi klali, bi že zdavnaj ležal pod rušo. Skupaj sva šla iz sobe v sobo. Olga in Metka, starejši punc, sta trdno spali na kavču, Sonjina postelja pa je zijala prazna.

Moja Ana je čisto popenila: 'Zapravil si mi otroka, idiot! Če je v eni uri ne pripelješ domov, zmečem vso tvojo kramo skozi okno. Razumeš?'

Seveda sem razumel, a o Sonji kljub temu ni bilo ne duha ne sluha. Priznam, pošteno me je stiskalo v riti. Potem pa začne Ana stresati najprej najstarejšo Olgo, nato še mlajšo Metko. Punci planeta pokonci, kot bi ju polil z vedrom mrzle vode, in naju debelo gledata.

'Kje je Sonja?' sprašuje zgrožena Ana. Prisotni, napol speči hčeri se spogledata, potem pa strmo buljita samo še vame. In Olga reče: 'Na mizi sem ti pustila listek, oči. Napisala sem ti, da bo Sonja prenočila pri sošolki Majdi. Nisi videl listka?'

Zajamem sapo, da bi priznal svojo nemarnost, potem pa brž prhnem predse in se debelo zlažem: 'No, nekakšen zmečkan listek sem res videl, a sem ga zabrisal v smetni koš.'

Seveda nisem priznal, da na listek zapisanega sploh nisem prebral, ker bi me vse tri napadle kot troglavi zmaj. Ana mi jih je naložila in potem teden dni ni govorila z mano. Še kartanje sem zaradi ljubega miru začasno opustil.«

»Začasno?« se privošljivo reži stric Štefan iz vrhnjega stanovanja. »Spomnim se, kako so se ti kar lep čas tresle hlače, ko smo v bifeju sedli h kartam. Sedel si tako, da si lahko gledal na blokovsko dvorišče in tako z budnim očetovskim pogledom čuval

svoje tri hčere, hahaha ...«

Pa res. Tam, kjer je danes zaradi stečajnega postopka trenutno zaprta prodajalna Borovo, je bil nekoč bife. Možje iz bloka so ga imenovali Kapelica – bog ve, zakaj. Bil je bolj »pajzl« kot kapelica! No, ta bife so si možje izbrali za svojo zasilno lokacijo v slabem vremenu. Kot je omenil že stric Štefan, so od tam z budnim očetovskim pogledom varovali svojo mularijo – torej nas 14 otročajev – ki smo ves popoldan, če se je le dalo, v snegu in dežju, prebili na blokovskem dvorišču. Nerodno je bilo to, da so vrli možje pogosto preprosto pozabili priti iz bifeja domov. Moja mama, ki ji je šlo očetovo kartanje blazno na živce, me je pogosto poslala v bife po očeta. To mi je bilo jako zoprno. Notri so bili sami dedi, prostor je bil zakajen, kot bi bil potunkan v meglo, in moj oče niti v sanjah ne bi hotel iti domov na povelje svoje žene Ane. Tako sem običajno obsedela poleg vesele kartaške družčine, ki me je vsakokrat podkupila s kokto, keksi, napolitankami in me kar naprej gnjavila z nauki, ki so se glasili približno tako: »Tvoj oče je najboljši oče. Mi vsi smo najboljši očetje. Očeta je treba spoštovati, poslušati in ubogati.« Vse zato, da bi potrpeła in bila tiho pred jezno mamo. Po kakšni uri nategovanja in prepričevanja, ko so me bili že vsi prisotni siti, je oče le dvignil rit in sva šla lahko domov.

No, tudi blokovske ženske niso bile od muh. Ko so se spravile opravljat znance in sosede, so prav tekmovala, katera bo zinila večji trač. Bile so na svetu takšne kot živahna jata kokoši na kupu gnoja, čvekale so vsevprek, vpile ena čez drugo, tako da so se zelo pogosto njihove zgodbe pomešale med sabo kot jabolka in hruške v marmeladi. Zelo rada sem jim prisluhnila, obenem pa opazovala njihove obraze, kretnje in včasih v mislih stavila, katera ima v kakšnem kočljivem primeru najbolj prav. Pogosto so se prepirale, če katera ni pospravila za sabo v skupni pralnici ali ji je perilo predolgo viselo v sušilnici. Pogosto so bili prepiri odsev družinskih odnosov: če se je soseda skregala s svojim možem, je najraje izlila svoj gnev na prvi sostanovki iz bloka, ki ji je prišla v kremplje. Ženske pač!

Nekega dne je soseda Elizabeta (po domače Bözsi) privihrala na dvorišče kot besna furija. Ženske so se zazrle vanjo in osupnile, ker je bila jako elegantno urejena, naličena, le stare šlape na nogah so kazile imenitno podobo ta dan izjemno urejene gospodinje.

»Ljubi bog, kaj se je zgodilo, draga Bözsi?« je vzkliknila Srečkova žena Amalija.

»Sedi in se umiri,« je pomirljivo rekla Micka, najstarejša v bloku.

A Bözsi, vsa nakurjena, z rokami na obilnih bokih, je divje zbrcala šlape z nog in se ustopila pred zbrane sosede, rekoč: »Hočem, da sliši ves blok, vsa Lendava naj sliši, kakšen prasec je moj mož!«

Vreščala je, da bi se v mirnem jutru morda res slišalo po vseh koncih našega malega mesta.

»Povej že, izpihaj se, laže ti bo!« je napol v smehu rekla gornja soseda Ivanka. Podivjana Bözsi jo je prestrelila s strupenim pogledom in jo zasula s plazom zmerljivk: »Ti

se pa le nič ne smej, ja! Tvoj Franci je prav tako govedo kot moj butasti Laci. Bedasta si, da ga prenašaš, pa celo misliš, da imaš v hiši zaklad. Krava!«

Ivanka je odprtih ust kot okipela buljila v furijo in tisti hip ni našla primerne odgovora. Še otroci smo okipeli in napeto čakali na spopad dveh vročekrvnih žensk. No, do najhujšega ni prišlo, na srečo, a razburila se je tudi sicer vedno zelo fina Srečkova žena Amalija: »Ne kriči na nas, saj ti nismo ničesar zakrivilo. Sedi in povej, kaj te je tako zelo iztirilo.« ker je zvenelo kot ukaz, ostro in učiteljsko strogo, se je Bözsi kot po čudežu ugasnila in res sedla.

»Globoko dihaj in povej, kaj je Laci storil, da si tako podivjala,« je še rekla Amalija. In res, Bözsi je kot poslušen učenec ubogala: »Rojstni dan imam – saj veste – in moj mož, prasec Laci, je od nekod prinesel veliko torto. Skoraj bi me kap. Tega še nikoli ni storil, največkrat na rojstni dan kar pozabi ali pa privleče šopek nageljnov, ki jih od srca sovražim ...« Ker jo je zaneslo v nepomembne podrobnosti, je obtičala, nas vse objela s strmim pogledom, potem pa skušala urediti misli.

»No, ne boste verjele, kaj je zataknil na vrh torte!«

»Če ne poveš, je težko predvideti, ali bomo verjele ali ne,« je rekla Amalija.

»Torej, na vrh torte je zapičil mojo fotografijo v kopalkah in napisal nanjo: Dragica, uspešno hujšaj! Pujs, si mislite? Da naj shujšam ... on mi bo to rekel, pujs zavaljeni! Ravno on!«

Spet jo je pograbil bes in požugala je proti domačemu oknu, kjer je slutila svojega Lacija. Res je bila ogorčena, kot bi ji nastavili v krožnik juhe strup za podgane.

»No, res bi lahko odložila deset-petnajst kil ...« je zinila soseda Ivanka. »Še pred leti si se ponašala z manekensko postavo, vse smo ti zavidale.«

Za čudo soseda Bözsi tokrat ni ponorela. Vsa je zlezla vase, kot bi jo na brzino pokosili. In potem je začela jokati. Najprej so bile le posamezne solze, potem je iz njih ratala hudournik. Ženske so osupnile, in še preden je katera uspela izgovoriti tolažilne besede, je debela Bözsi skočila pokonci in odvihrala domov.

Koliko veselih, resnih, tudi žalostnih zgodb se mi je odložilo v spominu. Vsaka zase bi lahko bila ogledalo časa, tistega časa, ko smo se sosedje še radi družili, imeli skupne cilje, se dobro poznali in bili prijatelji.

Biserka Sijarič

TESNOBA

Vzneseno stopnjujem
vse svoje intrige,
s hojo po robu
čez dane globine.
Ničevost v soju
razbrane tišine,
ovita v tančico
te večne sivine.
Donela je misel
v družbi klicaja,
zorele so solze –
ta večna izdaja!

MRVICE

Izranjaju stara sjećanja,
te mrvice kojima se hranim,
pa krenem korak naprijed, nazad dva,
kao da se sreće branim.

MONOLÓG

Hagymási Annabál. A zene már nem szól. Eltűnnek a párok. És én a mikrofonommal még mindig a nyomukban járok. Ott kísérek egy idősebb asszonykát, midőn egy fiatal diákot cipel a sötétben.

– Erre csak fiacskám, erre csak fiacskám, látod, itt ezen a helyen ezelőtt 20 évvel vesztettem el a szüzességemet, de most téged ölel a karom. Légy szíves, vedd kezelésbe elhagyott lövészárkomat.

– De nagyságos asszonyom, én még sosem szeretkeztem, de a jó tanácsot mindig megfogadtam, és most is megfogadom. És ha tőlem telik, szeretkezhetünk mi egész reggelig.

Icukával egy házi bálon ismerkedtem meg. Icuka 3 okból nem táncolt. Először, mert a táncot ostoba ugrándozásnak ismerte. Másodszor, mert éppen fáj a feje. Harmadszor, mert a kutya sem kérte fel. Pedig nem is volt olyan csúnya nő, elég szép alakja volt. Szeplői jól álltak lángvörös hajához. Ha szemei nem lettek volna olyan asszimmetrikusak, az embernek nem lehetett volna észrevenni, hogy az egyikkel balra néz, a másikkal jobbra. Kicsit pöszésen beszélt, de ez is jól állt neki.

Az egyik sarokban elbeszélgettünk. Icuka megjegyezte:

– Ajadáj, magával ölöm beszélgetni. Tetszik tudni, nekem udvarol egy Szloboda nevezetű vén trotyli, és nem akar nyilatkozni. Nagyon szépe kérem, járjon el hozzám, és udvaroljon nekem. A vén trotyli ezt fogja látni, majd féltékeny kezd lenni, hogy maga engem meg ne kaparintson.

Egyszer aztán üzleti ügyben el kellett utaznom Budapestre. Jött is ám Icuka levele: „Nagyon szépen köszönöm. Képzelve el, ez a vén trotyli megkérte a kezemet. Májusban lesz az esküvőnk. Majd magát is meghívom a lakodalomba, mert megérdemli. Köszönöm a fáradságát.”

ANECDOTA

Andrija Mrazovič lendvai buszsofőr volt, aki Lendva–Ljubljana útvonalon vezetett. 1942-ben Budapesten a légi haderőnél próbapilóta volt. A gép fedélzetén 25 katonája volt. Egyszer csak azt vette észre, hogy előtte amerikai vadászbombázók vannak. De ő nem vesztette el a lélekjelenlétét, és a repülőgépet rükvercbe tette. A gép bal szárnyát eltaláltak, ami leszakadt, ő pedig kiadta a parancsot:

– Emberek, kezeket kitartani!

Siklórepüléssel leszállt.

– Mindenki meneküljön a legközelebbi óvóhelyre!

Az óvóhelyet bombatalálat érte. Az eskadrila 25 emberét a légnyomás és a föld betakarta. Andrijának semmi baja sem történt. Az óvóhely kilincse a kezében maradt.

S mondtam neki.

- Andrija, mért nem adja ezt a kilincset a belgrádi katonai múzumnak?
- Hát Pisti, te buta vagy! Abba a kis múzeumba ez a nagy kilincs nem fér be.

ARMIJSKE USPOMENE

Uskoro će biti ovdje jesen, koja dolazi sa svojim stalnim pratiocima i sa sivom bojom prirode. Izuzetak čini Pištijev glas, koji pjeva svoju najmiliju pjesmu Dođi mala, sedi mi na buđu, da se izljubimo. I ako ga ne vidim, lako mi je steći o njemu živu predstavu. Sav je u pokretu, a usnice nasmehnute. Ostaje samo jedno pitanje, da li ćemo se poslje demobilizacije ikada u životu sretnuti.

Jugoslovensko ratno vazduhoplovstvo, peta armijska oblast, 34. vazduhoplovna zona. Komandant general podpukovnik Zdenko Ulepić. Kapetan Poropat, komandant eskadrile, lovac bombarder moskito jako je volio Stevota. Rekao mi je: »Sunce ti, Stevo, da imam 10 vojnika kao što si ti, tučem Evropu za 24 časova.«

Velimir Turk

DANAS

danas kada je zora gledala bijele oblake
hodale su priče
uzdasi su
noć svoju mirisali nad grmovima uvenuloga lišća

danas je opet kožom mojom plovio san o tebi

danas u podne zvijezda je naša gmizala mrtvim glasom
kroz ostatake gnjezda neznanih civilizacija

danas je sasvim sama prstom svojim puzala kap nestalih bistrih voda

danas na večer u zrakopraznom miomirisu epifitskih lišajeva
učitelj je opet matematiku okužio fraktalnim kaosom entropije
da su učenici mogli naslutiti nesmisao indikatora konačnoga cilja
nezaposlenost
siromaštvo
depresiju
i konačan egoizam smisla u nebeskom plavetnilu nesmisla sadašnjosti

danas je opet noć dokazala spiralu evolucije
i ne Darwina
i ne Einsteina
tek duh nagrađenih učenika koji su nestali u duhovima prosječnih uspješnih ljudi

UTJEHA

utjeha je u meni
oko u zrcima pijeska
stajala neko vrijeme
dok su kapale klade
hladnih mi izvora zore

utjeha je opet postala ogledalo
svih onih dana
koji su tjestom tvrdih oznaka
ucrtavali grlo gladnih obrisa smiraja

utjeha je krv svih ukrasa bresramnih suza
tjeskobu snova pjevala
na pragovima bosih nogu
beskraj

TRAVA

trava je njihanjem svojih kosa
plesala vječan obris ustroja

vlati su njene kuhale izvor mirisa

usnula je smijeh svih smjehova u krugovima vjetra

trava je jeka smisla praskozorja
mimoidućih vjeverica duhova i vremena

u vlatima njenim vidim glas smisla
spiralu nade

KOJA JE TO

koja je to kugla pješke uskliknula
Eureka

koja je to kocka šaputala
ne diraj moje krugove

koja je to zbirka samih krikova odjekivala
ako nije istina bar je dobro izmišljena

koja je to glava bila proslavljena
uostalom smatram da Kartagu treba razoriti

koja to osnova je obnovljena
vratimo se prirodi

koja to blizina je odjeknula
kako se je kalio čelik

koja je to misao procvjetala
ipak se kreće

koja je to ljubav bjesnila
zaboravite svaku nadu vi koji ulazite
koja je to granica osnovana
kocka je bačena

Zágorec-Csuka Judit

AKAROD-E
férjemnek

Akarod-e azt, amit Isten
Nekünk ígért a legelején,
erőt, tüzet, csöndet, fehér
éjszakákat, egy meg nem
fejthetetlen titokhoz álmokat?

Akarod-e átevezni még
az óceánokat, a havas hegyeket,
viharos tengereket, csak veled
egy új kezdetet az ismeretlen
végzet ellen?

Akarod-e újratekdeni
a tavaszi ébredéseket,
a szerenádokat ablakom
alatt, akarsz-e velem
elaludni?

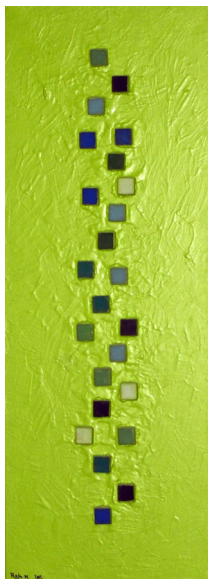
Akarsz-e még táncolni
velem zöld erdők
vizesésénél, megfürödni
a reggeli hajnalban?

Akarod-e azt, amit én
akartam a legelején,
amit Isten ígért nekünk?
Mert még ígért valamit...

*Mladen Rajn
Krist (kombinirana tehnika)*

*Mladen Rajn
Zeleni niz (kombinirana tehnika)*

*Aleksandra Mikolaj
Pejsaž (akril na platnu)*

*Tatjana Kraljić
Most (akril na platnu)*

POMLAD, VELIKA NOČ, LJUDSKI OBIČAJI, POVEZANI Z VELIKO NOČJO, REVOLUCIJA ∞
TAVASZ, HÚSVÉT, HÚSVÉTI NÉPSZOKÁSOK, FORRADALOM

15. literarni večer ∞ 15. irodalmi est

Lidija Alt

CVETОВI POMLADI

Cvetovi pomladi
so zemljin okras,
nam polnijo dušo,
vedrijo obraz.

V vetru pomladnem
se lahno vrte,
plešejo rožnata krilca,
jim barve opojno bleste.

Rosa jim liste umiva,
žar odpira cvet,
čebele jim pojejo hvalo,
ljudje hite jim v objem.

ČEŠNJA

Prebudila se je češnja
v prelep pomladni dan.
Pomigala z nožicami
pod travnimi blazinami,
odprla svetlo zelene oči,
jih jutranja rosa umivat hiti.
Čez veje razprla nežen bel cvet,
se vije kot kita čez in čez.
V opoj cvetja čebele hite,
medice je polno njeno srce.
Krilce bohotno v vetru miglja,
njena se duša vedro smehlja.

PRAZNIK

Bliža se praznik,
veselje otrok,
zajček prihaja,
bo polno dobrot.

Jajček, hren, šunka
pripravljajo se,
potica že vzhaja,
brez nje res ne gre.

Miza, svečano odeta,
šibi se pod težo dobrot,
na sredi cvetje s košaro,
v njej pisanic mavričnih vzorcev, podob.

Otrokom priljubljena, lepa igra
je iskanje daril,
ki v travi so skrita
in v čudežni praznik ovita.

Zlata Frajzman – Pupa

PROLEČE ...

Gledaj kako se budi i kome sjaji?
Sjaji blešči na sve strane sveta ...
Ova grana rascvetena ... pa to je proleče!!!!
Slušaš li????
Sjaji prah ... zlatne li boje????
Budi se sunce
slušaš li svrkut ptica????
Čije je sunce?
Ima li brata ???

Franc Koren

ČAS JE ...

Odprt sem za ljubezen
in s tem za bolečino
in tisti mali tam spodaj
Črni Billy ali Henrik VIII. ali kako si mu že rekla
Čaka,
da te prerešeta
in sproži revolucijo v tvojem telesu
kajti tako se začne čas,
ki dohiteva drugi čas,
bolečina, ki te določa v življenju,
da boš medila v gnezdu nekoga,
ki si mu na platno že zdavnaj narisala vse zvezde,
visoko, sijoče, zelo visoko,
ki jih bo moral sklatiti
čprav veš, predobro veš,
da revolucija, ki sva jo začela,
bo krvava, mastna in pijana,
ampak ne zaradi višjih ciljev,
ne zaradi medenja in ciganskih zvezd
ali že zdavnaj posejanih prerokb.
Taka je pač ljubezen
... in bolečina
In Črni Billy ali Henrik VIII. ali kako si mu že rekla ...
Ta mali tam spodaj, ta osemenjevalec,
On je le revolucionar, kolateralna žrtev,
Nekdo, ki se prerine v prvo vrsto, izprazni naboje in utihne.
Midva!?
Midva sva pa revolucija
Midva bova krvava, mastna in pijana
za vse življenje
Možje in žene vseh dežel
Čas je ...

Janja Magdič

GOSPOD, BODI MOJA LUČ

Praviš, da ponavljam,
kar sem rekla prej.
Toda rekla bom spet!
Zato, da bi prišla tja,
kjer si,
in odšla od tam,
kjer nisi.
Moraš po poti,
na kateri ni nobene ekstaze.
Zato, da bi vedela, česar ne veš,
moraš po poti, ki je pot nevednosti.
Zato, da bi imela, česar nimaš,
moraš po poti,
ki je pot razlastitve ...
Zato, da bi postala tisto, kar nisi,
moraš po poti, na kateri nisi.
In tisto, česar ne veš,
je edino, kar veš.
In tisto, kar imaš,
je tisto, česar nimaš,
in tam, kjer si,
je tam, kjer nisi ...
Gospod,
neviden si,
a vendar prisoten;
nem si,
a vendar z mano govoreč
in z mano hodeč
povsod, kjer sem.
Zato bodi moja luč, Gospod,
in spelji mojo pot iz zablod
na pot,
ki vodi za tabo, Gospod.

ŽIVLJENJE NI PRAZNIK ...

Živiš iz dneva v dan,
In vendar ne veš, kje je tvoj pristan.
Veselja, sreče in miru si na poti želiš,
Ljubezni iskrene in zvestega prijatelja iščeš.
Je že res, da si srečen, če vse to najdeš ...
Ej, prijatelj, pa če ne najdeš, kam potem greš?
Nimam sreče – si rečeš,
Je življenje res tako kruto, se sprašuješ,
Edino meni vse nedosegljivo – se tolažiš.

Ne, človek si, ki ima srce in močno voljo
In zavest, da živiš zato, ker je živeti vseeno lepo ...

Posnemaš druge in hočeš živeti kot oni,
Resnico ljubiš – živiš kot vsi,
A vendar še nisi dovolj srečen,
Zajemi dovolj pravega vina življenja,
Ne omamljaj se z njim, ampak ga živi
In ga živi počasi vse dni,
Kajti življenje res praznik ni ...

Avgust Ošljaj

TIHI GLAS LJUBEZNI

V modrini Neba drhti
V valovih Mure šumi
V mojem ♥ Up budi

Na bregu Mure pozabi na ure
V leseni iži pri domači mizi
Nasloni glavo na moje rame
Verjemi da Tišina bolečino vzame
In večno Radost v ♥ vname

Prižgala za Vedno je Telo
Ne govori - le podaj mi roko
Z ljubeznijo v ♥ letiva v Nebo

VELIKA NOČ (razmišljanje)

Spomnim se, kako sem bila prva leta mojega službovanja na lendavski osnovni šoli pogosto v zadregi, ko smo se pri urah slovenščine namenili pogovarjati o krščanskih praznikih. V tistih časih, torej kakšnih 40 let nazaj, je bilo seveda samoumevno, da je bil učitelj ateist in po možnosti tudi član zveze komunistov. Za verske stvari v šoli ni bilo niti malo prostora! Morda se mi bo kdo nasmehnil, a resnično ni bilo preprosto. Na seminarjih in šolskih učiteljskih konferencah so nam solili pamet in vtepali v glavo, da je naša država ateistična, da je cerkev ločena od države, da verski prazniki pač ne sodijo v pouk in podobne »temeljne resnice«. Šušljalo se je celo, da smo imeli na šoli »vohljače«, ki so hodili okoli in preverjali, ali kateri od učiteljev v domačem krogu morda skrivaj praznuje verske praznike in tak grešnik je bil potem okrcan kot državni nevaren element. Morda so bile samo govornice, nisem prepričana.

A kaj, ko smo imeli v berilih in jezikovnih vadnicah kopicu besedil, ki so izhajala iz verskega prepričanja, pogosto so vsebovala zapletene svetopisemske primere, misli, pregovore in podobne, za marsikoga tedaj kar trde orehe. Finžgar, Cankar, Prežih, tudi Kranjec in drugi velikani slovenske književnosti so bili pač vzgojeni v krščanskem duhu, poznali so Sveto pismo in pogosto črpali iz njega. Bog pomagaj, tako je bilo! In kot vidimo, je tako tudi danes. Pa ni s tem nič narobe.

In v tistih časih seveda ni bilo interneta, da bi v sekundi našel razlago za najrazličnejše verske citate, primere in dogodke! Zadrega je bila pogosto še večja zato, ker so številni otroci hodili k verouku in sem predvidevala, da vedo o teh zadevah mnogo več kot jaz. V resnici razen desetih božjih zapovedi niso vedeli kaj dosti, in zmerom so se hvalili, da se pri verouku samo zafrkavajo s kaplanom, ta pa, ko se mu strga film, tu in tam komu brez pomišljanja primaže klofuto ali dve in to je bilo to. Brskala sem po Bibliji za otroke, različnih strokovnih priročnikov in spraševala mamu, ki je še iz otroštva zelo verna in mi je znala tu in tam kaj pomagati.

V šestem razredu tedanje osemletke smo imeli v učnem načrtu obravnavo črtice Prežihovega Voranca Tri pisanke. Besedilo o otrocih, ki za veliko noč nosijo darila krščencem svojih staršev in se srečajo na trati ob poti, pa primerjajo v cule zavite šarteljne, pisanice (pirhe) ter denar, zataknjen vrh peciva. Kdo ima najbogatejše darilo, čigavo je najrevnejše? Torej se je že tedaj kazala socialna neenakost tudi v obdarovanju – to so moji učenci hitro skapirali. Ni jim bilo blizu, saj pred 40 leti nismo živeli tako bedno kot v Prežihovih časih ali kot DANES! Zelo prisrčna zgodba iz davnih časov, kot so radi pokomentirali učenci, ki so od svojih boter in botrov dobivali takrat za veliko noč že kar kolesa, kasetnike in podobna imenitna darila, ne pa pirhe in kolač z bornim kovancem na vrhu. Na vprašanje, zakaj sploh obdarovanje za veliko noč, nismo našli trdnega, zanesljivega odgovora. Pa res, zakaj? Za

božič bi še razumela, obišče nas Božiček ali Jezušček - ko si Božička še niso izmislili -, in če te kdo obišče, ti praviloma kaj prinese v dar. Za veliko noč nas pa pač nihče ne obišče, kajne? No, dandanes je običaj, da pride h krščencu boter ali botra, nekoč so pa kar otroci sami raznašali darila, kot piše Prežih. In zakaj so darovali prav šarteljne? Ker je to na Koroškem tradicija? Preprost kolač z rozinami, nič posebnega. Otroci in jaz sama smo pogosto ugibali. Danes pa pač manj od torte ne pride v poštev – za veliko noč že ne!

Zelo rada sem imela avtobiografsko besedilo Frana Saleškega Finžgarja Moja mladost in moj oče, ki smo ga obravnavali v petem razredu. Pisatelj je bil pravi humorist. Na račun velike noči se je pošalil v prigodi, ki mu jo je povedal njegov oče, ki je pozimi šivaril pri velikem kmetu na Štajerskem v dolini rečice Palten, torej v Avstriji. Tako je bilo: do fare je bilo tri debele ure hoda. Če je kdo umrl pozimi, so ga preprosto zagreblji v sneg in ga šele spomladi odpeljali do pokopališča. Za veliko noč je bilo tudi predaleč, da bi nosili žegen k fari. Zato so složili gnjat in ovčje meso v košek. To je potem kmetov sinček obesil na smreko, češ da takrat papež blagoslavlja »velikonočni žegen« za ves svet in ga bo velikonočna jed na smreki deležna naravnost od papeža. Sinček je splezal na smreko, obesil košarico z dobrotami na debelo vejo, potem pa stal pred hišnimi vrati, da bi videl, kako bo priplul blagoslov iz Rima. Nakar zares pripluje po zraku proti smreki velikanski planinski orel in začne kljuvati mesnino. Sinček skoči v hišo in vesel pove očetu: »Ata, papež že žegnuje!« Meni so bile Finžgarjeve zgodbe tako smešne, da sem včasih kar pokala od smeha, otroci pa niso dojeli vsebine. Treba je bilo razložiti, kaj pomeni žegen, gnjat, fara, kdo je papež in zakaj je prav v Rimu. No, in ko smo se prebili skozi vse te razlage, da je bilo besedilo obče razumljivo, vsebina sploh ni bila več smešna. So pa učenci radi hitro navezali na humorne pripetljaje iz domačega okolja in zelo odkrito pripovedovali, kako so za veliko noč špricali od jutranje maše, jedli šunko in jajca, preden je bila hrana žegnana, kako se je botra med svečanim kosilom napila in bruhala v kopalnici in podobne zadeve – torej nič zelo duhovnega ni bilo zanje na tej slavni veliki noči.

V osmem razredu smo brali Cankarja, najraje črtice iz zbirke Moje življenje. Tu smo se že srečali s Kajnom in Abelom, Noetovo barko, s hojo od Poncija do Pilata, z rojstvom Odrešenika, velikim petkom, vstajenjem od mrtvih, z Devico Marijo in brezmadežnim spočetjem ... Treba je bilo pošteno zagristi v biblijsko materijo. Otroci znajo biti neusmiljeni, ko ugotovijo, da stopa učitelj po tankem ledu! Pri Cankarju se je pogosto zatikalo. Zapletene povedi, nenavadne besedne zveze, nevsakdanje biblijske metafore so učence povsem ohromile. Kot bi ne brali slovenskega besedila. No, ampak slavna črtica Bobi se jih je res dotaknila! Pripoveduje o dveh prijateljih, revnem in bogatem, o velikonočnem svečanem kosilu, ko bogati deček zaluča krof (bob) svojemu revnemu prijatelju od mize v vežo, da pade krof na tla, a ga revež vendar pobere, ker je sestri obljubil, da ji bo prinesel slaščico od bogate mize. Zame pretresljiv dogodek, ki je kot nalašč tudi za današnji čas, čas, ko preštevamo vse več revežev, pri katerih se svečano pogrjnena miza na

velikonočno nedeljo najbrž ne bo šibila pod težo dobrot. Cankar je znal odlično zadeti razpoloženje, povedati zgodbo tako, da se ti naježi koža. Pa črtica Na peči, v kateri lačni otroci v temi čakajo na mater, da bi prinesla kruh in sanjajo o praznikih, kajti le takrat so se lahko vsaj približno do sitega najedli. Samo ob praznikih je bilo življenje svetlo, znosno. Tako je zapisal: » ... na sam veliki petek je srce polno veselega pričakovanja. Kar je bilo hudega, daleč je. Le še en dan, le še par kratkih ur – pesem se vzdigne glasnejša in slavnejša, plane vriskajoča proti nebu ... O dragi, o bratje, ljubi, kaj se nam ni le sanjalo o žalosti, o solzah, o lakoti?«

In spet bomo praznovali. Čeprav se je april šele dobro začel, velika noč bo pa 20. aprila, so prodajalne prepolne okrasja, čokoladnih jajčk, piščancev in zajcev, okrasnih košaric in podobne bižuterije. Kaj pa duh praznika? Kam neki se je izgubil? Po krščanskem pojmovanju naj bi Kristus z vstajenjem odrešil svet, zato je bila noč njegovega vstajenja res VELIKA. Vstajenje simbolizira notranje očiščenje, torej bi se moral vsak od nas zamisliti nad sabo, svojim početjem, napakami in prednostmi, biti skromen v svoji sodbi o sebi in se odprtih oči zazreti v svet okoli sebe pa premisliti, kako ga lahko naredi boljšega, človeku prijaznejšega, odpreti svoje srce za bližnjega, za vse, ki trpijo in so potrebni sočutja ter pomoči. Samo zunanje očiščenje, zunanja prenova, ki jo označujejo nova oblačila, darila, hrana, zabava, prenajedanje, pretiravanje v vse smeri, niso velika noč, kakor jo pojmuje Cerkev. In nad tem bi se moral marsikdo pošteno zamisliti.

Marjeta Ribarič

MINLJIVOST

Nemogoče! Naša štiridesetletna češnja je zacvetela! Šele začetek marca je, pa že cveti! Nikoli ni bila tako čudovito bela tako zgodaj spomladi. V vsej svoji veličastni belini spominja na čudovito nevesto. To drevo nam vsako leto naznanja konec mrzlih dni in napoveduje pomlad.

Pred štirimi desetletji je drobno vejico sadike češnje posadil na rob sadovnjaka pod hrib moj oče. Vsako leto je rodila debele, hrustljave, sladke češnje, ki jih je lahko nabiral vsak, ki si je upal splezati v mogočno krošnjo. Najprej smo bile na drevesu tri sestre. Nato je oče pošiljal na drevo svoje tri zete. Za njimi so se urili v plezanju po drevesu vnuki. Češenj je bilo vsako leto dovolj tudi za sorodnike pa tudi za sosede in prijatelje.

Cvetovi mogočnega drevesa pa so napovedovali tudi zelo priljubljen praznik, veliko noč. Mama je vsako leto kupila barve za jajčka in nalepke s piščančki in zajci. Nam, svojim trem hčerkam, je dovolila, da smo ji pomagale pri barvanju. V letih odraščanja smo ponavljali priprave na praznik v vedno enakem zaporedju: najprej čiščenje stanovanja, zamenjava zaves na vseh oknih, nato peka peciva in šele tik pred praznikom barvanje jajc. To je bila tradicija in nihče se ni obremenje-

val z otroško ustvarjalnostjo in z novitetami. Na veliko noč nas je mama obdarila s čokoladnimi zajci, pisanimi bonboni v obliki jajčk in s pomarančami. K nam botre niso prihajale, ker se je naša, ki je krstila vse tri, odselila v daljno Argentino in preprosto pozabila na svoje krščenke. Tako je njeno vlogo skušala prevzeti mama s svojimi skromnimi, vendar za nas, otroke, dragocenimi drobnimi darili.

Letos naša stara češnja spet dehti v svoji čudoviti cvetlični opravi. Oče je že nekaj let ne občuduje več, saj ga ni več med nami, mama pa ob pogledu nanjo le še obuja spomine na mlade dni.

Ko češnjeve veje prekrije belina cvetov, poiščem vse okrasne zajce, kure in piščance, ki sem jih shranila prejšnja leta, in jih razstavim po hiši v pričakovanju praznika. Letos bosta vnukinji moji dekoraciji dodali velikonočna jajčk, ki jih bosta po svoje obarvali. Morda bo še katera od njunih ali mojih prijateljic dodala kakšno pisanico. Tudi med darili boter mojih vnukinj se bo gotovo našlo kakšno umetniško obarvano jajce.

Ob pričakovanju praznika občudujemo našo češnjo, kraljico našega sadovnjaka.

Belina cvetov napoveduje novo življenje, prebujanje, rast, razvoj ...

Kdo ve, kdo bo naslednjo pomlad užival ob pogledu na naše cvetoče drevo!

Velimir Turk

U KRUGOVIMA KRUGOVA

kosom sam pjevao jutarnje rose
i u oblicima glasove puštao zbog aure krajolika
znao sam da je dolazak vodene grimase krađa mojega smjeha
i onda sam ustao kao slapoliko pjevanje
kroz prozor je ulazila misao listova koji rastu proljetnom snagom
ali u čemu je bio ulazak maslačkovih perjanica
u krugovima krugova na kraju svakoga fraktala

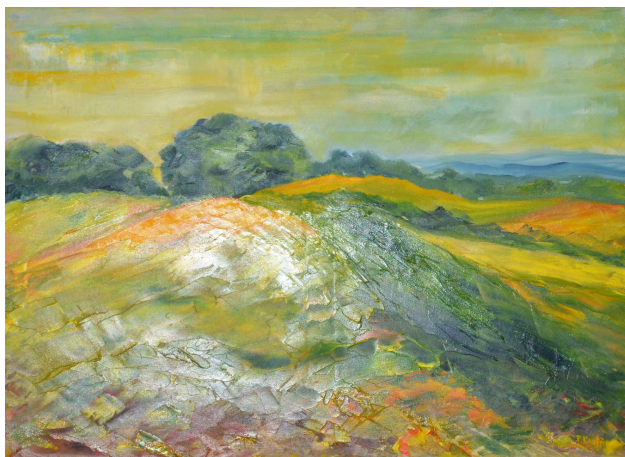
SAM SVOJ GOSPODAR

brzo sam shvatio korake sitnih satova
domaćeg i ne
tuđeg krajolika
ubrzao sam korak da vidim zadnji bljesak seoskih oranica
a što sam mislio nisam vidio
močvaru punu otpalih kišnih kapi na stazama kukurijeka
okrenuo sam i taj list
vidio sam što sam mislio
ulizice u vrhovima bjesnila

kako dolaze onako kao da su pobjednici nekog svemirskoga rata
sjeo sam na krtičnjak
kružio usnama i pjevao molitvu beskućnika
znao sam da je to kraj svih mijena unutar orbite tektonskih pokreta
ali nisam ostao samo na tome
ubrzao sam broj okretaja na veličinu Ludolfovog broja da smanjim zaostajanje
u razvoju postojećega životnoga kruga
i postao sam sam svoj gospodar

ZEMLJA

daleko na onoj strani
vidio sam suton kako bježi
obrisima samoga noćnoga straha
a u blizini još malene cipele zaboravljenoga svetonazora
osjećao sam se kao Trnoružica
san je bio krošnja svih ljudi jednoga davnoga svijeta
bila je tama in noć je izlazila samo da ustane iz kreveta
danom sam dodirivao usne
i rukama grlio obraze
njena je slika visjela kao slagalica nekoga drugoga podneblja

*Pavla Krajnc
Radgonske gorice (olje na platnu)*

*Pavla Krajnc
Bistra hči planin (olje na platnu)*

Marjana Kmet
Koralni greben (olje na platnu)

Marjana Kmet
Proti soncu (olje na papirju)

MLADOST, NOROST, UPANJE, PREŽIVETJE ∞
FIATALSÁG, BOLONDSÁG, REMÉNY, MEGÉLHETÉS

16. literarni večer ∞ 16. irodalmi est

Lidija Alt

MLADOSTNIŠKI SVET

O, kako lep bil je mladostniški svet,
v žarke svetleče ves bil je odet.
Lepota neskončna bila je krog nas,
res rožnato - sanjski bil je ta čas.
Po cesti veselja nas vodil je smeh,
korak bil je njen v ljubezen ujet.
Nje čari se v dušo našo so zlili
in lep nam spomin na mladost so pustili.

UPANJE

Pogled v dušo ljudi
me vedno znova straši.
Žalosti je vse preveč,
res krivičen je ta svet.

Srečo, hrepenenje ljudje so izgubili,
v neznano so korak svoj napotili.
Tavajo po cesti zmote,
iščejo sledi dobrote.

Upanje jih z vrha gleda,
jih bodri in jim velevala:
"Za trpljenjem pride mir,
za temo svetloba zore."
Srečen ta, ki upat' zmora.

PREŽIVETJE

Moreč je trenutek resničnosti,
ko v borbi za preživetje
stojiš pred svetom sam.

Vsa vrata upanja
se ti odpirajo v temo.
Misli otpornejo, žalost rosi ti oko.

Na prašni tej poti
si le zrnce dobrote želiš,
da si z njim revščino dneva
vsaj malo potešiš.

Verona Auguštin

IZ MOJEGA OTROŠTVA (Odlomek)

Naša družina je bila politično izseljena med Madžare, prav tako kot Primorci. To se je dogajalo pred drugo svetovno vojno v letih 1938 in 1939, ko je bila agrarna reforma.

Bogatih so vzeli zemljo in jo razdelili med revne družine. Tako se je preselilo pet družin, štiri so bile iz Gornje in Srednje Bistrice, ena družina pa je bila iz Odrancev. Živeli smo odmaknjeno od dolgovaških vaščanov. Nikoli nas niso sprejeli tako, kot smo si želeli. Vasica je imela le pet hišnih števil, poimenovali so jo Szabúlakos. V petih družinah se je rodilo 20 otrok. Razlike v letih med otroki so bile očitne, ker je bilo dosti otrok. Osem otrok iz naše družine je živelo v svojem otroškem svetu; bili smo najmlajši v vasici. Vsi so nas klicali za Vende. Takrat nismo razumeli, kaj beseda pomeni. Za nas je bila ta beseda preprosto žaljivka!

V šolo smo hodili v Dolgo vas, starejši so se učili madžarščino, mi mlajši smo se pa pozneje učili slovensko. Učila nas je učiteljica Rausova, njenega imena si nisem zapomnila. V enem razredu smo imeli pouk učenci 1., 2., 3. in 4. razreda. Lahko si predstavljate, kako je bilo to zabavno in obenem žalostno. Nismo imeli učil ne zvezkov. Pisali smo na tablice, in tako smo vse svoje znanje sproti brisali.

Ko se je učil en razred, smo drugi poslušali ali smo gledali skozi okno, preštevali breje golobe, kot smo to imenovali, ali čakali, kdaj bo zazvonil šolski zvonec, da bomo lahko pobegnili v naš otroški svet. Nazadnje je bilo v naših malih možganih vse zmedeno, tako da nismo vedeli ne ene in ne druge snovi.

Rada bi vam opisala eno resnično, tragikomično zgodbo, kako smo nekoč hodili v šolo.

Tau je bilou deleč nazáj, da smú šče húdili v škoulú. Negda su nas nej vozili autubusi, hudili smu peški! Nájhúje je bilou puzimi, ka smu si nej meli kaj obúti, túdi slabu smu bilij oblečeni.

Za ubúti smo meli gumijaste črevlje, notri smu meli zasúkane vnúče, či su črévjli bilij prevelki. Stúnfle pa san mejla takše, ka su odspodi nej mele naugice, samú san si je podvúgnula; taú je bilou groznu! Da san prišla v škoulu te se je trbelu dol zúti. Bilou me je jakú srán, ka su tau drúga deca vidila pa su se mi delala norca!

Zaj van te opijšen toú, ka se je zgoudilu, da smu šli iz škoule. Sigdár nas je bilou 6 dicé, ka smu skúp hudili, pa smu se mogli paziti in čakati eden na drúguga, ka se nebi kaj šterumi zgoudilú. Bijla je jakú mrzla zijma. Ednúga jaku mrzluga dnéva, je

pihau jaku mrzel sever, ka smu več šli nazáj kak naprej. Veter je napihal takše zápihe, ka smu nej znali, ge je cesta. Z nami je hodila najmlájša - Maričika, stalnu smu ju mogli paziti. Mij, kak deca, smu se toga navolili.

Tisti dén se je zgudijlo, ka je Maričika spádnula v snejg, ka je nej mogla vö. Fejst smu se z njé smijáli, pa smu ju lepu v snejgí pústili in smu udišli dumou.

Tak smu bilij premrážení, sever je pijhal nasprauti, ka smu kumaj prišli dumou. Njúva hiža je bila prva, pa je mama Maričikina že ud deleč vidila, ka mále Maričike nega! Naša mama je od deleč krijčala: »Ge pa te máte našu Maričikú?« Mij pa vsi v eden glás: «Tan malu dele ud Režujuve hiže smu ju v snejgi pústili.« Te je šče biloú jaku mrzlu, da smu prišli du njé, veter ju je tak zapijhal z snejgun, samu gláva se je malú vidila, kumaj smu ju vö putégnuli. Tak juj je že bilou mrzlu, ka je že samu očij obráčala. Lejku si mijslite, kak žmetnu smu ju vö putégnuli, te smu ju pa šče vlekli dumou. Na vse načijne smu ju nesli, túdi nakli smu ju vlekli, pa se je du douma segrejla, tak smu ju vse sküp zmléli.

Na velku sreču smu ustali vsi zdravi, nej nan je bilou nikaj!

Negda su deca nej bilá tak háklava kak gnjes. Tou nan je bijla velka škoula, ka smu sigdár pazili eden na dúguga. Tak je bilou negda!

Tako smo nekdaj preživljali dneve ob otroških norčijah, z igricami, ki jih danes pozna le malo otrok.

Takrat otroci nismo imeli igrač, našli smo jih v naravi, uporabili smo, kar nam je nudila, vse smo znali v naši otroški domišljiji koristno uporabiti. Lahko rečem, da smo imeli čudovito otroštvo, iz katerega smo dobili veliko izkušenj za nadaljnje življenje.

Zlata Frajzman – Pupa

KORAK PO KORAK

Kad neko ode treba nastaviti dalje, tiho korak po korak u šutnji, sećanju ...
Reći sebi ... ja to mogu ...
Premaknuti stazu sa malim i velikim tajnama ... preboleti!
U pomoć pozvati pamet ... iz čega će nastati spokoj ...
Ko će preskočiti stanice, godišnja doba ...
Na vrhu pera pevuše i kad su sjene ...
A gde je Tvoj korak ???

OGLEDALO

U nedovršenoj noći pišeš reći koje ne razumem ...
Kuda ćeš kad stane ruka?
Hoće li belinu prekriti žalost tišine?
Šta je Tebi?
Daleki glasovi stisak papira i prst ili tvoja slika na stolu?
Sve je to slučajnost ...
Hoće li pesma sačuvati i čega nema ni u ogledalu????

Franc Koren

ISKANJA

Iščem te v obrazih spremenjenih
v nasmehu tujem, ki postaja plah
v hrupu ulic, kjer živijo pesmi,
kjer me postaja svojih misli strah.

Voščene lutke, sive v svojem prahu,
nad mestom dim in misli brez želja,
v temo zavita, kakor da bi se bala,
stopa starka po sledovih joka.

Sledim zorenju neke ideje,
iščem po ostrih, nevarnih zavojih duha,
v prepadih pod belo lupino zavesti
se dama v črnem vsevedno smehlja.

Iskanja so kot umirjeni nasmeški
v času, ki se mi izteka,
pa vendar ti ne vem pričarati
iger morskih konjičkov
ne plesa pikapolonice na okenski polici,
ne grehov svojih misli.

Mogoče je dovolj le to,
da te ljubim
in iščem odrešitev pred samim sabo.

Janja Magdič

DVAJSET LET

Jutri mi bo dvajset let,
ko sem prvič pogledala v svet,
naj pleše in veseli se vse,
le enkrat slavi tak praznik se.

V čašah vince polni se,
naj veselo bo srce,
na moje zdravje izpijmo ga,
vsi izpraznimo čaše do dna.

Zunaj dela se beli dan,
vendar še nihče od nas ni zaspan,
čemu bi se že razšli,
saj moj praznik se slavi.

Sreče, zdravja in vsega lepega
želeli ste mi vsi iz dna srca.
Tudi moje srce je polno podobnih želja,
a največja je ta – da bi zdrava bila ...

MLADOST

Ko majhen otrok si še,
ne veš, kaj je beseda »življenje«.
Ne veš, kaj vse te čaka še,
prihodnost ti neznanka je.
Prostost uživaš, ko še v šolo hodiš,
ko učiš spoznavati svet.
Včasih se v koga še zaljubiš,
pa misliš, da je tvoj ves svet.

Ko šolsko dobo dokončaš,
odpre življenje se pred tabo.
Takrat zaslutiš in spoznaš,
da življenje ni preprosto.

SKOZI MLADOST

Šel si skozi moje življenje,
pogled, nasmeh,
to tvoj je bil pozdrav.
Ti nisi vedel za življenje moje,
a čutil si samoto v srcu mojem.

Si rekel mi, da lepše je življenje v dvoje,
da se rodi iz njega rdeči cvet,
rdeči cvet, ki nikoli ne ovane,
ki le cveti, dehti, obuja vse spomine.

Verjela sem, zakaj bila sem mlada,
očaral val me tvojih je besed,
saj drugo ni bilo kot želja prava
po vsem, kar meni ni razkril še svet.

Danes ne objokujem dnevoov,
ne tožim, da mi v srcu je hudo.
V meni polno je veselja,
rdeči cvet na naju me spominja.

Avgust Ošljaj

POT V SVETIŠČE

Živi O Moje ♥ Ti
Na zadani poti
Do neba Radosti
Pelji se v Kočiji zlati
S tremi Angeli bogati
Prvi je Čistost
Drugi Potrpežljivost
Tretji pa Vztrajnost
Skupaj z njimi ne dovoli
Da prisedejo Ti
Trije rogati vragi
Ti so Zavist, Strah in Jeza

Nehaj jokati
Rajši se na pot opaši
In pet belih konj zapreži
Ti so Nenasilje in Sočutje
Še Ljubezen in Poštenje
A Resnica naj vse vodi
Saj pravo Pot pozna
Ti ne skrbi le poženi
In s pesmijo o Gaji kreni

O Mati treh svetov
O Mati treh časov
O Mati treh odnosov
RazSVETi Pot ki jo ♥ IŠČE
Tu zdaj mrtvo je SMETIŠČE
Naj cilj živo bo SVETIŠČE
Saj ves SVET tja Pot IŠČE

SEM

Nebo in Zemlja ne-dvojena
V objemu kot mož in žena
V Odnosu Ljubezni zanesena

Sonce z mavrico Nebo pokrije
Ko mi ♥ sklad čustev odkrije
Zato le sklad dveh nasprotij išče

Otožnost z vedrostjo mi družī
Ostrost z blagostjo omeji
Drznost s plašnostjo oženi

Pa to obratno prav tako velja
Zato ti ♥ ne deli svet na dva
Saj tako bo poln gorja

Naj mi izgine razočaran svet množin
Da spoznam očaran svet dvojin
Saj ta vodi v radostni svet ednin

UČIŠ SE, DOKLER ŽIVIŠ

Tašče in snahe ne gredo skupaj, to je splošno znano. Klasika! Da je največ najbolj krutih vicev naperjenih prav proti taščam, tudi ni skrivnost. Posebno zveza taščasnaha je kočljiva, težko prebavljiva, medtem ko tašče svoje zete pogosto nadvse cenijo, celo v zvezde jih kujejo!

Pri naju z mojo taščo je bilo tudi mnoga leta jako napeto in sploh ni bilo prijetno, ker imam sama rada prijazne, spoštljive odnose med bližnjimi, na poslovnih ravni pa sploh! Moja tašča se je vselej zmrdovala nad mano: «Ošabna si, predolg jezik imaš in to se ti bo nekoč maščevalo! Boš videla.» Bila sem ji trn v peti, ker sem ji povedala, kaj si mislim o njej. Nikoli ni bila zaposlena (vzgoje otrok ne štejem), v dobrih časih je imela celo hišno pomočnico kot fine lendavske gospe iz »boljših krogov«, kot radi rečemo. Tako nikdar ni kot brezglava kokoš letala zjutraj s tečnim otrokom v vrtec, pa v službo, pa spet v vrtec, pa domov kuhat, potem po možnosti še na kak butast sestanek in podobno. In ko je prišla na obisk k nam, me je na brzino vsakokrat spravila ob živce: najprej je preštelala pajkove mreže po kotih stanovanja, potem me okrcala, češ da so okna nesnažna, nato spet, zakaj otrokoma ne likam majic, češ da ona zlika vse, tudi spodnje gate, da lepše počivajo v omari. Možu sem rekla, naj se pomeni z njo na štiri oči, ker pa iz tega seveda ni bilo nič, sem jo enkrat nahrulila, nekako tako: »Če misliš prihajati k nama v hišo samo zato, da boš kritizirala in iskala dlako v jajcu, bo za moj in tvoj dušni mir bolje, da ne prihajaš več.«

Uh, bilo je, kot bi polil vedro bencina na žerjavico! Prhala je in se usajala, potem pa res ni prišla več na obisk. Mož je občasno peljal otroka k njej, kasneje sta šla sama, ko sta rabila žepnino ali sladkarije, jaz je pa včasih nisem srečala po ves mesec. Pred nekaj leti so jo izdala kolena. »Pretežka si,« jo je okaral moj mož, ko je prišla enkrat v gorice, da preveri, kaj se je gori spremenilo.

»Res sem, tudi zdravnik mi neprestano piha na dušo, naj odložim vsaj dvajset kilogramov.«

»In – zakaj se ne potrudiš? Doma posedáš, se bašeš in buljiš v televizor,« je bil neusmiljen moj mož Joži. Ker je že od mladih nog vitek, niti kilograma več nima kot tedaj, ko sem ga pred 40 leti spoznala, nima nobenega razumevanja do zamaščenih ljudi, ki posedajo pred televizorjem in grizljajo slane palčke ali čips. Prvikrat sem ga slišala kritizirati lastno mater. Opa, velik napredek!

»Saj ne bom več dolgo,« je pohlevno požrla njegovo pikro pripombo, »kaj naj se matram s shujševalno kuro zdaj, ko jih imam že skoraj devetdeset. Če me pobere, me pač pobere.«

Ni mi šlo v glavo: moja tašča se je čudno spremenila. Postala je bolj človeška, toplejša, celo samokritična. In začela je zbijati šale na svoj račun. Povedala nama je prigodo, ki je bila res polna humorja: »Pred dnevi sem šla do svojih gredic na vrtu pri bloku – s palico seveda! Grebem, grebem po čebuli, pulim plevel, kar naenkrat

me pa zmanjka. Najbrž sem omedlela. Visok pritisk, bog pomagaj. Sosed Feri me je našel z nosom v čebuli, z visoko dvignjeno kiklo, ki mi je zlezla gor do pasu ... no in potem smo se popoldan režali, ko je Feri pripovedoval štorijo. Videl je, da sem padla na gredo, stekel dol in mi hotel pomagati, ker sem pa res gora, me je bolj vlekel po tleh kot nosil. In med tem nudenjem prve pomoči se mi je odpela še bluza, tako da je bil Feri deležen pogleda na moje ogromne prsi, ker že dvajset let ne nosim modrčka, kikla je bila pa že itak nekje gori okrog pasu in tako je ugotovil, da niti spodnjih gat nimam ... hahaha, si mislita? Feri trdi, da je bilo bolje kot pornič!« Glasno, od srca se je smejala, da so se ji okrogla lica razlezla kot premeško testo za kruh. Preden smo se tistega dne razšli, mi je rekla: »Zdaj, ko si upokojena, bi me pa res lahko prišla kdaj pa kdaj obiskat.« Vest me je zapekla. Res, morala bi.

In sem šla. Presenetilo me je, kako ima nastlano stanovanje: krpa tu, čevlji tam, vrečke s smetmi sredi hodnika, položnice in aparat za merjenje krvnega tlaka sredi mize ... Je to res stanovanje moje tašče?

»Prosim, brez pripomb, ja?« je pohitela, ko je videla, kako moje oči begajo po njenem teritoriju. Spomnila sem se, da je ravnala ona nekoč natanko tako kot zdaj jaz. Se spreminjam v mojo taščo? Postajam tipična tašča? Saj res, ko pridem k eni ali drugi snahi v Maribor, avtomatično observiram vsak kotiček stanovanja, kot da bi me skrbelo, ali živita sinova v zdravem, spodbudnem okolju, ali snahi dobro skrbita zanju in podobno. Groza! Moram se odvaditi tega! Čimprej, preden mi preide v navado.

Pomenkovali sva se o tem in onem in zdelo se mi je, da je bila mojega obiska zelo vesela. Med vrsticami sem ugotovila, da je osamljena. Njene nekdanje prijateljice so se družile ob kavi v lokalih po Lendavi, ona pa, ki ni mogla hoditi naokoli, ni bila več zanimiva zanje. Tako je žal v življenju. Postaraš se, nimaš moči za tiste najbolj osnovne stvari – in naenkrat ostaneš sam, otoček v širnem oceanu.

»Prihodnjič, ko prideš, mi prej telefoniraj, da te pošljem v trgovino po to in ono,« je rekla na vratih, »ženska zna bolje izbrati in nakupiti kot naš hišnik, ki mi običajno prinaša stvari iz trgovine.«

Nič »prosim« ali »bi morda lahko«, kar skomandirala me je. Torej se vendarle ni tako zelo spremenila. Kot pravimo: Volk menja dlako, narave pa nikoli! Pa vendar me je njena nepričakovana naklonjenost ganila in se nisem obregovala zaradi ukazovanja. Tega je kakšno leto. Pridno jo obiskujem, ji hodim v trgovino, tudi skuham in spečem, tako da sva ustvarili kar prijazen, topel odnos. Ob njej sem postala sama mnogo boljša tašča svojima snahama, torej ji moram biti v bistvu hvaležna za nova, poučna in zelo koristna spoznanja o taščah in snahah.

Aleksander Ružič

ZAPIRA SE CESTA

Siva je cesta,
cvet je ožet,
bela so mesta,
v njih sem ujet.

Besna je roža,
v spominu živi,
roka jo boža
in hrepeni.

Roža je moja,
trnje na njej.
Solza jo moči,
od tega živi.

Zapuščam ti pramen.
Krhek se zdi,
a trd je kot kamen
in v siju gori.

Ti rožo poklanjam,
utripa srce,
krasni spomini
od mene beže.

Zapira se cesta,
ogenj še tli,
bela so mesta,
več upanja ni.

SEJALEC

Razgali belino,
trikotno temino.
V luknji ugaša,
se vpraša, se vpraša.
Sejal si, boš žel?
In zopet in zopet:
razgali belino,
trikotno temino.

Ha!

Ogenj ugaša v rutino,
telo se spreminja v temino.
Ogenj utihne,
dušo odpihne.

IŠČEM ČLOVEKA

v ogledalu
pod rušo
za vrati
nad oblakom
med nogami
ob sebi

dolgo iščem
že dolgo iščem
menda že predolgo
bi mi povedali
ali že zares
predolgo iščem
prosim
ali bi mi povedali
kaj iščem

da ne pozabim

NE VERJAMEM

Ti,
ki si iz svinčenih časov;
ali si iz svinca?

Ne verjamem:
če bi bil iz svinca,
me ne bi preganjal,
me ne bi tepel ...

Zakaj mi sedaj ponujaš roko?
Se mar bojiš?
Ne verjamem:
če si iz svinca,
ne moreš imeti duše.

Zakaj mi sedaj ponujaš roko?
Si mar spregledal?
Ne verjamem:
če si iz svinca,
ne moreš imeti oči.

Morda pa nisi iz svinca?
Morda so te le vlili v svinec?

Žal,
ne morem ti pomagati!
Moral boš v njem zginiti:
počasi, brez svetlobe.

Že sem poskušal,
toda svetloba se te ne prime.
Torej boš moral zginiti –
v svoji temi.

Velimir Turk

OD SVIH I OD SVEGA

korakom sam svojim tražio
glasove
nisam vidio
znao sam
da dolaze jutra
u kojima više ne će biti
što nije
samo osjećaj sreće
nosom sam svojim kružio nad glavama neba
tragovi su bili suhi
a njima je bio obzor velik kao sunce
ni kiše više nisu bile da uzmu
davale su osmjeh
tvoje blizine
plivajući vjetrovima ljepote
da shvatim moć
koja ushićena bezbrižnosti mirno spava
na krilima ljubavi jednoga prema drugome
bio sam zdrav
od svih i od svega

DA NE ZABORAVIMO

trave su pjevale
osmjeh u svim nebeskim bojama
kada smo ona i ja
pili čistoću vodenoga vala
upijali smo krošnje
smiraja u pabircima vječnosti
i krugove smo posvojili
i energijom smo smirivali nuspojave kušnje
da auru svoju uznesemo k duhovnome miru
a toplinu svojega doma nadvisimo ljepotom osjećaja
i da volimo svu svoju djecu
od jednoga kraja svijeta do drugoga svemira
da su nam blizu svaki kamen
svaka biljna rosa u tragovima života
pjevale su trave
da ne zaboravimo
da imamo samo jedan drugoga

Zágorec-Csuka Judit

Versek új kötetbe

FENYŐERDŐBEN

Gyertyát gyújtanak
fenyőerdő mélyében
kis manók, kis házikó
kellős közepében, fehér
hóval terítik meg
karácsonyi asztaluk,
illatos mécsesek
bűvöletében
hegedűjük hangja
beharsogja
az éjszaka
csendjét.

Erdei favágók
nagy tüzet raknak,
s pihennek meg,
öreg baglyok
szeme fényében,
várják a téli
hold titkos
üzenetét.

TALÁLKOZÁS A FÉNNYEL

A reggeli napfény
átszűrődik az öreg
tölgyfa kérgein,
eléri a legelésző
fiatal csikó leheletét
a zöld réteken,
az erdők mélyét,
az aranyba öltözött
 eget, áthatol a rügyet
bontó fák ágain,
felmelkedik a
hófedte hegycsúcsok
szirtjeire, s megáll
a tengerek felett,
áramlik felém,
átjárja a szívem
ütőereit, találkozik
velem, majd lemerül,
s elveszik a naplementével
a sötétségében.

A SZENT FÖLD

Pál Péternek

Ne helyezz görbe
tükröt magadnak,
ne gyötörjenek
helytelen válaszok,
lovaglásra máshol
is van hely,
alkalmas,
alkalmatlanabb,
de a szent föld
itt van, s teremhet
neked gyümölcsöt,
apró diót,
édes szőlőt,
cseresznyét,
e föld felemelhet,
de el is temethet.

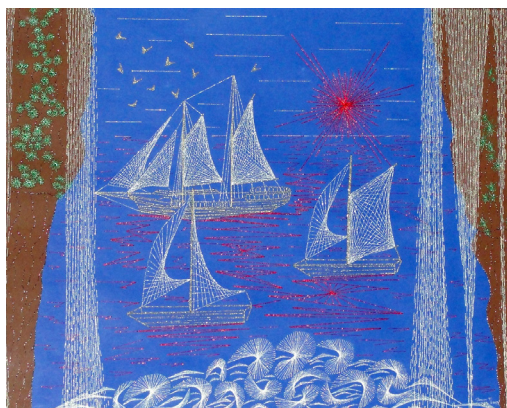
Mladen Palić
Vizija (olje na platnu)

Mladen Palić
Vizija (olje na platnu)

*Tihana Turk
Marina (okrasna nit)*

*Tihana Turk
Marina (okrasna nit)*

VIDIM, PORTRÉTI V PESMI IN PROZI ∞
NÉPTÁNCOS A BARÁTOM, NÉPDALÉNEKES A BARÁTOM, ÍGY LÁTLAG ÉN, PORTRÉK VERSBEN
ÉS PRÓZÁBAN

17. literarni večer ∞ 17. irodalmi est

Lidija Alt

SANJE

Koliko je ljudi,
toliko je sanj.
Kažejo nam pot,
preko uspehov
ali zmot.
V nas čakajo na čas,
ko bodo vzkilile
in se v resničnost spremenile.

MALI ČUDEŽI

Hčerki Nani, oblikovalki nakita

Sanjavo stopa svoji pravljici naproti,
prepušča se umetnostni lepoti,
duša ji skrivno sporočilo je pustila,
ji čustva nežna v spretnost je izlila.

Hiti zdaj svoji pravljici naproti,
na tej poti je prav nič ne zmoti.
Mali čudeži v neskončnost se vrstijo,
nam telo in dušo z napojem bogatijo.

IGRA Z ODTENKI SVETLOBE

Biserki Sijarič, fotografinji

Svojim sanjam vztrajno je sledila,
se umetnosti lahko prepustila,
kot večna iskalka podob
hiti vsak dan z budnim očesom na pot.

V igro z odtenki svetlobe se rada poda,
zidove krasi umetnost njenega duha,
nagovarja nas z lepoto tišine,
ki večno je tu, nikoli ne mine.

Verona Auguštin

NAŠA ZBOROVODKINJA

Smo lepa mlada dekleta,
fantje krasijo naš zbor.
Moti nas zelo,
če nekateri na vaje ne hodijo.
Včasih Tanja nas okara,
da preglasni smo,
a nič zato,
še hvaležni smo za to!

Pridno vadimo vsak torek,
zdaj tu, zdaj tam,
kjer prostor je,
veseli smo,
ker skupaj smo!
Naša Tanja se ne trudi zaman,
saj svet že ve:
naš zbor res dober je!

Ko soprani zapoje,
sliši se zares tako,
kot da polo bi nebo!
Z alti posteljka je vsem postlana!
Tenorji včasih preglasno zazvenijo,
tako da nas vse preglasijo!

Zapoje še trije basi,
čudovito zazveni,
res smo dobro usklajeni!
Le včasih tenorji narobe uglašeni so,
da iz takta nas speljejo.

Dekleta poslušna smo,
fantje klepetulje so,
da utišati jih je težko,
ves čas po svoje razpravljajo.

Končno vsi poslušni smo
in lepo zapojemo.
Lepo nam v zboru je,
petje naše je veselje!

Zlata Frajzman - Pupa

OTAC MOJ

Prateći njega već godinama ...
Može se za sigurno reći,
da se radi o biću, meni dragom,
poštovanom, ljubljenom ocu mom.

Frajzman je bio prepoznatljiv,
ali i uvek s korakom napred,
kada je u pitanju ono njegovo ...
Žena, deca ... njegova pupa.

U onim vremenima,
kada je izuzetno teško ostati svoj,
zadržati vlastiti stil, svoj svet,
izdržavati svoju familiju,
biti za volanom,
kilometrima udaljen od svojih najdražjih ... to uspeva!

Sagraditi zid, stati iza njega
i pokušati u svojim granicama moći,
svet nama učiniti lepšim i boljim.

U njegovom svetu - u središtu
smo postojali samo mi,
njegova familija – njegova pupa!

VIŠNJA

Tvoja snaga je ostala u meni ...
Jaka sam!
Kuća u kojoj živim, dišem, koračam tvojim stopama ...
Pod drvetom, kojeg smo posadili, je hlad.
Prikaže se sena tvoja,
Izpružena ruka tvoja.
Sećam se lepih dana,
Čega sada nemam.

INDIA

2014. november 18.

A reptér tele van olyan emberekkel, akik vagy szeretnek utazni, vagy kényszerből teszik. Legtöbbjük társaságban utazik, én viszont jobban szeretem, ha van mellettem egy gondoskodó feleség. Göncz Norbert vagyok, világutazó... A gyönyörű nő pedig, aki vigyáz rám, hogy el ne vesszek a világ legérdekesebb országaiban feleségem, Réka. Utolsó utam Svédországba vezetett, ezért feleségemmel elhatároztuk, hogy egy melegebb éghajlatú országba látogatunk el. Végül Indiára esett a választás. Vonzó volt számunkra a kultúra, a vallás és a sajátos életmód. Dél-India volt a fő célunk, de úgy döntöttünk, ha már Indiában járunk, akkor nem hagyhatjuk ki Új Delhit és minden indiai legszentebb zarándokhelyét, Varanasit sem. Megszólal a hangosbemondó, feleségem izgatottan megszorítja a kezem, és a hihetetlen Indiába utazó emberek társaságában mi is fölszállunk a gépre. A repülőgép kapitánya köszönt minket, majd a légikisasszony bemutatja a repülőgépen szokásos „rögzsítés biztonsági öveiket, valamint kapcsolják ki mobiltelefonjaikat” című produkciót. Izgatott vagyok... Hallom a turbinák hangját, a repülőgép a magasba emelkedik, Réka megszorítja a kezem, váltunk egy mosolyt és... repülünk.

Sokan kérdezték tőlem, miért novemberben megyünk Indiába. A válasz egyszerű: a nyári monszun csapadékosabb és melegebb, megnő a levegő páratartalma, és egy európai ember számára az első két nap még novemberben is nehéz, nemhogy júliusban amikor a legtöbb csapadék esik. A téli monszun idején a páratartalom sokkal kiegyensúlyozottabb, hiszen a levegő lehűl, és a csapadék mennyisége csökken. Feleségem az India útikönyvet olvassa, én pedig beletemetkezem az írásba, és a hindu vallás tanulmányozásába.

2014. november 19–20.

Hajnaltól érkezünk meg Új Delhi repterére. A csomagjainkat összeszedve elindultunk a kijárat felé, de előtte még a reptér dolgozóinak jóvá kellett hagyniuk a vízumunkat a pultnál. A pasas komoly problémába ütközött, amikor a számítógépen nem tudott megszabadulni az állandóan felpattanó error ablakkal. Valószínűleg elnyomhatott valamit, így kellett egy kis idő, amíg rájött, hogy nem az ikon mellé kell kattintgatni, hanem az OK gombra. Miután lepecsételték az útleveleinket, elindultunk kifelé. A reptér előtt leintettünk egy taxist, aki egy Hindustan Ambasadossal elvitt minket a szállásunkra, nem messze a város központjától. Útközben találkoztunk néhány tehénnel, akik ott álltak, ahol éppen tetszett nekik. Indiában ugyanis a tehén a hinduk szent állata, és ha egy tehén elállja az utat, senki sem türelmetlenkedik. Amint a tehén elmozdul az útról, a kocsik lavinaként indulnak meg, és igen gyakoriak az ütközések. A sofőröket ez mit sem zavarja, hiszen itt szinte minden autón vagy horpadás vagy törés látható. Sofőrünkkel – akit melleleg

Manpred Singh-nek hívtak – beszélgetésbe elegyedtem, és kiderült, hogy szikh vallású, ami igen elterjedt vallás Indiában. A férfiak a Singh utónevet viselik, turbánt hordanak, és sosem vágatják le a hajukat, szakállukat.

Azt mondta, India egy csodás hely, és hogy biztosan élvezni fogjuk az itt töltött időt. A szállásra nyolc óra körül (nálunk hajnali egy) érkezünk meg. A sofőrünket kifizettem (természetesen rúpiában), és miután megkaptuk a szobakulcsot, lezuhanyoztunk és aludtunk, hogy kipihenjük az utat, és a jetlag-et. Délután 5 körül ébredtünk, és elhatároztuk, hogy körülnézünk a városban. India kétarcúságának a modern és fejlett részét ugyanis maga a főváros, Új Delhi testesíti meg. A házakat plakátok borították, és minden utcán standok voltak, ahol az apró emléktárgyaktól kezdve az ennivalóig mindent lehetett venni. Indiában melegen ajánlott az, hogy az értékeinket mindig tartsuk szem előtt, ugyanis itt is – mint bárhol máshol a világon – működnek a zsebtolvajbandák. Találtunk egy hatalmas piacot, ahol minden kapható volt, és az árakból lehetett alkudni. Sikerült vennem magamnak egy vastag bőrkötésű noteszt, és egy könyvet mindössze 150 rúpiáért, valamint feleségemnek és magamnak 2 sálat 80 rúpiáért. A piacon észrevettem, hogy sok helyen szentélyek állnak egy-egy istenség tiszteletére. A legnagyobb Ganesha a pénz istenének szentélye volt, ami nem meglepő egy piacon. Az oltár előtt füstölők égtek, és étel állt, amit az eladók elmondása szerint minden nap cserélnek. Az indiaiaknak mindenre van egy istenségük. A legnagyobb tiszteletnek Shiva, Rama és Krishna (Vishnu reinkarnációi), valamint Brahma, a világ teremtője örvendenek. Mivel sok emléktárgy és ajándék nehezedett ránk, elindultunk haza a neonfényben megvilágított, fűszer illatú utcákon. Szállásunkon megvacsoráztunk, és mivel a hinduk nem esznek marhahúst, és a mi gyomrunk nem volt hozzászokva az indiai konyhához (ha az ember nem csípősen kéri az ennivalót, az annyit jelent, hogy hat csili helyett kettőt tesznek bele), a csirkecurry mellett állapodtunk meg naan kenyérral (ez az indiai kenyérlepeny egyik neve). Amikor megettük a vacsorát, egymáshoz illesztettük a kezeinket mintha imádkoznánk, derékban kicsit meghajoltunk, és egy „namaste”-val megköszöntük azt. (A namaste ugyanis Indiában meghajlást, hódolatot, tiszteletet jelent).

2014. november 21.

Reggel leadtuk a kulcsot, megköszöntük a vendéglátást, és sietve megnéztük a Kutub Minárt, a világ legmagasabb minaretjét. Indiában ugyanis megtalálható az iszlám, a szikh és a buddhista vallás egyaránt. Mivel csak 12 napot tölthetünk Indiában, és fő úti célunk Dél-India volt, egyetértettünk abban, hogy egy nap nem volt elég Delhiben, de jöhet Varanasi. Leintettünk egy riksát, és a sofőr pillanatok alatt eljuttatott minket a vasútállomáshoz. Fölszálltunk a vonatra, volt egy kis gond a fekvőhelyekkel: a vonaton kettőnknek egy jutott, így elhúztuk a függőnyt a fölső „ágy” előtt, a csomagunkat párnaként használtuk, és a szűk helyen összebújva aludtunk el. A vonatút 12 óráig tartott, mert a szerelvény éjjel 3 órát állt.

2014. november 22.

Megérkeztünk Varanasiba, és a Buddha hotelben találtunk szállást. Reggelire hatalmas palacsintát kaptunk banánöntettel és csokoládészósszal. Isteni volt. Reggeli után elindultunk a hinduk szent folyójához, a Gangeszhez. Varanasi a hinduk szent városa sokkal inkább a régi Indiát festi le nekünk, és tökéletes ellentettje Új Delhinek. Az ember úgy érzi, itt megáll az idő. Ahogy végigsiettünk az utcákon, néha megütötte orrunkat a bűz, ami a higiénia hiánya miatt hatalmasodott el a Gangesz partján, hiszen naponta több száz halottat égetnek ott el. A hinduknak kiváltság az, ha a szent folyóba szórják hamvukat, és a család énekelve, vidáman gyászol, hiszen szerették eléri a mokshát, ami a megszabadulást jelent a szamszárától, azaz a reinkarnációtól. A teheneket és a szent embereket nem égetik el, hanem a vízbe dobják, és hagyják elsüllyedni. Rékát az égetések láttán a rosszullet kerülgette, de végül nem lett komolyabb baj. Eléggé sokkos állapotba került, amikor az utcán kolduló kisgyerekeket és leprás embereket látta, ez csak olaj volt a tűzre. Elhatároztuk, hogy beülünk egy hajóba, és hajóznak a Gangeszen. Egy kislány apró mécseseket kínált 10 rúpiáért, és aranyszívű Rékám által egyből 100 rúpiával lett gazdagabb. A mécseseket meggyújtottuk, és a vízre helyeztük emlékül a halottaknak, miközben a folyóban több száz ember mosta le magáról bűneit. A Gangesz partján este valószínűleg egy hindu vallási ünnepet tarthattak, ugyanis minden narancssárga színben pompázott, táncoltak, énekeltek és minden embert megáldottak.

2014. november 23–24.

Tegnap este már bepakoltuk a bőröndjeinket, és reggeli után egy riksával elindultunk Varanasi repterére. A SpiceJet nevű indiai légitársaság gépére felülve rövid idő alatt már Chennai repterére értünk. Itt megtekintettük a város híres templomát, a Kapaleeswarar templomot, ami Shiva isten kegyhelye. Az utcákon sétálva észrevettünk egy nagyobb templomot, amelynek a bejáratától harangszó hallatszott. Miután fölküzdöttük magunkat a hatalmas lépcsőkön, megláttuk a harangot, és a körülötte álló turistákat, akik fölugrálva próbálkoztak megszólaltatni azt. Az egyik ottani narancssárga ruhába öltözött szerzetestől megkérdeztem, mire jó ez, mire ő azt felelte, hogy aki megkondítja a harangot azt jó szerencse fogja kísélni. Réka és én elhatároztuk, hogy közösen kondítjuk meg, így háromra fölugrottunk és közösen meghúztuk a harangra erősített szalagot. A harang megcsendült, mi mosolyogtunk, és a papnak is mosoly ült az arcára. Beszélgetni kezdtünk, és mialatt körbevezetett minket a templomban álló szentélyek között, elmagyarázta, ki minek az istene, valamint beszélni kezdett nekünk a hinduizmusról, a kasztrendszeréről, a reinkarnációról, a meditációról és Satya Sai Baba tanairól.

2014. november 25.

Szabadnap a városban. Elhatároztuk, hogy megengedünk magunknak egy kis pihenést, így meggyújtottuk a füstölőket, amiket a piacon vettünk, és teát ittunk. Kipróbáltuk a meditációt is, Rékának sokkal jobban ment, mint nekem, hiszen nem

tudtam megszabadulni az írás gondolatától. Egy párnán törökülésbe helyezkedtünk, kezünket a térdünkre tettük, és meditálni próbáltunk. Az omm szó ismétlése megmosolygatótt bennünket, így nem tartott sokáig a meditációnk. A hinduizmusban viszont fontos a napi legalább 1 órányi csend és meditáció. Segíti a pozitív gondolkodást, és egyengeti az utat a megvilágosodás felé. Ebédre a szokásos csirkecurryt ettük, este sétáltunk a városban, és mire visszaértünk, már sötétedett. Ittunk még egy kis teát, és elhatároztuk, hogy holnap még pihenünk egy napot.

2014. november 26.

A 2 nap pihenőből végül 3 lett. Az indiaiak nagyon kedves emberek, de érdekes, hogy vannak, akik a kasztrendszerrel még mindig nagyon komolyan veszik. Igaz, kezd kiveszni a modern Indiában, de a kis falvakban, városokban még mindig betartják. Érdekes dolog ez a kasztrendszer. Az indiaiak alapvetően 4+1 kasztot tartanak számon. A papoké (brahmanok) a vezető szerep, utánuk a nemesek (ksatriják), a kézművesek, kereskedők, földművesek (vajszják), a szolgák (sudrák), majd a 4 nagykasztba nem tartozó rabszolgák (párják) következnek. A kasztrendszer merev társadalmi rendszer, és nem lehet kilépni belőle, valamint más kasztbelivel nem lehet házasságra lépni.

2014. november 27.

Chennaiből Maduraiba utazunk repülőgéppel.

2014. november 28.

Házassági évfordulónkat Maduraiban ünnepeltük. Feleségemnek reggelit hoztam az ágyba, főztem neki egy kis teát, és miután megreggelizünk, meglátogattuk Madurai főbb látványosságát, a Meenakshi Sundareswara Templomot. A templom összességében 12 toronycsoportból áll, melyek részletesen és aprólékosan kidolgozott istenségeket ábrázolnak. A négy legmagasabb torony mindegyike körülbelül 50 méter magas, ezek közül a déli toronyba lehet felmenni. Fönt, a torony tetején gyönyörködhettünk a látványban, majd egy gyors csókot váltottunk, és lesiettünk a toronyból. Visszafele jövet az utcán belecsöppentünk egy hindu lakodalom kellős közepébe, és mivel az indiaiak szeretik a fehér embereket, a násznép és az újdonsült házaspár ragaszkodott hozzá, hogy ott legyünk az esküvői fotón. Aztán leültettek minket az asztalhoz, ettünk-ittunk és táncoltunk velük. A végén megköszöntük a vendéglátást, és a házaspárnak sok boldogságot kívánva elindultunk a szállásunkra.

2014. november 29.

A reptéren várakozunk... Mindketten egy kicsit szomorúak vagyunk, amiért itt kell hagynunk ezt a gyönyörű országot, és kedves lakosait. Felejthetetlen élményekkel lettünk gazdagabbak, és mosolyogva nézünk egymásra, amikor a gép a magasba emelkedik. Az ajándékok és az emléktárgyak a bőröndjeinkben lapulnak, és ha nem is jártunk ott, de elhoztuk magunkkal a Tadzs Mahalt, aminek már ki is jelöltük a

tökéletes helyet otthonunkban, méghozzá a nappaliban a TV fölött. Így mindig emlékezni fogunk erre a gyönyörű országra, akárhányszor elhaladunk mellette. Délután megérkezünk a Liszt Ferenc Repülőtérre, ahol az európai hó és hideg várt bennünket. Amikor hazaértünk, és fürdés után befeküdtünk az ágyunkba feleségemmel, megállapítottuk, hogy India igenis megérdemli a „hihetetlen” jelzőt.

KÉKTÚRA

Lassan egy hónapja, hogy hazatértünk feleségemmel Amerikából, a yellowstone-i kiruccanásunkról. Mivel mindkettőnknek hiányzott a túrázás, ezért elhatároztuk, hogy felmegyünk a Mátra legmagasabb csúcsára, az 1014 m magas Kékestetőre. Mielőtt nekivágtunk volna az útnak, én szokásom szerint utánaolvastam a látnivalóknak és a növény és állatvilágának, hogy tudjam, mire érdemes odafigyelni túrázás közben. Sok ritka növényfaj található a Mátra hűvös, északi lejtőin, mint például a bérci rózsza, a pávafarkú salamonpecsét, a poloskavész és a kék virágú havasi iszalag. A köves helyeken jellemző még az erdei holdviola és a hármastevelű macskagyökér. Több védett páfrányfaj is van itt, mint például a szoros- és a karéjos vesepáfrány, valamint a hazánkban csak itt élő havasi szirti páfrány. Reménykedtem benne, hogy találkozni fogunk minél több ilyen növényvel. Hajnalban nekivágtunk az útnak. Szendvicsekkel, térképpel és vízzel megpakolt hátizsákok nehezdedek hátunkra, amikor kiszálltunk a kocsiból Mátraházán. Felsétáltunk a buszállomástól az útelágazásig, és innentől már a Kéktúra útvonalán haladtunk. Erősen kapaszkodtunk, hiszen a meredek vidéken néhány perc múlva már a házak fölé értünk. Aztán, mivel a Kéktúra a következő kanyarnál rövidít, felkapaszkodtunk a keréknyomos úton, és jobbról láthattuk magunk mellett az aszfaltcsíkot, amiről percekkel ezelőtt indultunk el. Újra letértünk az aszfaltos útról, és folytattuk utunkat a déli sípálya felé. A bükkösben feleségem felhívta a figyelmemet egy sziklán pihenő hegyi fehérlepkére, amely a Mátra egyik ritka lepkefajtája. Megpróbáltam megközelíteni a fényképezőgéppel, hátha tudok készíteni róla egy képet, de abban a pillanatban, amikor megnyomtam a gombot, felrepült. Szerencsére még éppen sikerült megörökítenem a kis lepkét, és így folytathattuk utunkat. A képen csak utólag vettem észre, hogy a sziklarepedésben volt egy északi fodorka, de úgy látszik a lepke szépsége olyannyira lekötött, hogy a növénynek nem is szenteltem különösebb figyelmet. Fölfelé haladva megállapítottuk, hogy a *Parmelia conspersa* nevű zuzmó az úttörő növény. Ez utóbbi nevét is a feleségem kutatta fel az interneten, miután hazatértünk. A déli sípálya aljánál egy monoton kaptató fogadott minket. Lassan sétáltunk a sípálya csúcsáig vezető úton. Figyeltük az előttünk kergetőző lepkéket, amikor feleségem hirtelen felsikoltott. Ismerős volt ez a sikoly, hiszen hasonlított, sőt mondhatnám teljesen megegyezett azzal a sikollyal, amelyet akkor szokott kiadni magából, amikor egy kígyóval találkozik. Egy erdei siklót látott az út melletti erdőben, és szokása szerint úgy megrémült, hogy meg kellett állnunk, hogy kifújja

magát. Miután ráeszmélt, hogy az erdőben nem csak egy sikló van, már nem volt megállás. Olyan gyorsan akart felkerülni a hegytetőre, amilyen gyorsan csak tudott. Rohantunk vagy 10 métert, de miután észrevette, hogy nem az ő szakterülete a rohanás, lelassított, és két perc múlva már nem is emlékezett az esetre. Békésen és kigyómentesen folytattuk utunkat a Kékestetőre. Az erdőből, amely mellett haladtunk, madárdal hallatszott. Örültem volna egy hiúzzal való találkozásnak (feleségem kevésbé), de sajnos ez nem következett be. Helyette inkább egy kerecsensólymot láthattunk az égbolton szárnyalni. Próbáltam készíteni róla egy fényképet, de ez sajnos homályos lett, hiszen erős volt az ellenfény. Így hát nem is próbálkoztam több képpel. Kijelentettem, hogy én bizony bemegyek az erdőbe, és körülnézek, hátha sikerül valamit lencsevégre kapnom. Feleségem mindig csak a kigyókra figyelmeztetett, és azt hajtogatta, hogy ő majd megvár az úton, ahol nem eshet baja. Az erdőben hűvös volt, és miközben a fákat figyeltem, furcsa zajra lettem figyelmes. Egy gímszarvas egy őz társaságában rágott jóízűen egy facsemetén. Hallottam, hogy a természetvédők ennek kevésbé örülnek, és hogy a vadászok sem tudnak segíteni a helyzeten, hiszen a Mátrában rengeteg szarvas, őz és vaddisznó él. Kihagyhatatlan alkalom volt. Egy percre sem tévováztam, és meg is örökítettem őket egy közös képen. Hallottam denevérekről is, de ahhoz, hogy találkozhasam a szárnyas egerekkel, a feleségem nélkül és este kellett volna kijönnöm a Mátrába. Kisértam az erdőből, és feleségem aggódó szemekkel nézett rám, mire én büszkén mutattam neki a szarvasról és őzről készített képeimet. Kijelentette, hogy neki aztán mindegy, még ha muflon is van rajta, de ő akkor is féltett engem a kigyók közt. Megnyugtattam, hogy még egyben vagyok, és nem csípett meg semmi. Már csak néhány méterre voltunk a hegy csúcsától. A tévétorony egyre magasodott elénk, és mi egyre gyorsabban haladtunk. Két-három perc múlva már fent is voltunk a Kékestetőn. A hegytetőn büfék és butikok vártak ránk. Feleségem és én felfrissítettük magunkat egy-egy üdítővel a hosszú út után, és a szendvicsek száma is jelentősen megcsappant. Felsétáltunk a nemzetiszínűre festett emlékműhöz, és készítettünk magunkról egy képet 1014 méteren. Mivel volt még időnk, felsétáltunk a tévétoronyig, ahonnan csodálatos körpanoráma nyílt elénk. Mivel tiszta volt az idő, a Mátrán kívül még az Alföld irányába is elláthattunk. Az utat Mátraházától a Kékestetőig gyenge 2 óra alatt tettük meg, és büszkék voltunk magunkra, hiszen most már itt is jártunk, nem beszélve a sok élményről, amit a hely nyújtott nekünk. Hazatérés előtt még beültünk a tetőn található étterembe, és ettünk, hogy ne csak szendvicseken éljünk egész nap. Egy kis időt szántunk még relaxációra és nézelődésre a butikokban, majd elindultunk az úton, amin följöttünk egészen Mátraházáig. Onnan pedig már egyenesen hazafelé tartott az utunk.

OSZTÁLYKIRÁNDULÁS

Közeleg az iskolaév vége, és én még mindig itt ülök a székhez szögezve a pad mögött, az osztályfőnök meg csak mondja, mondja és mondja... Szívesebben lennék Skóciában, Írországból vagy Új-Zélandon vagy akár Mordorban, mint itt, ebben az istentől elhagyott iskolában, a négy fal között.

Csabi mellettem ül, és mint általában, ő sem csinál semmit. Miért is csinálna? Hiszen itt az év vége, igaz még hátra van egy hónap, de attól még itt van. Mindenki úgy érzi, hogy lazíthat, és hogy most már mindegy, akárhányas is lesz év végén. Mindenki ül a saját kis világában, és bambul maga elé, miközben a tanár a szemközti lévő falnak magyaráz. Annyit ki tudtam venni a mondanivalójából, hogy Petőfi, meg hogy Alföld, de Csaba arcáról inkább azt olvasom le, hogy szerinte a kvantumfizikáról van szó, és azt hiszem, ez alól én sem vagyok kivétel. Éppen a verset elemezteti velünk a tanár, de én úgy érzem, hogy a relativitáselméletet próbálja megfejteni egy tizenhat éves diákkal. Nem is tulajdonítok az egésznek különös figyelmet, így hát felveszem a „nagyon unom a tanórát és inkább alszom egyet” pózt a padon, és a gondolataim máshol kalandoznak. Csabi is valami hasonlót tesz, csak ő éppen a superman pózt veszi fel.

Egyszer csak azt hallom, hogy valaki hív, aztán már azt is, hogy valaki bökdös. A hangja nagyon ismerős... Az osztályfőnök volna az? Felkapom a fejem, és azt látom, hogy szemöldökét ráncolva figyel engem, majd „Csaba uraságra” irányítja mutatóujját és őt is oldalba böki. Érzem, hogy baj van. Mivel hozakodjak elő? Nem tudtam aludni? Meghalt a kutyám? A kocsiriasztó szól egész éjjel? Most már mindegy is, hiszen érzem, hogy túl késő, itt a vég.

Megszólt:

– Fiatalember... Mit hoz fel mentségére?

– Tanár úr én csak... én... Nem tudtam aludni, mert a kutya egész éjjel ugatott – mondtam.

Persze ez nem volt igaz, hiszen éppen Rékáról álmodoztam, aki egy paddal ült előttem.

– De hiszen nincs is kutyátok – jegyezte meg valaki.

– Göncz úr, Molnár úr... Ugye tudják, hogy ezért osztályfőnököt adhatnék önöknek? – kérdezte cinikusan az osztályfőnök.

– Igen tanár úr... – mondtuk.

– És remélem Martinecz kisasszony is megtanulta, hogy nem illik óra közben levelezni a padtársával! – mondta az osztályfőnök anélkül, hogy hátranézett volna.

Réka lesütötte a szemét, és bocsánatot kért.

– Lehet, hogy már öreg vagyok, vagy szimplán megőrültem, de megrovás helyett levelezem a fantáziámról a szájkosarat, és kitalálok önöknek valami szépet.

Majd rövid gondolkodás után kijelentette:

– Igen ez lesz az! Megszervezik az idej osztálykirándulást a Dél-Alföldre!

– De tanár úr... – tiltakoztunk.

– A feladat adott. Jó munkát! – mondta és mosolyogva kiviharzott az osztályból, faképnél hagyva az álló osztályt.

Másnap kényszerből összeverbuvált csapatunk a könyvtárban találkozott, hogy megbeszéljük, mi is legyen a terv. Leültünk az asztalhoz, és gondolkozni kezdtünk. Hova menjünk? Mit érdemes megnézni? Vajon van esélyem Rékánál? Na jó, az utolsó kérdés tényleg csak az én fejemben hangzott el, de hát... ki tudja? Szóval agyaltunk, agyaltunk és agyaltunk, amikor hirtelen támadt egy ötletem a szállással kapcsolatban. Néhány évvel ezelőtt családommal ellátogattunk a rokonaimhoz, és emlékszem, hogy megemlétték, hogy van egy turista szállójuk Szegeden. Persze a többiek azonnal elfogadták az ajánlatomat, és most már csak a látnivalókon kellett gondolkozni. Nyilvánvalóan busszal fogunk utazni, és a reggelit és az ebédet mindenki magával hozza, hiszen a Dél-Alföld nagy és sok a látnivaló.

Mivel Szegedről kellett indulnunk, az első számú jelöltjeink a Szegedi Dóm, a Vadaspark, a Pick Szalámi és Paprika Múzeum, valamint a Csillagvizsgáló voltak. Innen Gyulára mennénk, és megnéznénk a Gyulai várat, majd visszatérnénk Szegedre. A második napon elindulnánk Kecskemét felé, ahol meglátogatnánk a fiúk számára érdekesnek bizonyuló Pálinka Múzeumot. Amikor Réka elkezdett tiltakozni, én megjegyeztem, hogy a pálinka hungarikum, és igenis jó lenne, ha a többiek egy kicsit többet tudnának róla, amiben Csabi végig támogatót. Igaz, ő inkább csendben maradt, miközben én és Réka jelentéktelen dolgokon veszekedtünk. A kecskeméti pakliban még benne volt az Ásvány- És Őslénytani Gyűjtemény és a Tudomány és Technika Háza. Réka kijelentette, hogy azért most már álljunk le a fiús dolgokkal. Ebben kivételesen igazat adtam neki. Csabi a planetáriumot ajánlotta, de Réka és én már a szállásnál tartottunk. Találtunk is egy vendégházat viszonylag kedvező áron. Végül a Planetárium is bekerült a tervbe. A szálláson ebédet és vacsorát is biztosítanak, szóval két legyet ütöttünk egy csapásra.

A harmadik napon érkeznénk meg Kalocsára, ahol megnéznénk a Porcelán Manufaktúrát és a Tájházat. Itt ebédelnénk, és mint az előző napokon, kapnánk egy kis szabadidőt, majd elindulnánk haza. A terv tökéletes volt, és én örömmel megöleltem Rékát. Ő is megszorított, és alig akart elengedni. Mindketten elvörösödtünk... Csabi sietett valahova, és gyorsan elköszönt tőlünk. Mi pedig ültünk ott, és nem tudtunk mit mondani. Végül megkérdeztem tőle, hogy volna-e kedve eljönni velem egy kávéra. Ő csak bólogatott, és elindultunk. Már régóta szerettem... Már az első pillanattól belehabarodtam, de sosem volt elég merszem, hogy elhívjam akárhova. Ott ültünk és beszélgettünk, majd miután fizettem, kiültünk a parkba, hiszen a busz csak fél óra múlva jött. Egy padra telepedtünk le, de hirtelen elkezdett szakadni az eső. Mivel esernyője nem volt, a kabátomat tartottam magunk fölött, és úgy futottunk a buszmegállóba. Az utolsó szó, amit ki tudtam nyögni, amikor láttam, hogy jött a busz, az volt:

– Szeretlek...

Ő elpirult, és egy puszit nyomott az arcomra, majd kijelentette:

– Én is!

Elment a busszal, és az eső elállt. Hazaértem, és úgy éreztem magam, mint egy ázott kutya, de minden bizonnyal én voltam a legboldogabb ázott kutya a világon. Este sokat beszélünk, és sikerült összedobni az ismertetőt, amit a buszon mondunk majd el, és amire senki nem fog figyelni.

Lassan eltelt az egy hónap, és elérkezett az osztálykirándulás napja. Az osztályfőnök azt mondta, hogy nagyon jó munkát végeztünk, Réka és én pedig csak pirultunk, hol egymásra nézve, hol Csabira, aki csak mosolygott, hiszen szinte mindent ketten csináltunk Rékával. Amikor buszra szálltunk, mindenki megette az előre becsomagolt reggelijét, aki nem, annak pedig a következő pihenőnél elfogyott. Szegedhez közeledve elhatároztuk, hogy kiküldjük Csabit bemondónak, aminek ő kevésbé örült. Dörmögött valamit, majd kisomfordált a sofőr mellé a székbe, és elkezdte olvasni a leírtakat: „A Dómot kívül és belül is mozaikok, szobrok, domborművek sokasága díszíti. A 9040 sípos orgona Európa templomi orgonái közül a harmadik legnagyobb. A dóm altemplomában jelentős egyházi személyiségek temetkezőhelyét találjuk.

A dóm egyik legjelesebb alkotása Fadrusz János Krisztus a keresztfán című szobra, amely az 1900-as párizsi világkiállításon fődíjat nyert. A templom másik érdekessége, hogy a szentély mennyezeti mozaikján Máriát szegedi papucsban és alföldi szűrbe öltöztetve ábrázolták.”

A dóm után még ismertette a Csillagvizsgálót, többre már nem jutott ideje, hiszen megérkeztünk. Az osztály ennek különösen örült, és az osztályfőnök is fölébredt.

Miután megnéztük az összes szegedi nevezetességet, elindultunk Gyulára, és Csabi újra kezébe kapta a mikrofont. Monotonon felolvasta a Gyulai várral kapcsolatos tudnivalókat:

„A gyulai vár a 15. század első felében épült. Leírások az egyetlen épen maradt alföldi téglavárként említik, mely 130 évig török kézen volt. A várfürdő és a gyulai vár között a csónakázó terület, ahol nyáron a szabadtéri játékok és a jazzfesztivál ideje alatt tószínpadot állítanak fel, a fellépések egy része itt zajlik.” Ez sem hatotta meg különösképpen a társaságot, így hát annyiban is hagyta. A második napon én próbálkoztam az osztálytársaimmal közölni egy-két érdekességet a pálinkáról és a kecskeméti Pálinka Múzeumról: „Kecskeméten évszázadokra visszatekintő hagyománya van a barackpálinkafőzésnek, írásos emlékek már a 18. és 19. század fordulójáról hírt adnak pálinkafőző házakról.” E hír hallatán az osztály fiú részlege hangos tapsban és füttyülésben tört ki. „A később, az 1930-as években világhíressé vált kecskeméti Füttyülöst először a Zwack család készítette, mely a jellegzetes hosszú nyakú üvegéről kapta nevét. Az 1936-ban Magyarországra látogató brit trónörökös, Edward walesi herceg megkóstolta a füttyülöst, a legenda szerint elragadtatva mondta róla: >>Szódával jobb, mint a whisky, teával jobb, mint a rum.<< Ami biztos, hogy ma is bevett szokás, hogy a brit királyi család hazánkba látogató tagja egy hatalmas üveg barackpálinkát kap ajándékba.”

Örültem, hogy tetszett nekik. Valahogy tudtam, hogy ezzel sikert fogok aratni. Aztán, amikor már a Technika Házáról volt szó, valahogy elvesztettem a figyelmüket, így a végén már csak az alvó osztályfőnöknek és az irritált buszsofőrnek beszéltem.

A harmadik napon már csak egy látnivaló maradt hátra, és ezt Réka úgy adta be a társaságnak, hogy még egy légy sem mert volna zümmögni. Nem csinált semmit... Csak hallgatott és a többiek is elhallgattak. Azért meg kell hagyni, tudja, hogy kell csendet teremteni. Rám mosolygott és elkezdte: „A Kalocsai Porcelán Manufaktúrában a látogatók figyelemmel kísérhetik a porcelángyártás minden folyamatát, a porcelánöntéstől az égetőkemencéig. A festés mellett 1996 óta foglalkoznak porcelángyártással, és jelenlegi porcelán termékeik jelentős része manufaktúrákban készül. A látogatók is kipróbálhatják, hogyan is lesz a folyékony masszából kecses porcelán váza. Tovább haladva a manufaktúra szakemberei engednek betekintést a porcelánfestés mesterfogásaiba, és a vendégek átélhetik, ahogyan a sokszínű kalocsai népművészeti motívumok életre kelnek a festőasszonyok finom ecsetvonásai nyomán. A látogatás végén bemutatják az égetőkemencét, majd bemutatótermben megtekinthetjük termékcsaládjaikat.”

Miután befejezte, leszálltunk a buszról, és megnéztük a manufaktúrát és a tájházat is, majd újra buszra szálltunk, és elindultunk hazafele.

Hazafelé Réka a vállamon pihent, és aludt. Én a haját simogattam és nyomtam a fejére egy puszit.

Végül is, nem is volt olyan rossz ötlet elaludni akkor az órán... Megtaláltam életem szerelmét, sikeresen megszerveztünk egy kirándulást, és van egy olyan érzésem, hogy csakis vele akarok utazni életem végéig – gondoltam magamban, és én is elaludtam.

YELLOWSTONE

1. nap

15:00 A reptéren vagyunk, és várjuk a repülőt. Éhes is vagyok, szomjas is.

15:10 A feleségem mellett, éppen megitta az utolsó palack vizet is. Remélem a repülőn jó lesz a kaja. Lazac volt kiírva.

15:15 A csoport tagjai beszélgetnek egymással, kávéznak, és én éppen jegyzetek a naplómba, mert annyira unom, és már nem tudok mit kezdeni magammal.

15:30 A hangosbemondóban az előbb mondták be, hogy a Wyomingba repülő utasok szálljanak fel a repülőre. Az idegenvezetőnk feláll, és mindenkit felszólít arra, hogy semmit se hagyjanak el, és győződjenek meg arról, hogy megvan a repülőjegyük.

15:40: A repülőn vagyunk. A feleségem betuszkolt az ablak melletti helyre, mert tériszonyos, és nem szeretné látni, ahogy elhagyjuk a stabil földet.

15:45: A kapitány megszólalt a hangosbemondóban. Közölte velünk, hogy 5 perc múlva felszállunk, ezért kapcsoljuk be biztonsági öveinket, és kapcsoljuk ki elektromos készülékeinket, végül megköszönte, hogy ezt a légitársaságot választottuk.

15:50: A repülő felszállt. Feleségem rémülten belém kapaszkodott, amikor a turbinák felpörögtek. Hosszú utazás lesz ez.

2. nap

Megérkeztünk. Kiszálltunk a repülőből, és beszálltunk egy buszba, ami egyenest a Yellowstone Nemzeti Park Canyon Village nevű kempingjébe vitt minket. Egy kis pihenő után ebédeltünk, majd az idegenvezető ismertette velünk a heti programot. Ezután egy kis házikóba vezetett bennünket, ahol megnéztük a 98 perces Yellowstone csodái című filmet. Megtudtuk, hogy ez a világ első nemzeti parkja, és egy hatalmas szupervulkán kalderájában helyezkedik el. 140 évvel ezelőtt, 1862. március 1-jén írta alá Ulysses Grant az Egyesült Államok elnöke, a Yellowstone Nemzeti Park megalapításáról szóló törvényt. A park három állam, Wyoming, Idaho és Montana területén fekszik, 898.317 hektár nagyságban. Leghíresebb lakója a sűrke farkas, de élnek még itt bölények, jávorszarvasok, medvék, egyéb emlősök, 322 madárfaj és 12 halfaj. A projektort kikapcsolták, kis csapatunk pedig visszament a kempingbe, és délután szabad foglalkozás volt a program. Sétáltunk a környéken, és 7 óra körül elmentünk vacsorázni. Vacsora után az idegenvezető elmondta, hogy holnap többek között meglátogatjuk a park legszebb hőforrását, a Grand Prismatic-ot és a híres Old Faithful gejzírt, valamint az éjszakát már a Grant Village kempingben töltjük.

3. nap

Reggeli után csapatunk összeszedte a dolgokat, amik szükségesek a túrázáshoz, a felesleges dolgokat pedig felpakoltuk a buszra, ami a Grant Village felé vette az utat. Feleségem nem igazán tudta eldönteni, mit is vigyen magával, hiszen mindent fontosnak tartott. Végül megegyeztünk abban, hogy csak a legalapvetőbb dolgokat hozzuk magunkkal. Felszálltunk a buszra, ami elvitt minket nyugat felé az első állomásunkra, ami a Norris Gejzír Medencében található; a Steamboat-gejzírhez, ami a világ legnagyobb aktív gejzírje. Útközben megtekintettük az Ice Lake-et, a Virginia Cascade vízesést, és végigkísértük tekintetünkkel a Gibbon folyót. A folyó mentén láthattunk egy jávorszarvas csordát, és amíg a többiek a látványban gyönyörködtek, a feleségem megragadta a karom és egy kis újszülött jávorszarvasra mutatott:

– Nézd drágám! Kis jávorszarvas! De aranyos!

És mivel köztudott, hogy a jávorszarvasok május-június környékén hozzák világra kicsinyeiket, szerencsénk volt látni ezeket a szép kis teremteseket. A Yellowstone Park honlapja szerint is az újszülött jávorszarvasok a park legaranyosabb élőlényei. A Norris Gejzír Medencében meglátogattuk az ott található múzeumot, de mivel nem volt túl sok időnk, siettünk tovább a Madison vízeséshez. Itt találkozunk a Gibbon és a Madison folyók, és a Firehole vízesésben egyesülnek. A távolban láthattuk a 2286m magas National Park Mountaint. A Firehole folyó társaságában folytattuk utunkat az Alsó Gejzír Medencébe, ahol megnézhattuk a Great Fountain gejzírt. Útközben egy mindennapi jelenségnek lehettünk tanúi a parkban, hiszen az úton éppen egy bölénycsalád haladt végig, és fél órán át vártunk arra, hogy a bölények megunják magukat, és elhagyják az utat. Az elején még érdekesek voltak, és mindenki előkapta a fényképezőgépét, hogy készítsen egy jó kis képet a bölényekről, de fél óra után már kevésbé voltunk hálásak a bölényeknek, hiszen éhesek voltunk,

és már csak néhány kilométer választott el minket az ebédétől. Végül a bölénycsalád szabaddá tette az utat, és mi elindulhattunk. Még mielőtt a Midway Gejzír Medencébe értünk volna, elfogyasztottuk az előre becsomagolt ebédünket a szabadban, és gyönyörködtünk a tájban. Ebéd után végre elérkeztünk túránk egyik fénypontjához: A Grand Prismatic hóforráshoz. A csapat felsorakozott a korlát mellett, és ámulva figyeltük a hóforrás körüli élénk narancssárga és kék színeket. Igazán gyönyörű látvány volt, és a hó a szél miatt időnként megcsapta az arcunkat. Leírhatatlan élmény volt. De ez még közel sem volt a vége, hiszen a legérdekesebb látvány a Felső Gejzír Medencében fogadott minket, amikor tanúi lehettünk az Old Faithful gejzír kitörésének. A víz először csak forrt, aztán hirtelen egy hatalmas kitörés látványa tárult elénk. Utána megtekintettük még a Lone Star gejzírt, és útközben a tavak látványában gyönyörködhattunk. Átkeltünk a Craig pass-en és megérkeztünk Grant Village-be, amely a Yellowstone-tó nyugati része mellett fekszik. Este a csoport körbeülte a tábortűzet, és mindenki elmesélte az élményeit az eddigiekről. Feleségem nem győzte hangoztatni, milyen kis aranymaszat volt a kis jávorszarvas. A többieknek nagyon tetszett az Old Faithful és a Grand Prismatic is. A bölény incidensről órákon át beszélgettünk, és az egész csapat dőlt a nevetéstől. Vacsora után lezuhanyoztunk, és a fárasztó nap után végre itt fekszem a naplómát írva. Remélem, akad még megnézni való a látogatásunk utolsó részében is.

4. nap

Az idegenvezető reggeli után elmondta, hogy délután már a Lake Village-ben uzsonnázunk, és nem haladunk át rajta, hiszen a Yellowstone-tó több figyelmet érdemel, mint az eddigi állomások, ugyanis a tó a legnagyobb területű tó ilyen tengerszint feletti magasságon Észak-Amerikában. Grant Village-ből 11 óra körül indultunk el, és az első nagy látványosság útközben a vidrák voltak. A tó mellett játszadoztak, és a csapatunk egy kicsit hosszabb időt töltött a vidrák lesésével mint kellett volna, így csak 4 óra fele értünk Lake Village-be. Itt délután szabad program volt, és néhányan elmentünk sétálni a tó környékén. Valóban mesés a táj, és nem is csodálkozom, hogy a parkban annyi festő fordul meg, hiszen tényleg elkapja az embert az alkotási vágy. Este vacsora után az idegenvezető bevitt bennünket egy kis házba, és megnéztünk a Yellowstone állatvilágáról szóló DVD-t. Este vacsora után elmondta nekünk, hogy holnap, ha szerencsénk van, láthatunk farkasokat és medvéket. A rókákat és borzokat sajnos nem láthatjuk, mivel a park északi része karbantartás alatt áll...

5. nap

Lake Village-ből ebéd után néhány órával indultunk el, és meg sem álltunk az iszapvulkánig. Utánanéztam az előző este az iszapvulkán definíciójának, és ezt találtam: „Az iszapvulkán felbugyogó, gázok, vizek, finomszemcsés anyagok formájában jelenik meg. A megszáradt finomszemcsés anyagok a vulkán körül krátert képeznek.” Itt időztünk egy órát, és utána már csak a medvék és a farkasok maradtak hátra Hayden Valley-ben. Mivel medvéket és farkasokat kora reggel és este lehet látni, így

egy kis ideig a Yellowstone folyóban gyönyörködhattünk, ami a Yellowstone-tóba torkollik. 7 óra lehetett már, amikor csoportunk egyik tagja felhívta az idegenvezető figyelmét:

– Uramisten! Ott egy medve!

Így hát kis csapatunk felsorakozott a korlát mellett, és figyeltük, ahogy a medve mama és a medvebocs végigcammogtak a tájon. Az idegenvezetőnk elmondta, hogy ezek grizzlyk és hogy nagyon jól elkülöníthetőek a barnamedvéktől, hiszen sötétebb a szőrük, van egy kis púp a hátukon, és az orruk is különbözik a barnamedvék orrától. Végül nyolc óra fele láthattunk még egy farkasfalkát, de éppen csak egy pillanatra. Mindössze egy embernek sikerült egy jó képet készíteni a farkasokról, ő is egész úton át ezt a pillanatot várta a gépével a kezében. Fél tíz körül megérkeztünk oda, ahonnan elindultunk, Canyon Village-be. Innen holnap már csak a repülőtérré megyünk majd.

6. nap

Reggel mindenki addig aludt, ameddig akart, hiszen a hosszú utazásra fizikailag is fel kell készülni. Így hát 11 körül volt a kései reggeli, utána pedig körbeültünk, és újra megosztottuk egymással élményeinket. Aztán összepakoltunk, beszálltunk a buszba, és elindultunk a reptérre. A repülőn ülve elgondolkoztam a napokban történten, és őszintén szólva egy kicsit szomorú voltam, hogy itt kell hagynunk ezt a festői tájat, de hát minden a végéhez ér egyszer. Én örültem annak, hogy egy újabb élménnyel lettem gazdagabb, és azt hiszem, a feleségem örült a legjobban az egésznek, hiszen már most alig várja, hogy mindent elújságozhasson a családjának...

PISTA

Legtöbbször Gelibternek vagy Geberdusznak hívom, amikor jól kivág a fehér vagy a fekete bábukkal. Ő a közimert híres lendvai sakkozó. Túl a határon Lentiben és Zalaegerszegen is jól ismerik. De amikor nekem sikerül »letörölni« a sakktábláról Pistát, a »Füstöl már a pelenkagyár« kompozíciómmal piszkálom meg a pirosra váló fülét. Az idősebbek Lendván Tóvárinak nevezik. Ezt a nevet édesapjától örökölte, aki vitézséget szerzett Piávénál, az olasz harctéren.

Pista már ledolgozta, amit le kellett dolgoznia. A megérdemelt boldog és szerencsés nyugdíjkorát éli. Mint mindig ez idáig, most is minden elsején rendszeresen leteszi aranyos kis feleségének a manit. Az asszony, mint feleség, szépen viszonzza Pista barátomnak a jóságos kötelességtudását. Ellátja Pista pocikáját, kivasalja tetőtől talpig és befekteti tiszta ágyba. Hálás lehet neki Pista, Pistóka, vicces ember, színész, gavallér. Lendván mindenki tudja, hogy Pistának vannak a legszellemesebb tarkabarka viccei, sőt a viccgyűjteményében ott vannak a nagy monológok is. Néhányat hadd említsek: Tapintatos őrmester, Hajmási Annabál, Icuával egy házibálon ismerkedtem meg, Móricka nőszül, Szegény parasztra nagy adót szabtak ki, Talpra lányok, hív a haza,...

Ha valaki Lendván vagy a környéken vicceket tud mondani, akkor az Pista. Ő nem csak mondja. Ő az interpretációjában bohóc, színészként jelenik meg. Unikum, utánozhatatlan, utolérhetetlen. Hol van tőle egy Sas, Latabár...

Pista a gyűjteményében lévő vicceket és monológokat baráti körökben érdekesen és szenzációsan adja elő, amit természetesen színészi adottságának és rendkívüli memóriájának köszönheti.

...A zene már nem szól. Eltűnnek a párok, és én mikrofonommal még mindig a nyomukban járok. Ott kísérek egy idősebb asszonyt, midőn egy fiatal diákot cipel a sötétben.

- Erre csak, fiacskám! Erre csak, fiacskám!

Látod, itt ezen a helyen ezelőtt húsz évvel vesztettem el a szüzességemet, de most téged

ölel ölelő karom. Légy szíves, vedd kezelésbe elhagyott kis lövészárkomat!

- De nagyságos asszonyom, én még sohasem szeretkeztem, de a jó tanácsot mindig megfogadtam. Most is megfogadom, és ha tőlem telik, szeretkezhetünk mi egész reggelig....

Amikor elmondta nálam a Hajmási Annabált, jól megnevettetett.

Nem tudom, tudják-e, hogy Pistának volt Lendván az első, speciális »ROG TOURING« versenykerékpárja. Egy alakommmal, amikor hatvanöt kilométeres sebességgel ereszkedett le a Koronaparton, nem tudta bevenni a kanyart, és belerepült a Korona Szálló ablakán az étterembe. Éppen lakodalmat tartottak, és az asztal meg volt terítve. Pista a kerékpárját két darabban vitte haza megjegyezve: - Na, már meg is volt a vacsora!

Azt is hallottam Pistáról, hogy nem volt ám akármilyen katona. A légi haderőnél szolgált Zágrábban, a borongáji repülőtéren. Századparancsnoka, Poropad százados nagyon büszke volt rá. Többször mondta neki: - Pista, a betyár angyalát! Ha tíz ilyen katonám volna, mint te, huszonnégy órán belül megverném Európát.

Franc Koren

PUPA

Brlela je lučka nad nama
v kotu slaščičarne
in pravkar si polizala sladoled do konca
ko te je prešinilo, da si odprla torbo
vzela ven pred štirimi dnevi kupljeno banano
katero so že obrobljale črne lise
in mi prišepnila, kako te obhajajo čudne misli
kako ti leta stiskajo hrepenenja iz razuma
da si vse bolj v dvomih
takih hamletovskih
in da je banana tvoja lobanja
ki te spominja na tvojega bivšega
in da jo vsak dan vsaj trikrat vzameš v roke
tako kot sedaj, ko mahaš z njo pred mano
in mi vse bolj vehementno in glasno dopoveduješ,
da ti je ostal le še dan ali dva
da se odločiš, narediš, odgovoriš
na to prekleto, menasto, na banano asociirano vprašanje
»Dal da te pojedem ili pojebem?«

Čez dva dni sem klical Pupo
s šopom banan pod pazduho
telefon je odzvonil v prazno.

Janja Magdič

KULTURNIK SEM ...

KULTURNIK SEM!
TAKO SO MI DEJALI,
KO SO ME NA SEMINAR V RADOVLJICO POSLALI.
ZATOREJ DOBRO VEM:
KULTURNIK SEM!

KULTURNIK SEM!
TO V SRCU GLAS MI PRAVI
IN MISLI V MOJI GLAVI.
S PONOSOM REČI SMEM:
KULTURNIK SEM!

KULTURNIK SEM!
KAR MISLIM, TO ZAPIŠEM.
KAR ŽELIM, ZAPOJEM,
KAR ČUTIM, TO POVEM,
KULTURNIK SEM!

KULTURNIK SEM!
ZA LJUBITELJSKO KULTURO ŽIVIM,
Z LJUBEZNIJO USTVARJAM - NE ZA SLAVO.
ZATO Z VESELJEM VEDNO REČI SMEM:
KULTURNIK SEM!

KULTURNIK SEM!
V PLESU RADA SE VRTIM,
S TEM SEBE - DRUGE BOGATIM.
KULTURNIK PA SI LAHKO TUDI TI,
LE PRIDRUŽITI SE MORAŠ MI.

DANES SMO KULTURNIKI VSI MI,
SAJ TEDEN LJUBITELJSKE KULTURE
SE V NAŠI DEŽELI TE DNI SLAVI ...

Avgust Ošljaj

AVTOPORTRET

Kdo sem prav jaz, ki v telesu
tem domujem, bogastva neka
si pridelujem, a enkrat vse
kar imam, v nič razdam.

Zakaj moj jaz druge potrebuje,
z njimi prijetne odnose izpolnjuje,
a tudi neprijetne in ranljive,
najpogosteje pa z njimi se usklajuje,
da težave, bolezni si rešuje.

Zakaj delujem tu sedaj?
Si le karmo izpolnujem?
Ko iz minulega posledice doživljam,
že sedanost nove vzroke mi določa,
še bolj bodočnost nove želje mi sporoča.

Moj jaz izrazi z besedo se v znanju,
v mislih on dan in noč to raziskuje,
pravične besede z voljo oblikuje
in da cilj svoj doseže,
po korakih v moči energij napreduje.

PreIOMMM ... OM ... M

Sedaj čist in prazen,
V ljubezni božji obsijan
Resnično se prepoznam!

Jaz sem VES TI in Ti si VES JAZ ...

ŽENSKA Z MNOGO OBRAZI

Moja dobra prijateljica MARIJA (MIRA) UNGER je zares ženska z mnogo obrazy. Pozna se že celo večnost, saj sva skoraj istih let, opravljali sva enak poklic (slovenistki), pa tudi zunaj službe sva se pogosto srečevali ter se radi družili in to počneva seveda tudi sedaj, ko sva upokojeni. Marsikaj radi tudi skupaj pripravljava, na primer odrske predstave za otroke, literarne večere v lendavski knjižnici ali društvu upokojencev. Zakaj pravim, da ima mnogo obrazov? Ker je vpeta na številnih področjih: je članica Občinskega sveta Občine Lendava, članica Sveta Knjižnice Lendava in Sveta Zavoda za kulturo in promocijo Lendava, predsednica Komisije za kulturo Društva upokojencev Lendava, članica uredništva lendavske multikulturne družboslovne in literarne revije LINDUA, igralka v gledališki skupini Kofetarji ... skratka, je zelo vsestranska upokojenka, kakršnih v naši sredi ni ravno veliko. Lendavčani jo poznamo kot vneto kulturnico, ki je že vrsto let aktivna ljubiteljska ustvarjalka na različnih področjih: na prvem mestu je seveda gledališka igralka, sledi literarna dejavnost, sodeluje pa tudi na področju ohranjanja ljudskega izročila. Zato pravim, da ima mnogo različnih obrazov. Pogosto ji povem, da si je res preveč naložila na pleča, in ko mi potoži, da nima časa, ji stoodstotno verjamem.

- Povej o začetkih tvoje kariere »ljubiteljske ustvarjalke«.

Delo v kulturi je vsekakor močno povezano z mojim poklicem. Bila sem učiteljica slovenščine in tako dobesedno »potunkana« v kulturno dejavnost. Na DOŠ II in na genterovski šoli, kjer sem poučevala, sem morala početi vse mogoče: pripravljati šolske proslave, prireditve, pripravljati učence, da so pošiljali literarne prispevke v revije in časopise, pisala sem besedila za gledališko skupino in še kaj bi se našlo. Pridružila sem se tudi lendavski ljubiteljski gledališki skupini, ki jo je vodil g. Rajko Stupar. V letih okoli 1973-1977 smo naštudirali predstavi Tolmun in kamen ter Če ti luč ne gori. Uspešno smo nastopali na številnih odrih (v Lendavi, na Ptuj, v Krškem itd.).

- Kaj te té dni najbolj okupira, s katerimi nalogami se te dni ukvarjaš?

Imam jih kar nekaj. Sodelujem v projektu Babičina kuhinja, v katerem člani Sekcije za ohranjanje kulturne dediščine pri Društvu upokojencev Lendava skupaj z učenci in učitelji Dvojezične osnovne šole I Lendava pripravljamo knjižico receptov, ki smo jo naslovili Vonj po babičini kuhinji. Publikacijo želimo izdati jeseni letos. Dvojezična bo in bogato ilustrirana z barvnimi fotografijami, ki jih prispevajo kuharji iz Term Lendava. V sodelovanju z Galerijo in Muzejem Lendava pa smo že meseca aprila pripravili tudi razstavo na isto temo. Pripravljam gradivo za revijo Lindua, ki naj bi izšla čez štirinajst dni, nastopam v komediji Gremo na morje ... res je, da nikoli nisem brez obveznosti.

- Katero področje tvojega delovanja zahteva največ zbranosti, študija, razmišljanja?

Večina nalog, ki jih opravljam, v bistvu zahteva zbranost, iskanje, razmišljanje pa tudi odgovornost. Na Ljudski univerzi v Lendavi poučujem tujce slovenščino, kar mi je v posebno zadovoljstvo, saj ob poučevanju spoznavam nove ljudi, njihove življenjske zgodbe, želje in cilje. Ob tem pa še vedno spremljam strokovno literaturo s področja poučevanja jezika in sem tako hočeš-nočeš še vedno učiteljica. Kot članica Občinskega sveta Občine Lendava sem vključena v različne svete, komisije in odbore. Večina le-teh je povezana s kulturo, ki je v Lendavi zelo razvejana pa tudi pogoji in možnosti za delovanje so nadvse raznoliki. Ker je veliko sestankov, je veliko tudi gradiva, ki ga moram prebrati, o njem temeljito premisliti, pogosto iskati pojasnila tudi na spletu.

- Ko imaš prosti čas, za kaj ga najraje nameniš?

V prostem času se sproščam ob branju, veliko časa pa preživim ob 93-letnem očetu, ki me še danes navdušuje s svojo življenjsko energijo. Obujava spomine na preteklost in se skupaj veseliva vsakega novega dne. V posebno veselje sta mi tudi pranečaka, ki me s svojimi zgodbami presenečata in bogatita. Žal mi za klepet s prijateljicami včasih res zmanjka časa.

- Aktivna si tudi pri Lionsih, pred leti si bila tudi predsednica lendavskega Lions kluba. Katere so vaše prednostne naloge?

Veseli me, da si postavila to vprašanje, saj mislim, da je naša dejavnost prav v tem kriznem času zelo pomembna. Prostovoljno delamo in darujemo tistim, ki so pomoči potrebni. Naša prednostna naloga doslej je bila skrb za otroke, za invalide, za slabovidne, pomagali smo napeljati elektriko in vodo družini s tremi otroki in še bi lahko naštevala. Denarna sredstva pridobivamo iz članarine, ki jo plačujemo člani, iz sponzorskih in donatorskih sredstev, pripravljamo tudi dobrodelne prireditve in podobno. Zame je lepo biti lion.

- Vem, da rada bereš. Katere vsebine te zanimajo?

Branje mi je ostalo še iz časov, ko sem bila aktivno zaposlena. Kot slovenistka sem morala živeti s knjigami, no, rada pa jih imam še iz otroštva. V tistih časih ni bilo televizije, spleta, računalnikov, knjige so nas družile, bile so najboljša zabava. Odkar sem upokojena, izbiram manj zahtevne vsebine, zato rada prebiram potopise, kuharske knjige, knjige o zdravju pa tudi biografske romane. Pogosto vzamem v roke besedila slovenskih avtorjev, ker jih kar nekaj osebno poznam in ker čutim, da je pri nas vse premalo spoštovanja in zanimanja za domačo literaturo.

- Gledališka skupina Kofetarji ima v tebi močno članico. Si odlična igralka in oder ti je domač. Kako je – biti igralka?

Lendavski upokojenci smo zelo ustvarjalni, tako smo leta 2009 ustanovili tudi Gledališko skupino Kofetarji. Predstavili smo se že z dvema komedijama, prva je bila Kofetarji, druga pa En hribček bom kupil, pa z več priložnostnimi skeči, s katerimi smo nastopili na krajevnih svečanostih, celo na jubilejih Mercatorja v Lendavi in Murski Soboti, in s krajšimi predstavami oz. igranicami za otroke. Najraje igramo komedije prav izpod tvojega peresa, saj nas kot avtorica odlično poznaš, sodeluješ z nami in pišeš vloge »na osebo«. Odlično ti uspeva prav skozi smeh in zabavo kritično

opozoriti na aktualne družbene teme. Doslej so bile naše predstave zelo dobro sprejete. Osmega maja, torej pred debelim mesecem dni smo se na lendavskem odru predstavili z novo komedijo, ki ima naslov Gremo na morje. Tudi ta je nastala v tvoji glavi, na tvojem računalniku, če se lahko tako izrazim. Gledališko in koncertno dvorano smo napolnili do zadnjega kotička, podobno kot pred dnevi, natančneje 12. junija, ko je bila ponovitev za Lions klub in člane učiteljskega sindikata SVIZ. Zase lahko rečem, da me odrska igra in druženje v skupini Kofetarji izjemno sproščata in zabavata, obenem pa zahtevata tudi zbranost, discipliniranost, učenje teksta na pamet, kar mi pomaga pri ohranjanju dobrega spomina in miselne kondicije.

- Kakšni so načrti skupine Kofetarji v sezoni 2014/15?

Za nekaj nastopov z veseloigro Gremo na morje se že dogovarjamo.: V Črenšovcih bi želeli nastopiti v okviru njihovih abonmajskih predstav, sledili bodo nastopi v Ljutomeru in Gornji Radgoni, najbrž tudi v Murski Soboti, naš režiser Miha Štampah pa želi, da bi se šli predstaviti tudi izven meja regije, v Slovenj Gradec, Mežico in še kam. Radi bi obiskali tudi slovenske kraje v Porabju na Madžarskem. Ob tem moram povedati, da imamo veliko razumevanja, vzpodbud in pomoči tudi v vodstvu lendavskega društva upokojencev, toda marsikaj je odvisno od denarja, ki ga je žal vse manj, in moramo ljubiteljski kulturniki včasih svojo »prostovoljno« dejavnost podpirati še iz lastnega žepa!

- Rada tudi potuješ. Imaš že načrte za letošnje poletje?

Res rada potujem, a izbiram destinacije, ki sproščajo, torej takšne, kjer je manj pohodov in več počivanja. Kaj je lepšega od poležavanja na morski obali, poslušanja šumenja valov in krikov galebov, ko ti vetrič prijazno boža pregreto telo ... Verjetno si bom letos privoščila le sproščanje in uživanje ob morju. Daljšega potovanja ne načrtujem.

VESEL IZLET PEVSKEGA ZBORA

Bil je torek. Glasno klepetanje članov zbora je prekinila predsednica Suzana, rekoč: »Prisluhnite mi, prosim. Dobili smo vabilo za sodelovanje na reviji pevskih zborov v Vasváru na Madžarskem. Kaj pravite, bi šli?« Od vseh strani se je slišalo: Kam? Kdaj? Kako? Zakaj? Tenorist Igor iz zadnje vrste, ki običajno nikoli ne posluša obvestil, je bil najglasnejši s svojimi vprašanji.

»Pa zakaj nikoli ne poslušáš?« se je jezila Suzana. »In ... nisem še končala. O vsem se bomo pravočasno dogovorili. Srečanje zborov bo v soboto, 17. maja. Natančnejših informacij nimam. Danes se moramo odločiti le o tem, ali želimo iti ali ne.«

»Gremo, seveda gremo!« se sliši z leve in desne. Ančka pa doda: »Gremo na izlet, no, in malo bomo še 'delali' zraven.« Vsi pritrjujejo, saj so izleti pevskega zbora praviloma vedno prijetna doživetja. Suzana še dopolni svojo informacijo: »O vsem se bom pozanimala pri predsedniku društva upokojencev. Naša zborovodkinja pa se bo odločila, katere pesmi bomo zapeli.«

Zborovodkinja Tanja že ima predlog: »Najbolje bo, da se predstavimo s pesmimi, ki jih že dobro znamo, samo izpili jih bomo. Torej: San se šetau, Temna noč, Nimam cajta in Strunam. Ena madžarska mora biti, recimo János bácsi ...«

Klara se razburi: »Že spet ta János bácsi! Brez zveze je – komaj jo začnemo peti, je že konec! Prekratka je.« Zborovodkinja je ni dobro slišala, pa vpraša: »Želiš kaj povedati, Klara?«

Klara zamrmra: »Brez zveze, nič pomembnega ...«

Zadnja vaja pred 'izletom' je bila čisto običajna. Tenorji so klepetali, govorili drug čez drugega, sopranistke so izmenjevale najnovejše novice iz domačih logov, altistke so si označevale note, kjer so se najpogosteje motile med petjem, basisti pa, ker so samo trije, so mirno in potrpežljivo opazovali dogajanje.

»Preden se razidemo, moram poklicati še predsednico komisije za kulturo, gospo Miro, da mi da zadnja navodila,« pove Suzana in se s svojim pametnim telefonom v roki umakne na hodnik. Medtem, ko Suzane ni, se oglasi Vanek: »Nikjer ne najdem svoje mape z notami. Jo je kdo videl?«

Pevci se spogledujejo, iščejo mapo po prostoru, Vanek je zaskrbljen, Tone ga pa jezno okrcra: »Vedno iščeš svojo mapo z notami. Najbrž si jo pustil v avtomobilu. Tam pogledj!« Vanek se res odpravi na parkirišče in se čez čas vrne z mapo v roki. Vsi se mu režijo, saj ni prvič, da se mu je mapa 'zgubila'. Vrne se tudi predsednica Suzana, očitno zlovoljna: »Nihče nič določnega ne ve povedati, samo to, da je odhod ob 9. uri izpred doma upokojencev, komur je bliže center TUŠ, naj pa tam počaka. V Vasváru nas bo sprejela neka gospa Anikó in to je vse, kar vem. Ste si zapomnili? Pevke bodite v črnih oblačilih, pevci pa v črnih hlačah, beli srjaci in kravata je obvezna. Vse jasno?« Vsi prikimavajo, torej je vse jasno.

Na dan odhoda je močno deževalo. Avtobus s šoferjem Andrejem je pripeljal ob

dogovorjeni uri. Člani pevskega zbora, polni dobre volje, so se namestili na udobne sedeže. Oglasi se telefon gospe Magde. Ta se odzove, čez čas pa vsi slišijo, kako se usaja: »Pa kaj delaš pred Sparom, Katja? Rekli smo, da gremo izpred doma upokojencev! In zakaj praviš, da si vsa mokra? Nimaš dežnika?« Pevci se spogledujejo in se sprašujejo, kako neki je Katja vkombinirala center Spar v izlet pevskega zbora in zakaj ni vzela dežnika. No, čez nekaj minut se Katja - vsa premočena - končno vkrca v avtobus pred domom upokojencev in vodja poti preveri prisotnost. »Ste res vsi? Lahko gremo?« Miha zavpije iz ozadja: »Počakajte, Tibor manjka. Takoj ga pokličem!« Vtipka Tiborjevo številko. Vsi napeto prisluhnejo. »Kako ob desetih?« se jezi Miha v telefon, »vsi smo že v avtobusu, pripravljeni na odhod! Dogovor je bil ob devetih.« Izključi telefon in pogleda po pevcih, rekoč: »Samo obrije se, pa bo tukaj.« Vsi potrpežljivo čakajo, le Beba se razburja: »To je skrajno neodgovorno! Vsi se moramo prilagajati enemu, ki nikoli ne posluša in se ne drži dogovora.« Eva s soslednjega sedeža jo miri: »Saj se nam nikamor ne mudi – pa še lije kot iz škafa!« Med čakanjem ima Iva težave z oporniki za noge pod svojim sedežem. Šofer se takoj ponudi, da bo pomagal: »Razmahnite malo noge, da se lahko z glavo sklonim dol ...« Seveda zbudi njegova izjava pri potnikih takoj val krohota, izrečeno asociirajo na vse kaj drugega, kot je opornica za noge. Ta prigodica bo do večera še večkrat povzročila prisrčen smeh. No, čez dobre pol ure se zamudnik Tibor le prikaže. Med sopihanjem pojasnjuje: »Tako sem dirjal, da sem čisto pozabil na kravato, denarnico in niti cigaret nimam ...«

»Zdaj pa še nas kriviš za zamudo in svojo pozabljivost,« se razjezi Ana, »ob prvi priložnosti čistiš tri litre vina, da veš!« In potovanje se lahko začne. Miha in Nejc se sprehodita med sedeži in ponujata češnjevo in limonino žganje, Gabi in Ines pa svoje doma pečene dobrote. Pot do Vasvára kar hitro mine. Vasvár je majhno, preprosto mesto. Ker je sobota, bi človek pričakoval vsaj malo gneče, a mesto je čudno prazno. Sprehod po pustih ulicah zapolni 'zborašem' čas do nastopa. V majhni slaščičarni izpraznijo vitrino s pecivom, se okrepcajo s kavo in ognjeno vodo ... Uro pred nastopom so že v prostorih osnovne šole, kjer bo srečanje pevskih zborov. Sprejme jih kar šolski hišnik, kar je za pregovorno madžarsko gostoljubnost zelo ne navadno. Gospe Anikó ni na spregled in vodja poti ne ve, komu bi izročil darila lendavskega pevskega zbora. Ali naj jih podari kar hišniku? Ne, darila, namenjena kontaktnim osebam, gredo lepo nazaj v Lendavo! Hišnik dodeli zboru prazno učilnico, kjer se pevci lahko v miru upojejo in pripravijo na nastop. Irena stakne nekje na učiteljskem katedru programski list prireditve in glasno bere: »Ej, poslušajte! Piše, da bo nastopilo pet zborov ... in mi smo prvi.«

Zborovodkinja Tanja začne z vajo. Najprej upevanje, ki ga prekine glasno trkanje. V učilnico stopi ena od spremljevalk zborov z vprašanjem: »Je ta mapa z notnimi zapisi morda vaša?« »Čigava je mapa?« sprašuje tudi Tanja. Pevci se spogledujejo in iščejo grešnika. Končno Vanek zine: »Moja je, sploh ne vem, kje sem jo odložil ...« Pevci molče zavijajo z očmi, nato pa nadaljujejo z upevanjem. Zborovodkinja Tanja ni zadovoljna s petjem pesmi Strunam. Res je zahtevna, a po toliko vajah bi že

morala biti izpiljena. Sopranistke opozori, naj pojejo tiše, da ne bodo motile altov. Pa se oglasi altistka Helena: »Mene nič ne motijo, ker na levo uho itak slabo slišim!« Končno se prireditve začne! Razen pevcev in nekaj spremljevalcev je v prostoru komaj kaj občinstva. Prvi zbor, lendavski, odpoje, in pevci sedejo med redke gledalce. Naslednji zbori si privoščijo dolgo in bogato predstavitev: omenjajo zgodovino delovanja, dosežene nagrade, pohvale in priznanja, gostovanja. Vsi po vrsti pojo kot slavčki. Vsak zbor ima tudi instrumentalno spremljavo. Vsak nastop je koncert v malem, trajajoč 20 in več minut. »Zakaj pa nas nihče ni obvestil, da se lahko sami predstavimo in pojemo, kakor dolgo nam srce narekuje? Tudi mi bi imeli veliko povedati!« je ogorčena Suzana, predsednica zbora. »Zakaj smo smeli zapeti le štiri pesmi?« Člani zbora Nimam časa so razočarani nad organizacijo prireditve in odnosom organizatorja do zbora iz Slovenije. Tako omalovažujoče je bilo vse skupaj!

Po končani prireditvi je sledila pogostitev s sendviči in pecivom ter pijačo. Prileglo se je, saj se je dan že počasi prevešal v noč. Pevci se pred odhodom iz Vasvára razporedijo pred avtobusom in si nazdravijo z dobrim domačim vinom, nato pa zapoje venček slovenskih narodnih. Naj ljudje slišijo! Mimoidoči obstanejo, prisluhnejo in so navdušeni nad spontanim nastopom Lendavčanov.

Potem pa veselo domov! Zborovodkinja Tanja seže po mikrofону: »Vsem hvala za nastop. Zadovoljna sem z vašim petjem – zame ste bili čudoviti! In še informacija o nadaljnjem delu: namesto v torek bomo prihodnjič vadili v ponedeljek ob 17. uri v glasbeni učilnici na DOŠ I. Ste vsi slišali?« Seveda vsi prikimavajo. Lidija za vsak primer iztrga list iz svoje beležnice in obvestilo zapiše ter ga pošlje Tiborju, rekoč: »Vsi ste priče, da je bil Tibor pisno obveščen o naslednji vaji! Tako ne bo imel izgovora za zamudo.« Vsi zaploskajo in pohvalijo njeno zamisel.

Ves čas poti do Lendave se po avtobusu razlega glasno petje. Srečanje in vesel izlet zaključijo pevci v prostorih doma upokojencev, saj je treba pripravljeno hrano pojedsti, da se ne bi pokvarila, seveda pa spiti tudi litre domačega vina, ki so ga nesli na pot moški člani zbora. Dobrot se vendar ne spodobi nesti nazaj domov!

Kdo ve, koliko pevcev bo naslednjič zamudilo, prišlo na vajo na napačen kraj, kdo bo spet pozabil svojo mapo s pesmimi ...

Aleksander Ružič

ŠOP TRAVE

Bohoti se šop.
Zeleno razpira
svoje razkošje.
Zgoraj zelen,
spodaj rumen,
v zemlji koren:
tu se napaja
njegova bohota.

UGAŠAM

Rob prihaja k meni,
pravzaprav -
jaz grem k robu.

Kdo h komu torej?

Kdo mi bo povedal,
kaj je za robom?

Je morda rob oster?

Ugašam in
potegnem črto:
je saldo pozitiven?

Kdo bo pobral dobiček?

Ugašam in
potegnem črto:
je saldo negativen?

Kdo bo poravnal zapitek?

Ugašam:
ali je to sploh še moja skrb?

SENCE LETIJO

Sence letijo,
svetloba izginja v temo,
strune drhtijo,
ritem udarja glasno.

Nihče ne sluti,
da se odpira nebo;
prameni bleščijo,
iščem zgubljeno telo.

Zeleni prameni,
bleščice, luči,
glasba udarja,
telo se krivi.

Vročica noči.
Potna je koža,
drhteče telo,
Kakšna je sreča,
kakšno nebo!

Telo mi umira,
dušo skrbi.
Kje si se skrila,
da te več ni?

Skoči na žarek
zelene luči,
zajahaj v sedlo,
pusti skrbi.

Ritem naj nosi
naju v nebo.
Kakšna je sreča,
kakšno telo.

UTRINEK

Žgečkljiva oblina,
božanska belina.
Zunaj spomina
neznosna skomina.

Nedolžnost ponosna,
a želja neznosna.
Koža je rosna,
prelestnost ponosna.

Stvarnost ponuja
nevarna razmerja,
lahkotnost prebuja
resnico brez perja.

Trenutek resnice;
brezčutnost pravice,
ostrina konice,
lahkotnost bodice.

Kri se strjuje,
počasi potuje,
spomine poišče,
jih vzame v prgišče.

TALENT

Talent je kot biser.
V školjki je skrit,
v opno zavit,
dobro zakrit,
skrivnostno pokrit.

Razbijmo to opno,
odprimo to školjko.
Svetlobo spustimo,
mu dušo odkrijmo.

Sicer bo preminil
v večnosti časa,
nerabljen, neznan ...
in piš ga bo zlizal v nič.

Biserka Sijarič

PORTRET POETA

V trenutke odtujenosti
vpenjaš le senco bližine,
se izgubljaš, tiho jadraš
v neke nove dimenzije.
Še je čas,
da prevoziš to oviro,
čez mrk obraz
pa navlečeš pozitivno.
Še je čas,
da čez dušo pretepeno,
vrineš nove upe,
tisto majhno srečo,
očem skrito, izgubljeno.

AloJz Ščap

MARTA? - HÁT PERSZE!

Marta je fajna! Kak grújška, da dozorij!
Da jo pogledneš, ti slina steče.
Tou mi nebeški nemér v düjšo privleče,
moren se kulejrati.

Marta pošlihtana poulek mene sidij.
Gnejzdi se. Pijtan jo: "Ka pa falij?"
Pa mi nazaj žežgej: "Brigaj se za sebe!
Hat! - kak si voutle glave."

»Glava je voutla. Meglena zavolo tebe.
V njoj samo pesem za tebe zvenij.
Hajdi! Vštric stoupi mi! Nežno podaj roke!
Merno de tvoje srce.«

»Nemo jes tebi - sirmaki podala roke.
Šnofan slab fözelik s tebe smrdi.
Henjaj se trouštati, po meni louštrati!
Sakša te kikla smete. Hát!«

Velimir Turk

ZBOG LJULJAČKE OSMJEHA

praznom sam ulicom tražio korak
zadnjih zalazaka sunca
kada su mirisi duginih latica
zaostajali za mislima dugih koraka

osjetio sam vlati kišnih poljubaca
u košari samih glasnica krasuljka

praznom sam ulicom misli pješćanih plaža
klicao svaki puta kada sam prolazio pokraj tvojih oblaka
a listovi su bili
čičak pun krošanja

grickao sam kušnju krotitelja lavova
u brzacima sitnih krugova

praznom sam ulicom otišao
na kraj samoga početka
da bih saznao klicu uzdaha
zbog ljuljačke osmjeha

TA MUZIKA

kuda mi letovi samih gudura
pjevaju rječne planine ukrasa
kada nisam sam
tek me slutnja
blizinom osjećaja
umiruje na granama zaborava

gudure me ukroćuju na leđima
samoga glasa uzbuđenja
u pjevanju brzica smiraja

a onda opet
ta muzika
koja obilazi sve grmove na kraju seoskog plavetnila
vjetrove tjera u smjeh
svih obrisa ushićenja

i tišina postaje sve jača
probijajući maštu svih uspjeha

ANGYALI SEGÍTSÉG

Részlet egy kisregényből

KEDVES ZSU!

Arra gondoltam, hogy mégis vannak jószágos angyalok, akik vigyáznak rám. Most már elhiszem. A frankfurti reptér és tíz óra utazás után, végre megérkeztem a van-couveri reptérre. A repülő fél órát késett, de nem szorongtam, mert már majdnem a végállomáson voltam. Volt még kb. fél órám, hogy átszálljak a Victoriába készülődő repülőgépre. Ez egy kisebb repülőgép volt. Sikerült átszállnom. Azonnal indultunk. A repülőből egy gyönyörű félsziget terült elém, tizenöt percig láthattam a Csendes-óceánt, lenyűgöző volt, egészen más, mint az Adriai-tenger. Szép volt, de számomra szokatlan, idegen világ, hiszen Európából érkeztem, s mindez egy nap leforgása alatt történt velem. Az óceán feletti látvány fenséges volt, és annak az érzése is, hogy egyedül képes vagyok ilyen messzire eljutni. Igen, sikerült, mondogattam magamban. Ez már valami, Júlia. És egyedül tetted meg. Amikor kiléptem a repülő ajtaján, egy erőteljes naplementének voltam tanúja. A nap még erősen sütött, de közeledett a napnyugta. Tovább kellett mennem még kisbusszal a Victoriái Egyetemig. Átléptem egy idegen tájba, idegen emberek közé. Megszólítottam egy egyetemista lányt, aki szintén oda tartott, közben kiderült, s örültem ennek is, hiszen rábízam magamat. Végre valakivel megismerkedtem, és beszélgethettem hosszabb ideig. Most már nem veszhetek el, hiszen ketten tartunk az egyetemi negyedig. Megkönnyebülést éreztem, mint amikor egy labirintus vége felé közeledsz. Aztán megérkeztünk, kiszálltunk, s regisztráltattam magamat a konferenciát szervező irodában. Kedvesek voltak, nagyon kommunikatívak, erre felfigyeltem. Kanada többnemzetiségű ország, és ebből kifolyólag is befogadónak tűnt, ismerik a távolról jött turisták gondjait. Aztán ávettem a szobát az egyetemi negyedben, s lefeküdtem pihenni, éreztem, hogy nagyon fáradt vagyok, kimerült, s hirtelen elszomorodtam, hiszen egyedül maradtam. Egyedül egy ismeretlen város kétszáz ezer egyetemistája és konferencia vendége, tudósa és egyetemi oktatója közegében. Fel-támadt bennem a honvágyam, a családomra gondoltam, fiaimra, férjemre, azokra, akiket szeretek és akik szeretnek. Hát, ennyi...mégis vannak, és mégis hiányoznak... Talán, ezért kellett elutaznom, hogy tudatosuljon bennem ez az érzés.

Az élet is egy állandó átmenet az ismertből az ismeretlenbe, s a végső ismeretlen felé tartó autópálya végállomása – a halál – felé. Ha most meg kellene hálnom, gondoltam, akkor csak néhány személytől kellene elbúcsúznom. Felhívtam őket mobiltelefonon, először a férjemet, majd Kristóf és Zoltán fiaimat. Jólesett hallani a hangjukat. Nagyon erőteljesen éreztem, hogy mennyire hiányoznak nekem. Rettenetesen. Ilyen steril, fertőtlenített kollégiumi szobában tudnám elképzelni a

halálomat is, hiszen életemben ilyen körülmények közt kellett élnem, Budapesten is a Budaörsi úti kollégiumban, ahol végül is megismertelek. Miért is indultam el Budapestre, miért is indultam el Victoriába? Mindenki tart valahova. Hirtelen lemerült a mobiltelefonom, s kétségbe estem. Mi lesz, hiszen a töltője nem volt kompatibilis a konnektorral, nem tudtam feltölteni. Még nagyobb kétségbeesés fogott el. Lementem a recepcióra, azt mondták, hogy szombat este van, és már bezártak a műszaki boltok, ahol vásárolhatnék egy konnektorváltót. Megint elsomorodtam, hogyan nem hívhatom fel telefonon a szeretteimet hétfőig. Bezárult előttem a világ két napig. Aztán elmentem aludni, s éjszaka négykor felébredtem, ötkor kimentem a szobából, s a campus széles utcáit jártam, az egyetemi negyedben rettenetes volt a csend, a nyugalom és a rend. Valahol a campus központjában találkoztam egy rendőrrel, akitől érdeklődtem a bolt iránt. Egy kicsit szétnéztem a mozdulatlan egyetemi városban. A hajnal átlépett a reggelbe. Az angyal küldött egy segítséget. Reggelizés közben találkoztam egy újságírónővel, aki megértette a problémámat, kiment a városba az egyetemi negyedből, s délre hozott nekem konnektorváltót, s így meg is barátkoztam vele. Idegenből ismerőssé vált, nem kért érte semmit, de adtam neki én is egy kis ajándékot, egy terítőt. Örült neki, s azt mondta, estefelé találkozunk, és megmutatja nekem a várost, amikor elvégzi az aznapi munkáját, majd jön kocsival, és szétnézünk Victoriában. Meglepett az efféle barátkozás első pillanatra. Közben elindultam a konferencia megnyitójára. Meg kellett találnom a D épületet, ahol gyülekeztek a kanadai magyar professzorok, kutatók és az érdeklődő magyar értelmiségiek Kanadából, Amerikából és Európából is, főleg Budapestről, a Magyar Tudományos Akadémia kutatói is. Lassan összejöttünk. Az angyalom elkísért az előadóteremig. Megérkeztek az ismerősök, és az ismeretlen, új előadók. Lehet, hogy véletlen, lehet, hogy nem, de én is köztük voltam. Ez már önbizalmat adott, magyarok közt voltam, barátként kezeltek. Aztán kaptam tőled egy SMS-t, érdeklődtél, hogy minden rendben van-e, megérkeztem-e, nem tévedtem-e el stb. Jó érzés volt, hogy kísértél, gondolatban, mint ahogy az aggódó emberek, az igazi barátnők szoktak. Talán te is egy angyalom vagy, akkor hívsz fel telefonon, vagy küldesz SMS-t, amikor szükségem van rá. Te ajánlottad nekem, ha valamin elakadok, kérdezősködjek. Hát, kérdezősködtem, és az angyal, az angyalok szárnyuhogását éreztem, most először annyira erőteljesen, mert erre volt szükségem.... Láthatatlan segítségre.... S jöttek az angyalok... Elkezdtem már másnap alakítani az életemet Kanada legnyugatibb csücskében, Victoriában. Az életben minden lehetséges, talán így kellene felfogni. A konferencia első napja után összeleplegdtünk, másnap már bementünk busszal a városba, kb. félórás utazást követően elénk tárult egy szép, modern tengerparti üdülőváros, Kanada egyik földi paradicsoma, Victoria. Fellélegeztem, megérkeztem egy gyönyörű helyre, mindegy, hogy miért, hogyan, minek? Vannak barátaim, magyarok, Budapestről, New Yorkból, Ottawából, Vancouverből, Torontóból stb., s most együtt vagyunk a magyarságtudományi konferencián, ki-ki a maga kutatásait adja elő. Én is köztük voltam, a muravidéki magyarság jelenét, múltját és a jövőjét ismertettem, a saját szájízem szerint, erről csak én beszélhetek, én ismerem, én élem meg ebben a pillanatban. Felvállaltam, elfogadták a témámat, s érdeklődtek...

az esti díszvacsorán már minden rendben volt. Lehet, hogy el kell menni, kedves Zsu, hogy szeressenek, értékeljenek, elfogadjanak. Megkaptam ezt az érzést is, ismeretlenül, de mégis. A kivándorolt, vagy már Kanadában született magyaroktól, de nemcsak tőlük, a budapestiektől is. Hosszú idő után boldog voltam, mert erősítették az önbizalmamat. S neked is köszönöm hozzá a segítséget, főleg azt, amit a repülés félelmeinek a legyőzéséért tettél. Este sokáig imádkoztam még a vacsora után, megköszöntem az angyaloknak, hogy segítették az utamat Victoriába, s most már második napja együtt tudok élni ezzel a furcsa helyzettel: az ismeretlenel. Az ismertből elindultam, s már valahova tartok, de lassan megismerem, s ez is ismertté válik, csak ennyi. Bárhol létrehozatsz otthon, tőled függ... S kik lesznek azok az emberek, akiket elfogadsz, vagy befogadsz az otthonodba. Az angyal rám nézett, megsajnál, de én már boldog voltam Victoriában. Gyorsan kialakulhat a boldogság is, a fizikai véletlen törvényszerűségei és a körülmények összjátékának köszönhetően. A legnagyobb tanulság pedig az volt, hogy tudok boldog lenni ezek után is. Ezért jöttem Victoriába. Összeállt bennem a kép, rádöbentem. Akár itt is maradhatnék, hiszen ismerem már Judy Youngot, Juditot, aki magyarul és angolul beszél, úgy ahogy kell, hiszen ő a főszervező, Margitot és Máriát, az Akadémiáról, Budapestről, Attilát New Yorkból, s várnak rám, három nap múlva Torontóban Feri bácsi családjánál leszek. Vár rám egy ötórás repülőút. Csak három napom van még... Rengeteg idő, s a konferencia összehozott bennünket. S közben rádöbentem, hogy képes vagyok előadni, érdeklődtek a témám iránt, s jó volna ezen a szinten maradni. Arra is rádöbentem, hogy az élet is ilyen: egy nagy felfedezés, s amikor felfedezed az egészet, meghalatsz. Felfedezés és halál.

Csókollak:

Júlia Lendváról

IŠČEM TE

Iščem te v pšeničnem klasju,
srečam te v sanjah,
vidim te v zvezdah,
rišem tvojo podobo
v mojih očeh.

O bog, podari mi peruti,
da poletim tja daleč stran,
med zvezde, v daljave morja,
v višine gora,
da povem ti,
kako brez tebe
prazna duša moja je.
Iščem te ...

MURA TIHO, TIHO ŽUBORI

Ko sonce na obzorju
svetlika se,
dan se nov budi,
slišim tam nekje
deroča Mura žubori.
Vse spomine mladosti moje
v meni prebudi ...
Tukaj rasli smo,
ob mrtvicah Mure
srečni smo bili,
njenih skritih pasti
poznali nismo mi.
Tako še danes
reka Mura svojo pot hiti,
ne ozira se nazaj,
le tiho, tiho žubori.

ZAKAJ?

Prijatelj moj,
zakaj prizadel si me
v globino mojega srca,
povej, zakaj?

Ko najbolj sem
te potrebovala,
takrat sama sem ostala,
povej, zakaj?

Vse storila bi,
da prijateljstvo ohranila bi,
vendar tako zelo prizadel si me,
povej, zakaj?

Sredi teme tam v daljavi
vidim luč, ki vodi me naprej,
samo naprej ...
brez tebe, prijatelj moj.

KAZALO ∞ TARTALOMJEGYZÉK

Danijela Hozjan, PO POTEH ZBORNICA	4
Hozjan Danijela: AZ ÉVKÖNYV ÚTJÁN	6
Marjan Pungartnik, RAZNOLIKO, ZANIMIVO IN PRIVLAČNO	7
Merényi Annamária: ELŐSZÓ	9
Avtorji ∞ A szerzőkről	10
Illustratorka & oblikovalka ∞ Illusztrátor & grafikai tervező	35
<i>12. literarni večer ∞ 12. irodalmi est</i>	38
Lidija Alt, ODHAJAVA	39
Lidija Alt, DALEČ SI	39
Lidija Alt, SANJE	39
Lidija Alt, TI	39
Lidija Alt, ŽIVLJENJE	40
Rozika Gojič, DOMOVINA	40
Rozika Gojič, V OBJEMU	41
Göncz Norbert: FUSIONE	42
Göncz Norbert: MINT HAJÓ A TENGEREN... ..	43
Göncz Norbert: A FA	44
David Kasabji, KRALJICA NOČI	46
Franc Koren, PRESPATI S FREUDOM	47
Franc Koren, LENDAVAL!	48
FrancKoren, PRAVLJICAZAPREBUJANJE	48
Janja Magdič, KRAPJE MOJE	50
Janja Magdič, MAMICI	51
Janja Magdič, RIBICA	51
Jovan Mirković, DEŽEVEN DAN	52
Avgust Ošljaj, IZVIR	52
Avgust Ošljaj, POT	52
Avgust Ošljaj, HALJA	53
Olga Paušič, KDO SI?	54
Zágorec-Csuka Judit: ÉS NEM TÖRTÉNT MEG A CSODA	60
Slavica Zver, MEGLA	62
Slavica Zver, NA POTI ŽIVLJENJA	62
Slavica Zver, SANJE	63
Slavica Zver, USTAVI KORAK	64
Slavica Zver, VRTNICA	64

<i>13. literarni večer ∞ 13. irodalmi est</i>	66
Lidija Alt, ZIMA JE	67
Lidija Alt, REKLA MI JE	68
Lidija Alt, MAMICA, KJESI?	68
Kornelija Baša, AFROIZMI	69
Kornelija Baša, ČLOVEŠKE SLABOSTI	69
Zlata Frajzman-Pupa, STARA MESTA	71
Göncz Norbert: FÖLDPOKOL	71
Franc Koren, KAKO ZLAGANE SO LAHKO SANJE	73
Tomi Levačič, ROMSKO SRCE	74
Renata Lugomer-Pohajda, NOCTURNO	75
Renata Lugomer-Pohajda, SJEĆANJE	75
Renata Lugomer-Pohajda, PROLAZNICI	76
Renata Lugomer-Pohajda, BOG	76
Renata Lugomer-Pohajda, KAKO RASTEM	77
Renata Lugomer-Pohajda, MOŽDA JE BOLJE TAKO	77
Avgust Ošljaj, DOM	78
Avgust Ošljaj, TO SI TI	78
Olga Paušič, DAMA	78
Aleksander Varga, BREZPOTJA UPANJA	80
Aleksander Varga, POTI	81
Aleksander Varga, KJER SE VETER RODI	81
<i>14. literarni večer ∞ 14. irodalmi est</i>	84
Lidija Alt, BESEDE SRCA	85
Lidija Alt, MLADA GOSPA	85
Rade Bakračević, BREZ ODGOVORA	86
Rade Bakračević, SENKA	87
Rade Bakračević, VRATILA SI SE U ZAGRLJAJ	87
Rade Bakračević, NOVO DOBA	88
Kornelija Baša, ŽENSKE V PASTEH VSAKDANJIKA	89
Zlata Frajzman-Pupa, AKO TEBE NEMA	91
Zlata Frajzman-Pupa, KO SI?	91
Franc Koren, NA OJDIPOVI SLEDI	92
Avgust Ošljaj, LJUBEZEN MOJA	92
Avgust Ošljaj, PREPOZNAVANJE	92
Olga Paušič, BLOKOVCI	93
Biserka Sijarič, TESNOBA	97
Biserka Sijarič, MRVICE	97
Štefan Toplak: MONOLOG	98
Štefan Toplak: ANEKDOTA	98
Štefan Toplak: ARMIJSKE USPOMENE	99
Velimir Turk, DANAS	100

Velimir Turk, UTJEHA	100
Velimir Turk, TRAVA	101
Velimir Turk, KOJA JE TO	101
Zágoriec-Csuka Judit: AKAROD - E	102
<i>15. literarni večer ∞ 15. irodalmi est</i>	104
Lidija Alt, CVETOVI POMLADI	105
Lidija Alt, ČEŠNJA	105
Lidija Alt, PRAZNIK	106
Zlata Frajzman-Pupa, PROLEČE	106
Franc Koren, ČAS JE	107
Janja Magdič, GOSPOD, BODI MOJA LUČ	108
Janja Magdič, ŽIVLJENJE NI PRAZNIK	109
Avgust Ošljaj, TIHI GLAS LJUBEZNI	109
Olga Paušič, VELIKANOČ	110
Marjeta Ribarič, MINLJIVOST	112
Velimir Turk, U KRUGOVIMA KRUGOVA	113
Velimir Turk, SAM SVOJ GOSPODAR	113
Velimir Turk, ZEMLJA	114
<i>16. literarni večer ∞ 16. irodalmi est</i>	116
Lidija Alt, MLADOSTNIŠKI SVET	117
Lidija Alt, UPANJE	117
Lidija Alt, PREŽIVETJE	117
Verona Auguštin, IZ MOJEGA OTROŠTVA	118
Zlata Frajzman-Pupa, KORAK PO KORAK	120
Zlata Frajzman-Pupa, OGLEDALO	120
Franc Koren, ISKANJA!	120
Janja Magdič, DVAJSET LET	120
Janja Magdič, MLADOST	122
Janja Magdič, SKOZI MLADOST	122
Avgust Ošljaj, POT V SVETIŠČE	123
Avgust Ošljaj, SEM	124
Olga Paušič, UČIŠ SE DOKLER ŽIVIŠ	125
Aleksander Ružič, ZAPIRA SE CESTA	127
Aleksander Ružič, SEJALEC	128
Aleksander Ružič, IŠČEM ČLOVEKA	128
Aleksander Ružič, NE VERJAMEM	129
Velimir Turk, OD SVIH I OD SVEGA	130
Velimir Turk, DA NE ZABORAVIMO	130
Zágoriec-Csuka Judit: FENYŐERDŐBEN	131
Zágoriec-Csuka Judit: TALÁLKOZÁS A FÉNNYEL	132
Zágoriec-Csuka Judit: A SZENT FÖLD	132

<i>17. literarni večer ∞ 17. irodalmi est</i>	134
Lidija Alt, SANJE	135
Lidija Alt, MALI ČUDEŽI	135
Lidija Alt, IGRA Z ODTENKI SVETLOBE	135
Verona Auguštin, NAŠA ZBOROVODKINJA	136
Zlata Frajzman-Pupa, OTAC MOJ	137
Zlata Frajzman-Pupa, VIŠNJA	137
Göncz Norbert: INDIA	138
Göncz Norbert: KÉKTÚRA	142
Göncz Norbert: OSZTÁLYKIRÁNDULÁS	144
Göncz Norbert: YELLOWSTONE	147
Štefan Huzjan: PISTA	151
Franc Koren, PUPA	152
Janja Magdič, KULTURNIK SEM	153
Avgust Ošljaj, AVTOPORTRET	154
Olga Paušič, ŽENSKA Z MNOGO OBRAZI	155
Marjeta Ribarič, VESEL IZLET PEVSKEGA ZBORA	158
Aleksander Ružič, ŠOP TRAVE	161
Aleksander Ružič, UGAŠAM	161
Aleksander Ružič, SENCE LETIJO	162
Aleksander Ružič, UTRINEK	163
Aleksander Ružič, TALENT	163
Biserka Sijarič, PORTRET POETA	164
Alojz Ščap, MARTA? HÁT PERSZE!	164
Velimir Turk, ZBOG LJULJAČKE OSMJEHA	165
Velimir Turk, TA MUZIKA	165
Zágorec-Csuka Judit: ANGYALI SEGÍTSÉG	166
Slavica Zver, IŠČEM TE	169
Slavica Zver, MURA TIHO, TIHO ŽUBORI	169
Slavica Zver, ZAKAJ?	170

Avtorji ∞ Szerzők

LIDIJA ALT

VERONA AUGUŠTIN

RADE BAKRAČEVIĆ

KORNELIJA BAŠA

ZLATA FRAJZMAN

ROZIKA GOJIČ

GÖNCZ NORBERT

ŠTEFAN HUZZAN

DAVID KASABJI

FRANC KOREN

TOMI LEVAČIČ

RENATA LUGOMER POHAJDA

JANJA MAGDIČ

JOVAN MIRKOVIČ

AVGUST OŠLAJ

OLGA PAUŠIČ

MARJETA RIBARIČ

ALEKSANDER RUŽIČ

BISERKA SIJARIČ

ALOJZ ŠČAP

ŠTEFAN TOPLAK

VELIMIR TURK

ALEKSANDER VARGA

ZÁGOREC CSUKA JUDIT

SLAVICA ZVER

Ilustracije & oblikovanje ∞

Illusztrálás & grafikai tervezés

ANDREA SCHNEIDER

SANJE

Koliko je ljudi,

toliko je sanj.

Kažejo nam pot,

preko uspehov

ali zmot.

V nas čakajo na čas,

ko bodo vzklike

in se v resničnost spremenile.

Lidija Alt

